845V59
OviSb

Swarfwaren

OLOF NORDENBERG.

KARLSHAMN.

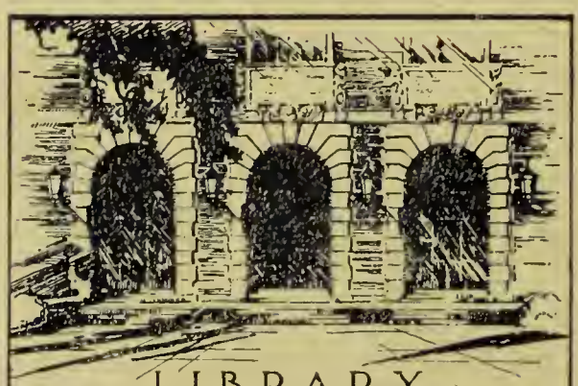

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF ILLINOIS

845V59
OviSb

387

EN FLYTANDE STAD.

AF

JULES VERNE.

Öfversättning från sjette upplagan

af

ROBERT BACHMANN.

STOCKHOLM.
HUGO PETTERSSONS FÖRLAG.

STOCKHOLM,
BERGSTRÖM & LINDROTH, 1873.

845V59
Ovi 8b

FÖRSTA KAPITLET.

Den 18 Mars 1867 inträffade jag i Liverpool. Great Eastern skulle om några dagar afgå till New-York, och jag kom för att följa med den öfver hafvet. Det var en lustresa, ingenting vidare, och att göra en öfverfart på detta gigantiska fartyg innebar något lockande för mig. Efter som tillfälle gafs, ämnade jag besöka Nordamerika, men detta var blott en bisak. Först och främst tänkte jag på Great Eastern och sedan på det genom Cooper ryktbarvordna landet. Detta ångskepp är i sanning ett mästerverk af skeppsbyggeri. Det är mera än ett skepp, det är en flytande stad, ett stycke grefskap, lösryckt från den engelska jorden, som efter att hafva öfverseglat hafvet går att sluta sig til den amerikanska kontinenten. Jag föreställde mig denna ofantliga massa bortförd på vattnet, dess strid mot vindarne, som den trotsar, dess djerfhet mot det vanmäktiga hafvet, dess bekymmerlöshet för vågorna, dess trygghet midt i detta element, som kastar fartyg sådana som Warrior och Solferino likt spån. Men min inbillning stannade långt utom verkligheten. Allt detta såg jag under resan och mycket annat dertill, som icke hör till sjöväsendet. Då Great Eastern icke blott är en nautisk maskin, då den är en verld i smått och då den för en verld med sig, så skall en observatör icke förundra sig öfver att der, liksom på en större skådeplats, träffa på alla menskliga egenskaper, dårskaper och passioner.

Då jag lemnade bangården, begaf jag mig till Hôtel Adelphi. Great Easterns afresa var annonserad till den 20 Mars. Jag önskade följa med dess sista tillrustningar och bad kapten Anderson, ångskeppets befälhafvare, om tillåtelse att genast få flytta ombord, hvilket artigt beviljades.

Följande morgon gick jag ned till de bassiner, som bilda en dubbel rad af dockor på stränderna af Mersey. Svängbroarne tilläto mig att uppnå New-Princekajen, ett slags rörlig flotte, som följer ebben och flodens rörelser. Det är ett slags tilläggningsplats för de talrika båtar, som underhålla förbindelsen med Birkenhead, Liverpools förstad, belägen på venstra stranden af Mersey.

Mersey, liksom Themsen, är blott ett obetydligt vatten, som ej förtjenar namn af flod, ehuru den faller ut i hafvet. Det är en vidsträckt fördjupning i marken, uppfyld af vatten, ett verkligt hål, som genom sin djuplek lämpar sig för att mottaga de största fartyg ända till Great Eastern, för hvilken största delen af verldens hamnar äro obevekligt stängda. Tack vare denna naturliga belägenhet hafva dessa bäckar Themsen och Mersey sett de två ofantliga handelsstäderna London och Liverpool uppstå nästan vid sina mynningar; på samma sätt och ungefär af samma skäl förhåller det sig med Glasgow vid floden Clyde.

Vid uppgången till New-Prince ångade en tender, ett slags liten ångbåt, som blifvit ställd till Great Easterns tjenst. Jag tog plats på däcket, som redan var öfverfullt af arbetare och handtverkare, hvilka begåfvo sig ombord på ångskeppet. Då klockan i Victoriatornet slog sju på morgonen, kastade tendern loss och följde med stor hastighet Merseys stigande flod.

Knappt hade den lemnat kajen, förr än jag der upptäckte en högväxt ung man med det aristokratiska utseende, som utmärker de engelska officerarne. Jag trodde mig i honom igenkänna en af mina vänner, kapten i indiska armén, hvilken jag icke sett på flere år. Men jag måtte misstaga mig, ty kapten Mac-Elwin kunde

UIUC

icke hafva lemnat Bombay, utan att jag skulle vetat det. Dessutom var Mac-Elwin en glad ung man, en bekymmerslös, munter kamrat, då deremot denne, om han än för mina ögon visade min väns drag, syntes sorgsen och liksom nedtyngd af någon hemlig smärta. Huru dermed än förhöll sig, hade jag ingen tid till att med större noggrannhet undersöka saken, ty tendern aflägsnade sig hastigt, och det på denna likhet grundade intrycket utplånades snart ur min själ.

Great Eastern låg förankrad omkring tre mil*) uppåt floden, just i bredd med de första husen i Liverpool; man kunde icke se det från New-Princekajen, men vid första krökning af floden upptäckte jag dess imposanta massa. Man skulle kunnat taga det för en ö, hvars konturer töcknet halft utplånade. Det visade sig framifrån, emedan det svajat om för floden; men tendern hann snart fram, och nu visade sig ångskeppet i hela sin längd. Det syntes mig, såsom det var: ofantligt! Tre eller fyra "kolare", som lagt till långskepps, instjelpte sin last genom de luckor, som voro anbragta ofvan om vattenlinien. Bredvid Great Eastern sågo tremastarne ut som skutor. Deras skorstenar räckte icke ens till första raden af portluckorna i dess skrof, och deras bramstänger nådde ej öfver dess sidor. Jätten skulle kunnat upphissa dem på sina dävertar liksom ångslupar.

Emellertid kom tendern allt närmare och passerade tätt till höger om stäfven på Great Eastern, hvars kettingar våldsamt spändes under flodens påtryckning, lade derpå till längs babords sida och stoppade vid foten af den breda lejdare, som svängde vid dess sida. I denna ställning nådde tenderns däck nätt och jemnt till den vattenlinie, ångskeppet skulle visa med full last och som ännu höjde sig två meter**) öfver vattenytan.

Arbetarne hade brådtom att lemna tendern och

*) Engelska mil. En svensk mil = omkring 7 eng. mil.

**) En meter nära 3 fot 1 tum.

klättrade uppför de många trappsteg, som slutade vid fartygets däck. Med hufvudet tillbakakastadt och bakåtlutad kropp betraktade jag Great Easterns hjul som en turist, hvilken beser en hög byggnad.

Från sidan syntes dessa hjul tunna och utmerglade, ehuru deras blad höllo fyra meter i längd; men sedda en face, hade de ett kolossalt utseende. Deras prydliga jernbeslag, deras solida hjulcentrum, de hvarandra korsande förbindningarna, afsedda till att bibehålla afståndet mellan de tredubbla hjulringarne, denna krans af röda strålar, denna mekanism till hälften förlorad i skuggan af de stora hjulhus, som skyddade apparaten — allt detta sammanlagdt gjorde ett starkt intryck på sinnet och framkallade tankar på någon hemlighetsfull makt.

Med hvilken kraft skulle ej dessa så säkert hopnitade träskoflar piska de vågor, som af floden i detta ögonblick brötos emot dem! Huru skulle ej vattnet brusa, då denna mäktiga maskin träffade det med slag på slag! Hvilket åsklikt buller skulle ej råda i det inre af dessa hjulhus, då Great Eastern gick med full ånga framdrifven af dessa hjul, som höllo femtiotre fot i diameter och hundrasextiosex fot i omkrets, med en vigt af nittio tons och elfva slag i minuten!

Tendern hade aflemnat sina passagerare. Jag satte foten på de refflade jernstegen och steg några ögonblick derefter upp på ångskeppets däck.

ANDRA KAPITLET.

Däcket var ännu endast ett ofantligt varf, öfverlemnadt åt en armé af arbetare. Jag kunde icke tro, att jag befann mig ombord på ett fartyg. Flere tusen menniskor, arbetare, sjöfolk, mekanici, officerare, handtverkare och nyfikne korsade hvarandra och trängdes obesväradt, somliga på däcket, andra vid maskinerna, några springande i trapporna, andra åter spridda i tacklingen, men alla under ett obeskrifligt huller om buller. Här lyfte flyttbara kranar ofantliga gjutpjeser, der upphissades tunga bjelkar medelst ångwinchar. Ofvanför maskinrummet gungade en jerncylinder, en väldig metallpelare. För-ut stego rårna suckande utefter märsstängerna, akterut reste sig en ställning, som utan tvifvel dolde någon byggnad, som höll på att uppföras. Man bygde, ordnade, snickrade, tacklade och målade midt under en obeskrifilig oreda.

Mina reseffekter hade blifvit tagna ombord. Jag frågade efter kapten Anderson. Befälhafvaren hade ännu icke anländt, men en steward åtog sig att hjelpa mig till rätta och lät transportera mina saker till en af akterhytterna.

— Min vän, — sade jag, — Great Easterns afresa var annonserad till den 20 Mars, men det är omöjligt, att alla dessa förberedelser kunna afslutas på tjugufyra timmar. Vet ni, när vi kunna lemna Liverpool?

I detta afseende visste stewarden icke mera än jag. Han lemnade mig ensam. Jag beslöt då att besöka alla

hål i denna ofantliga myrstack och började min promenad på samma sätt, som en turist skulle gjort i en obekant stad.

En svart smuts, denna engelska smuts, som klibbar vid gatorna i de engelska städerna, betäckte ångskeppets däck. Stinkande bäckar slingrade sig här och der. Man skulle kunnat tro sig vara i en af de sämsta passagerna vid Upper-Thames-Street, i grannskapet af Londonbridge. Jag vandrade framåt längs dessa kappar, som sträckte sig bortåt fartygets bakre del. Mellan dem och relingen syntes på hvardera sidan två breda gator eller snarare två boulevarder, fylda af en oräknelig menniskomassa. Sålunda kom jag till midten af skeppet mellan hjulhusen, som voro förenade genom ett dubbelt system af gångbroar.

Der öppnade sig den afgrund, som var bestämd att innesluta hjulmaskinens delar, och jag fick då se denna beundransvärda rörelsemaskin. Ett femtiotal arbetare voro spridda på sky-lighterna, somliga fasthakade vid de långa pistongerna, som lutade i olika vinklar, andra hängande vid vefstakarna, andra justerande excenterstången, andra med ofantliga nycklar åtdragande tapplagren.

Denna metallstam, som sakta nedsteg genom luckan, var en ny axel, bestämd att öfverflytta jernstångens rörelse till hjulen. Från denna afgrund utgick ett beständigt buller af skarpa och obehagliga ljud.

Efter att hafva kastat en snabb blick på dessa tillrustningar fortsatte jag min promenad och kom till främre delen af fartyget. Der höllo tapetserare på att afsluta dekoreringen af ett temligen rymligt rum, betecknadt med namnet "Smoking room", rökrummet, en verklig tobaksklubb i denna flytande stad, ett praktfullt kafé, upplyst af fjorton fönster, med taket ornerad i hvitt och guld och paneladt med citronträ. Jag gick derpå öfver en liten trekantig plats, som bildade fördäcket, och kom fram till stäfven, som stupade lodrätt ned till vattenytan.

Då jag vände mig om vid denna yttersta punkt, urskilde jag genom en öppning i töcknet Great Easterns akter på ett afstånd af mera än två hektometer*). Denna koloss förtjenar väl, att man använder ett sådant mått för att uppskatta dess dimensioner.

Jag återvände, följde styrbordsboulevarden, gick mellan kapparna och väggarna och undvek stötar af de block, som gungade i luften, och slängar af tåg, som blåsten svängde fram och åter, på ena hållet redande mig från ett slag af en rörlig kran, på det andra flyende undan för de eldgnistor, som likt ett fyrverkeri utkastades från en smedja. Jag kunde knappt skönja topparne på de tvåhundra fot höga masterna, som förlorade sig i töcknet, hvarmed servistendrarne och "kolarne" blandade sin svarta rök. Då jag passerat förbi den stora öppningen till hjulmaskinen, upptäckte jag ett "litet hotell", som reste sig till venster om mig, och derefter den långa sidofaçaden af ett pålats och deröfver en terrass, hvars ledstänger man polerade. Slutligen uppnådde jag ångskeppets akter, ungefär der den förut omtalade byggnadsställningen reste sig. Der, mellan den sista hytten och den stora trall, ofvanför hvilken de fyra styrhjulen befunno sig, voro ingeniörer sysselsatta med att fullborda insättandet af en ångmaskin. Denna maskin bestod af två horisontella cylindrar och visade ett system af dref, häfstänger och spärrhakar, som förekom mig mycket inveckladt. Jag förstod icke genast ändamålet dermed, men här som öfverallt syntes mig förberedelserna långt ifrån afslutade.

Men hvarför detta dröjsmål, hvarför så många nya inrättningar på Great Eastern, som var ett jemförelsevis nytt skepp? Detta måste med några ord förklaras.

Efter omkring tjugu färder öfver hafvet mellan England och Amerika, hvilka utmärktes af ganska allvarsamma olyckor, hade man tills vidare öfvergifvit tanken på att begagna Great Eastern. Detta ofantliga

*) En hektometer = 100 meter.

fartyg, afsedt för transport af resande, tycktes icke längre dugligt till något och blef kasseradt af oceanpassagerarnes misstrogna slägte. Då de första försöken att nedlägga kabeln på den telegrafiska bädden hade misslyckats — hvilket till en del berodde på otillräckligheten af de fartyg, som förde den — tänkte ingeniörerne på Great Eastern. Den ensam kunde taga ombord de tre tusen fyra hundra kilometer metalltråd, som vägde fyra tusen fem hundra tons. Den ensam kunde, tack vare sitt fullkomliga oberoende af hafvet, upprulla och nedlägga denna ofantliga kabel. Men för att stufva denna kabel i fartyget erfordrades särskilda inrättningar. Man uttog två ångpannor af sex och en skorsten af de tre, som tillhörde skrufvens maskin. I deras ställe insattes vidlyftiga recipienter för att deri lägga kabeln, som medelst rinnande vatten bevarades för luftens skadliga inverkan. Kabeln passerade således från dessa flytande sjöar till hafvet utan att komma i beröring med den atmosferiska luften.

Arbetet med kabelns nedläggning fullbordades lyckligt, och sedan detta resultat vunnits, återförvisades Great Eastern till sin kostsamma overksamhet. Då inträffade 1867 års verldsexposition. Ett franskt bolag, kalladt Société des affréteurs du Great Eastern, med begränsad ansvarighet, bildades med ett kapital af två millioner francs i ändamål att använda det stora skeppet till transport af transatlantiska expositionsbesökande. Då blef det nödvändigt att åter inreda fartyget för denna affär, nödvändigt att fylla recipienterna och åter ininsätta ångpannorna samt nödvändigt att utvidga salongerna, som skulle bebos af flere tusen resande och bygga dessa rum, som innehöllo ytterligare behöfliga matsalar. Slutligen måste man inrätta tre tusen liggplatser inom det ofantliga skrofvet.

Great Eastern befraktades till ett ovanligt högt pris i månaden. Två kontrakt uppgjordes med G. Forrester & C:o i Liverpool: det första rörande insättandet af nya ångpannor för skrufven till ett pris

af fem hundra trettioåtta tusen sjuhundra femtio francs, det andra rörande öfriga reparationer och inredningar i skeppet till belopp af sexhundra sextiotvå tusen fem hundra francs.

För verkställandet af dessa sista arbeten fordrade the Board of Trade, att fartyget skulle tagas på slip, för att dess skrof skulle kunna noggrant undersökas.

Sedan denna förändring blifvit verkställd, reparerades omsorgsfullt och med stor kostnad en lång remna i den yttre beklädnaden. Man öfvergick derefter till insättande af de nya ångpannorna. Likaså måste man utbyta drifaxeln till hjulen, hvilken blifvit skadad under den senaste resan. Denna axel, som var böjd på midten för att mottaga pumpstängerna, ersattes med en axel, försedd med två excenterinrättningar, hvarigenom soliditeten af denna vigtiga pjes betryggades, på hvilken hela kraften hvilar. Slutligen och för första gången skulle rodret manövreras med ånga.

Det var till denna ömtåliga manöver ingeniörerne hade bestämt den maskin, som de hoppassade akterut. Rorgängaren, som stod på gångbron midt på skeppet, mellan signalapparaterna för hjulen och skrufven, hade under sina ögon en urtafla, försedd med en rörlig nål, som hvarje ögonblick visade honom rodrets läge. För att ändra det, behöfde han blott med en lätt tryckning beröra ett litet hjul, som höll knappt en fot i diameter och stod vertikalt uppsatt så nära, att han beqvämt nådde det med handen. Genast öppnades ventiler; ångan i pannorna rusade genom långa ledningsrör in i den lilla maskinens båda cylindrar; pistongerna rörde sig hastigt, ledningarna arbetade, och rodret lydde ögonblickligt sina oemotståndligt framdrifna taljor. Om detta system lyckades, skulle en man med ett enda finger kunna styra Great Easterns kolossala massa.

Under fem dagar fortsattes arbetena med en rastlös verksamhet. Detta dröjsmål skadade betydligt befraktningsbolagets företag, men entreprenörerne kunde icke göra mera. Afresan blef oåterkalleligen bestämd

till den 26 Mars. Den 25 var ångskeppets däck uppfyldt af allt arbetstillbehör.

Men ändtligen denna sista dag rensades småningom gångbord, broar, kappar och hytter; ställningarna nedtogos, kranarne försvunno, maskinernas hoppassning fullbordades, de sista naglarna inslogos, och de sista muttrarne tilldrogos, de polerada pjeserna erhöllo en hvit öfverstrykning, som skulle bevara dem för rost under resan; oljecisternerna fyldes, och den sista plåten hvilade omsider på sitt metallsprinthål. Denna dag afprofvade öfveringenjören ångpannorna. En ofantlig qvantitet ånga inrusade i maskinrummet. Lutad öfver maskinen, omgifven af dessa varma utströmningar, såg jag ingenting mera, men jag hörde de långa pistongerna sucka i sina packningar och de stora cylindrarne bullersamt svänga om på sina solida tappar. Ett starkt brusande uppstod under hjulhusen, under det skoflarne långsamt slogo Merseys grumliga vatten. Akterut piskade skrufven vågorna med sina fyra blad. De båda maskinerna, som voro fullkomligt oberoende af hvarandra, voro färdiga att tjenstgöra.

Omkring klockan 5 på aftonen kom en ångslup och lade till; den var bestämd för Great Eastern. Dess maskin löstogs först och hissades upp på däck medelst vindspel, men sjelfva slupen kunde icke tagas ombord. Dess jernskrof var så tungt, att dävertarne, hvari man fäst taljorna, böjdes under deras tyngd, hvilket sannolikt icke inträffat, om man understödt dem med toppläntor. Man måste således öfvergifva slupen, men Great Eastern hade dock qvar en krans af sexton farkoster, fästa vid dess dävertar.

Om aftonen var allt i det närmaste afslutadt. De spolade boulevarderna visade icke längre något spår af smuts, sedan soparne gått fram der. Lastningen var fullkomligt afslutad. Lifsmedel, handelsvaror och kol fylde butlerierna, lastrummet och boxarne. Emellertid befann sig ångaren ännu icke vid sin vattenlinie och låg ej de föreskrifna nio meter djupt. Detta var en

olägenhet för dess hjul, hvilkas skoflar icke sänktes tillräckligt djupt och nödvändigt skulle åstadkomma en mindre fart. Under sådana omständigheter kunde man emellertid afgå. Jag lade mig således med förhoppning att följande dag få gå till sjös, och jag bedrog mig icke deri. Den 26 Mars i dagningen såg jag amerikanska flaggan svaja på fockmasten, franska flaggan på stormasten och engelska flaggan på mesangaffeln.

TREDJE KAPITLET.

Great Eastern beredde sig synbarligen att afgå. Ur dess fem skorstenar uppstego redan några svarta rökhvirflar. En het ånga spred sig genom de djupa svalg, som lemnade tillträde till maskinerna. Några matroser laddade de fyra stora kanonerna, som skulle salutera Liverpool vid förbifarten. Märsgastar sprungo på rårna och klarade tågen. Man sträckte vanterna på deras tjocka jungfrur, fästa på inre sidan af bastingeringen. Omkring klockan 11 slutade tapetserarne att slå in de sista spikarne och målarne att breda ut sin sista färgbeläggning. Derefter gingo de alla ombord på tendern, som väntade dem. Så snart det blef tillräckligt högt tryck, släpptes ångan på cylindrarne till rodermaskinen, och ingeniörerne funno, att den sinnrika apparaten arbetade reguliert.

Vädret var temligen vackert. Solstrålar sköto fram mellan molnen, som hastigt förändrade läge. På hafvet borde det vara stark vind och blåsa en frisk bris, hvarom Great Eastern ej behöfde bekymra sig.

Alla officerare voro ombord och fördelade på olika punkter af fartyget, för att göra allt klart att gå till sjös. Staben bestod af en kapten, en sekond, två första löjtnanter och fem löjtnanter, af hvilka en fransman, mr H., och en frivillig, likaledes fransman.

Kapten Anderson var en sjöman med högt anseende inom engelska handelsflottan, och det är honom man har att tacka för nedläggningen af den transatlan-

tiska kabeln. Det är sant, att om han lyckades, der hans föregångare misslyckats, var det derför, att han arbetade under ojemförligt gynnsammare omständigheter, då han hade Great Eastern till sitt förfogande. Men i hvad fall som helst förskaffade honom denna framgång titeln "sir", som förlänades honom af drottningen. Jag fann i honom en särdeles älskvärd befälhafvare. Han var en femtio års man, mycket blond och af det slag, som bibehåller sig i trots af både tid och ålder, med hög växt, bredt och leende ansigte, lugn uppsyn och fullkomligt engelskt utseende. Han gick med atmätta och jemna steg, hade en mild röst, något klippande ögon, höll aldrig händerna i fickorna, begagnade alltid oklanderliga handskar, var elegant klädd med det egendomliga kännetecknet, en liten hvit näsdukssnibb, som stack upp ur fickan på hans blå med tre galoner prydda kavaj.

Fartygets sekond utgjorde en besynnerlig motsats till kapten Anderson. Han är lätt att beskrifva. Det var en liten man med mycket väderbiten hy, något blodsprängda ögon, svart skägg ända upp till ögonen och krokiga ben, som trotsade hvarje öfverraskning af rullningen på sjön. Han var en driftig, vaksam sjöman, fullkomligt hemmastadd med tjenstens detaljer, och utdelade med kort stämma sina befallningar, hvilka af högbåtsmannen upprepades på det för engelska marinen egendomliga sätt, som liknar ett hest lejons rytande. Hans namn var W.... Jag tror, att han var en af flottans officerare, som med speciel tillåtelse blifvit anställd ombord på Great Eastern. Han såg med ett ord ut som en "hafsvarg" och tycktes tillhöra samma skola som den franske amiralen, — en hjelte öfver allt beröm, — som alltid vid bataljens början ropade till sitt folk: "Framåt, mina barn, gifven inte vika, ty ni vet, att jag har för sed att springa i luften!"

Oberäknadt denna stab stodo maskinerna under kommando af en öfveringeniör, biträdd af åtta eller tio ingeniörer. Under dem arbetade en bataljon af tva

hundra femtio man, kollämpare, eldare och smörjare, som knappt lemnade fartygets botten.

Dessutom var denna bataljon sysselsatt natt och dag med tio ångpannor, hvardera med tio ugnar, tillsammans hundra eldar att sköta.

Hvad ångskeppets egentliga besättning angick, högbåtsmän, qvartermästare, märsgastar, rorgängare, skeppspojkar, så bestod den af omkring hundra man. Dessutom voro två hundra stewarder anstälde till passagerarnes tjenst.

Hvar och en befann sig således på sin post. Lotsen, som skulle föra ut Great Eastern ur Merseys pass, var om bord sedan föregående dag. Jag märkte äfven en fransk lots, från ön Molène nära Ouessant, som med oss skulle göra resan från Liverpool till Newyork och vid återkomsten föra ångskeppet in på Brests redd.

— Jag börjar tro, att vi komma att resa i dag — sade jag till löjtnant H...

— Vi vänta blott på våra passagerare, — svarade min landsman.

— Äro de många?

— Tolf eller tretton hundra.

Det var en hel småstads befolkning.

Klockan half tolf signalerades tendern, öfverfyld af passagerare, som tagit sin tillflykt till hytterna, klängt sig fast vid gångbroarne, lagt sig på hjulhusen eller klättrat upp på de berg af collies, som höjde sig öfver däcket. Det var, som jag sedan fick veta, kalifornier, kanadensare, yankees, peruvianare, sydamerikanare, engelsmän, tyskar och två eller tre fransmän. Bland alla andra utmärkte sig den ryktbare Cyrus Field från Newyork, den aktade John Rose från Kanada, den hedervärde Mac Alpine från Newyork och fru Alfred Cohen från San Francisco. hr och fru Whitney från Montreal, och kapten Mac Ph... med fru. Bland fransmännen befann sig stiftaren af Great Easterns rederibolag, hr Jules D.... representant för *Telegraph Construction*

and Maintenance Company, som i affären insatt en summa af tjugu tusen pund.

Tendern lade till vid styrbordstrappan, hvarefter det oändliga uppstigandet af passagerare och saker började, men utan brådska, utan skrik, liksom af personer, som lugnt gå hem till sig. Fransmän skulle trott sig böra gå ombord liksom vid en stormning och bete sig såsom verkliga zuaver.

Så snart hvarje passagerare satt foten på ångskeppets däck, var hans första omsorg att gå ned i matsalen och der utmärka sin plats vid bordet. Hans kort eller hans namn, skrifvet på en bit papper, var tillräckligt att betrygga hans besittningstagande. Dessutom var frukosten serverad, och inom några ögonblick voro alla bord fullsatta med gäster, som, då de äro anglosaxare, i grund förstå konsten att med knif och gaffel bekämpa ledsamheterna under en sjöresa.

Jag hade stannat qvar på däcket för att följa alla detaljer vid embarkeringen. Klockan 1 voro sakerna ombord. Der syntes huller om buller tusen collies af alla former och storlekar, lårar så stora som jernbansvagnar och som kunde rymma ett helt möblemang, små ytterst eleganta reskoffertar, besynnerligt formade nattsäckar och dessa amerikanska eller engelska kappsäckar, som äro lätt igenkänliga på lyxen i remmar, på mångfalden och den rika glansen af beslag samt på de tjocka öfverdragen af duk, på hvilka två eller tre stora initialer af blanskuradt jern lyste genom urklippningar i tyget. Snart hade hela denna samling försvunnit i magasinen, jag höll på att säga i mellandäckets banhallar, och de sista handtverkarne, bärare eller vägvisare stego åter ned på tendern, som lade ut, efter att hafva svärtat Great Easterns väggar med sin rök.

Jag vände om mot fören, då jag plötsligt befann mig framför den unge man, som jag sett på New-Princekajen. Han stannade, då han märkte mig, och räckte mig sin hand, som jag genast vänskapsfullt tryckte.

— Du, Fabian, — utbrast jag, — du här?

— Jag sjelf, käre vän.

— Således bedrog jag mig inte, utan det var dig jag såg för några dagar sedan vid landgången?

— Det är troligt, — svarade mig Fabian, — men jag såg dig inte.

— Och du kommer med till Amerika?

— Ja visst! Kan man väl använda några månaders permission bättre än att resa omkring i verlden?

— Det var en lycklig slump, som lät dig välja Great Eastern till denna utflygt.

— Det är ingen slump, min bäste vän; jag läste i en tidning, att du skulle taga plats på Great Eastern, och som vi inte träffat hvarandra på några år, letade jag upp Great Eastern, för att öfverfara hafvet tillsammans med dig.

— Och du kommer från Indien?

— Med Godavery, som i förgår landsatte mig i Liverpool.

— Och du reser, Fabian . . ? — frågade jag, observerande hans bleka och sorgsna utseende.

— För att förströ mig, om jag kan, — svarade kapten Fabian Mac-Elwin, i det han med rörelse tryckte min hand.

FJERDE KAPITLET.

Fabian hade lemnat mig för att öfvervaka inflyttningen af sina effekter i hytten 73 af stora salongens serie, hvars nummer stod på hans biljett. I detta ögonblick ringlade sig tjocka rökhvirflar ur ångskeppets vida skorstensöppningar. Man hörde ångpannornas väggar darra ända ned i skeppets djup. En döfvande ånga brusade ut genom aflöppsrören och nedföll på däcket såsom ett fint regn. Några bullersamma rörelser tillkännagåfvo, att maskinerna försöktes. Ingeniören hade tillräckligt ånga; man kunde afgå.

Men först måste ankaret lättas. Floden steg ännu, och Great Eastern, som fallit undan för dess påtryckning, vände framstäfven emot den och var således fullkomligt klar att gå utför floden. Kapten Anderson hade måst välja detta ögonblick för att göra sig segelfärdig, ty Great Easterns längd tillät honom icke att manövrera i Mersey. Då han icke bortfördes af ebben, utan tvärtom dref den snabba floden tillbaka, var han mera herre öfver sitt skepp och mera säker om att skickligt kunna manövrera midt ibland de talrika farkoster, som genomkorsade floden. Den minsta beröring med denna koloss skulle varit förkrossande.

Det kräfde betydliga anstängningar för att under sådana förhållanden lätta ankar. Pådrifvet af floden, sträckte ångskeppet väldigt på de kettingar, hvarmed det var förtöjdt, hvartill kom, att dess massa gaf stort vindfång för den starka sydvesten, som förenade sin ver-

kan med floden. Man måste derför använda kraftfulla maskiner för att draga de tunga ankarna från deras gyttjebotten. En "anchorboat", ett slags båt, enkom afsedd för denna operation, hade kommit för att stoppa kettingarna, men dess vindspel förslogo icke, och man måste betjena sig af de mekaniska apparater, som Great Eastern egde till sitt förfogande.

En ångmaskin om sjuttio hästkrafter var inrättad förut för att hissa upp ankarna. Det var tillräckligt att släppa ången från pannorna till dess cylindrar för att genast erhålla en betydlig kraft, som man kunde applicera direkt på det vindspel, hvarvid kettingarne voro fästa. Så skedde. Men maskinen befanns otillräcklig, så kraftig den än var. Man måste således komma den till hjelp. Kapten Anderson lät använda spelbommar, och femtio man af besättningen kommo för att draga vindspelet.

Ångskeppet började att gå för öfver, men arbetet gick långsamt; kettingslänkarne skramlade mödosamt i förstäfvens klys, och enligt min åsigt hade man kunnat lätta kettingarne genom några slag af hjulen, för att beqvämligare hala in dem.

Jag stod i detta ögonblick på backen jemte en mängd andra passagerare, betraktande alla detaljer vid arbetet och huru utläggningen fortskred. Nära intill mig stod en resande, som utan tvifvel var otålig öfver manöverns långsamhet och ofta höjde på axlarne samt icke sparade på gyckel öfver den vanmäktiga maskinen. Det var en liten mager, nervös man med feberaktiga rörelser, hvars ögon knappt syntes under hans hopryn-kade ögonlock. En fysiognomist skulle genast hafva sett, att lifvets händelser visade sig från den glada sida för denne filosof af Demokriti skola, hvars zygomatiska muskler, som äro nödvändiga för att skratta, aldrig voro i hvila. För öfrigt — jag fann det sednare — var han en älskvärd reskamrat.

— Min herre, — sade han till mig, — hittills hade jag trott, att maskinerna voro till för att hjelpa

menniskorna och inte menniskorna för att hjelpa maskinerna.

Jag ämnade just besvara denna riktiga anmärkning, då häftiga rop hördes. Vi störtade båda framåt fören. Alla de vid bommarne sysselsatta männen hade utan undantag blifvit kullkastade; några reste sig åter upp, andra blefvo liggande på däcket. Ett mindre hjul i maskinen hade sprungit sönder och vindspelet oemotståndligt gifvit efter för kettingarnes förfärliga dragningskraft. Karlarne kastades baklänges och träffades våldsamt i hufvudet eller bröstet. Befriade från sina sprungna sejsingar, svängde bommarne hastigt omkring och dödade fyra matroser samt sårade ett dussin andra. Bland dessa sednare befann sig högbåtsmannen, en skotte från Dundee.

Man rusade fram till de olycklige. De sårade fördes till sjuksalen, som låg akterut. Beträffande de fyra döda, gjorde man deremot anstalt att genast föra dem i land. För öfrigt äro anglosaxarne så likgiltiga för menniskolif, att denna händelse gjorde ett blott obetydligt intryck ombord. Desse olycklige, döde eller sårade, utgjorde blott kuggar i ett hjulverk, som man med ringa kostnad kunde ersätta. Man signalerade åt tendern, som redan aflägsnat sig, att komma tillbaka, och några minuter derefter lade han till vid skeppet.

Jag riktade mina steg mot nedgången, der trappan ännu icke blifvit uppdragen. De fyra liken, insvepta i filtar, nedsänktes och lades på tenderns däck. En af skeppets läkare gick äfven ombord der för att följa med till Liverpool, med tillsägelse att så fort som möjligt återkomma till Great Eastern. Tendern aflägsnade sig genast, och matroserne gingo förut för att skrubba bort blodfläckarne, som smutsade däcket.

Jag bör tillägga, att en passagerare, som blifvit lätt träffad af ett slag af en spelbom, begagnade sig af tillfället att återvända med tendern. Han hade redan nog af Great Eastern.

Emellertid betraktade jag den lilla båten, som af-

lägsnade sig för full maskin. Då jag vände mig om, mumlade min reskamrat med det ironiska utseendet bakom mig:

— En resa, som börjar så väl!

— Mycket illa, min herre, — svarade jag. — Med hvem har jag den äran att tala?

— Med doktor Dean Pitferge.

FEMTE KAPITLET.

Arbetet började på nytt. Med ankarbåtens tillhjelp blefvo kettingarne lättade och ankarna lemnade slutligen sitt säkra fäste. Klockan slog en qvart öfver ett i Birkenhead. Afresan kunde icke uppskjutas, om man ville begagna sig af ebben för ångskeppets utlöpning. Kaptenen och lotsen gingo upp på kommandobryggan. En löjtnant tog plats vid signalapparaten för propellern och en annan vid hjulsignalapparaten. Af försigtighet, i händelse ångmaskinen skulle hafva svikit, höllo fyra andra styrmän vakt akterut, färdiga att sköta de stora hjul, som reste sig på trallen. Great Eastern hade helt och hållit fallit undan och vände stäfven mot floden samt behöfde nu endast drifva undan vattnet för att gå utför floden.

Order gafs att sätta i gång. Skoflarne slogo långsamt mot de första vattenlagren, propellern plaskade i aktern, och det ofantliga skeppet började att röra sig.

Största delen af passagerarne hade stigit upp på backen och betraktade landskapet, som var öfversålladt med verkstadsskorstenar, hvilka visade sig till höger från Liverpool och till venster från Birkenhead. Mersey var öfverfyld af fartyg, somliga förankrade, andra kommande uppför eller gående utför floden, och erbjöd vårt ångskepp endast krokiga passager. Men under lotsens ledning och lydande minsta vink af rodret, smög det sig genom de trånga passen och rörde sig som en harpunerarbåt under en kraftfull rorsmans åra. Ett ögon-

blick trodde jag, att vi skulle stöta tillsammans med en tremastare, som dr f tvärs för floden och hvars läsegelbom snuddade vid Great Easterns skrof; men stöten undveks, och då jag från höjden af kapparne betraktade detta skepp, som mätte ej mindre än sju eller åtta hundra tons, förekom det mig som en af de små båtar, dem barnen låta utlöpa i dammarne i Green Park eller Serpentine-floden.

Snart befann sig Great Eastern midtför Liverpools landstigningskajer. De fyra kanonerna, som skulle salutera staden, tego af vördnad för de döde, som tendern i detta ögonblick satte i land. Men skotten ersattes af dessa oerhörda hurrarop, som utgöra den nationella artighetens högsta uttryck. Genast började händerna klappa, armarne svängas och näsdukarne hviftas med denna entusiasm, hvarmed engelsmännen äro så slösaktiga vid hvarje fartygs afresa, om det också blott är en simpel båt, som ämnar göra en liten lusttur på hafsviken. Och huru besvarades icke dessa helsningar! Hvilka ekon uppväckte de icke på kajerna! Tusentals nyfikna betäckte Liverpools och Birkenheads vallar. Båtar, lastade med åskådare, klättrade som myror på Mersey. Matroserne på örlogsskeppet Lord Clyde, som låg till ankars framför dockorna, hade spridt sig uppe på de höga rårna och helsade jätten med sina hurrarop. Från fördäcken af de på floden förankrade fartygen sände musikcorpser efter oss förfärliga harmonier, som icke kunde döfvas af hurraropen. Flaggor hissades och sänktes oupphörligt till ära för Great Eastern. Men snart började ropen småningom dö bort genom afståndet. Vårt ångskepp passerade tätt förbi en af Cunard-liniens paketångare, Tripoli, afsedd för emigranttransport, och som, oaktadt den mätte två tusen tons, tycktes vara blott en skuta. På båda stränderna blefvo husen mera och mera sällsynta. Röken svärtade ej mera landskapet, och landsbygden utträngde tegelstensmurarne. Ännu visade sig några långa och enformiga husrader för arbetare och några villor, hvarefter några sista hurrarop för sista

gången helsade oss från venstra stranden af Mersey, från fyrbåkens platform och bastionens bröstvärn.

Klockan 3 hade Great Eastern hunnit genom Merseys pass och gick in i S:t Georgs-kanalen. Sydvestvinden växte till stark bris, och våra hårdt spända flaggor slogo icke ett veck. Hafvet gick redan i svallvågor, men ångskeppet kände dem icke.

Omkring klockan 4 lät kapten Anderson stoppa maskinen. Tendern forcerade sin ånga för att hinna upp oss och medförde åter andre läkaren ombord. Då båten lagt till, nedsläppte man en repstege, på hvilken han ej utan möda uppklättrade. Rörligare än han halade sig vår lots på samma väg ned till sin båt, som väntade honom och hvars roddare voro hvar och en försedda med en simgördel af kork. Några ögonblick senare hade han lagt till vid en liten förtjusande kutter, som väntade i lä.

Resan fortsattes genast. Great Easterns hastighet ökades under inverkan af dess skoflar och dess propeller. Trots vinden låg emot, erfor den hvarken någon rullning eller stampning. Snart betäcktes hafvet af mörker, och kusten af grefskapet Wales, utmärkt genom Holy-Heads udde, förlorade sig slutligen i natten.

SJETTE KAPITLET.

Följande dag, den 27 Mars, utsträckte sig Irlands klippiga kust på Great Easterns styrbords sida. Jag hade valt min hytt i första raden för-ut. Det var ett litet rum, väl upplyst af två stora fönstergluggar. En annan rad af hytter skilde den från första försalongen, så att hvarken bullret af samtal eller skramlet från pianon, som icke saknades ombord, kunde framträngа dit. Det var en isolerad koja vid yttersta ändan af förstaden. En soffa, en bädd och en toilett utgjorde tillräcklig möblering.

Klockan 7 på morgonen kom jag upp på däcket, efter att hafva gått igenom de två första salarne. Några passagerare voro redan uppe och promenerade. En nästan omärklig rullning gungade ångaren helt lätt, ehuru brisen var stark, men hafvet, som låg i lä för kusten, kunde icke gå högt. Icke desto mindre kunde jag döma, att Great Eastern var okänslig för sjögång.

Vid ingången till rökrummet, såg jag denna långsträckta, prydligt tecknade kust, som genom sin beständiga grönska förvärfvat sig namnet "Gröna ön". Några enstaka hus, en smal väg för tulltjenstemän, en plym af hvit ånga, antydande ett bantågs färd mellan två kullar, en ensam semafor, som tycktes göra hånfulla grimacer åt fartygen på sjön, var det enda, som här och der gaf något lif åt landskapet.

Mellan kusten och oss visade hafvet en smutsig grön färgskiftning, liksom en plåt här och der fläckad

af kopparvitriol. Vinden tycktes ytterligare friska upp; några stänk från vågorna flögo bort som ett stoft. En mängd fartyg, briggar och skonertar, sökte att komma från kusten ut på öppna sjön. Ångare ilade förbi, utvältande sin svarta rök, men Great Eastern gick utan möda förbi dem, ehuru han ännu icke hade någon större hastighet.

Snart fingo vi känning af den lilla tilläggningshamnen Queenstown, utanför hvilken en hel flottilj af fiskarbåtar manövrerade. Hvarje fartyg, ångare eller segelfartyg, transatlantiskt eller handelsfartyg, som kommer från Amerika eller de sydliga hafven, slungar der i förbifarten i land sina postpåsar. Ett iltåg, som alltid står färdigt att afgå, för dem på några timmar till Dublin, der en paketbåt, som ständigt har ångan uppe, en fullblodsångare, en verklig raket med hjul, som går tvärs igenom vågorna, en snabblöpare, som gör större nytta än Gladiateur eller Fille de l'air, emottager dessa poster, passerar kanalen med en hastighet af aderton mil i timmen och aflemnar dem i Liverpool. Härigenom vinna posterna en dag på de snabbaste transatlantiska ångare.

Omkring klockan 9 höll Great Eastern upp ett qvarts streck i vest-nordvest. Jag hade nyss gått ned på däcket, då jag träffade på kapten Mac-Elwin, som var åtföljd af en af sina vänner, en man om sex fots längd, med ljust skägg och långa mustacher, som förenade sig med polissongerna, men enligt modet för dagen lemnade hakan bar. Denna storväxte unge man utgjorde typen för en engelsk officer; han bar hufvudet högt, men icke stelt, hans blick var säker, axlarne lediga, gången behaglig och fri; han hade med ett ord alla kännetecken till det sällsynta mod, som man skulle kunna kalla "mod utan vrede". Jag misstog mig icke om hans yrke.

— Min vän Archibald Corsican, — sade Fabian till mig, liksom jag kapten vid tjuguandra regementet af indiska armén.

Sålunda presenterade, helsade kapten Corsican och jag på hvarandra.

— Vi sågo knappt hvarandra i går, min kära Fabian, — sade jag till kapten Mac-Elwin, i det jag tryckte hans hand. — Vi voro då i afresans hetaste ögonblick. Jag vet blott, att det inte är slumpen, jag har att tacka för, att jag finner dig ombord på Great Eastern, och jag tillstår, att om jag har någon del i det beslut du tagit...

— Utan tvifvel, min vän, — svarade Fabian. — Kapten Corsican och jag ankommo till Liverpool i afsigt att resa på Cunardliniens ångare China, då vi fingo veta, att Great Eastern skulle anträda en ny färd mellan England och Amerika: det var ett godt tillfälle. Jag fick höra, att du fanns ombord: det var ett nöje. Vi hafva inte sett hvarandra på tre år sedan vår angenäma resa i de skandinaviska länderna. Jag betänkte mig inte, och der ser du skälet, hvarför tendern lemnade oss här i din närvaro.

— Min kära Fabian, — svarade jag, — jag tror, att hvarken du eller kapten Corsican skall ångra ert beslut. En färd öfver Atlanten på detta stora skepp kan endast vara högst intressant, äfven så litet sjömän ni än äro. Man måste hafva sett det. Men låt oss tala om dig. Ditt sista bref, — det var inte sex veckor gammalt — bar Bombays poststämpel, och jag hade således rättighet tro, att du ännu var qvar vid regementet.

— Vi voro der för tre veckor sedan, — svarade Fabian, — och förde der de indiska officerarnes halft militäriska, halft landtliga lif, hvarunder man mera jagar än gör ströftåg. Jag kan till och med presentera dig kapten Archibald som en stor tigerjägare; han är junglernas skräck. Men fastän vi äro ungkarlar och utan familj, fingo vi lust att för en tid öfvergifva lugnet bland halföns stackars rofdjur och komma hit och inandas några munnar europeisk luft. Vi erhöllo ett års permission, och strax derpå kommo vi öfver Röda Hafvet,

Suez och Frankrike med ett kurirtågs snabbhet till vårt gamla England.

— Vårt gamla England! — svarade kapten Corsican leende, — vi äro icke längre der, Fabian. Det är väl ett engelskt fartyg, som bortför oss, men det är utrustadt af ett franskt bolag och för oss till Amerika. Tre olika flaggor svaja öfver våra hufvuden och visa, att vi trampa på fransk-engelsk-amerikansk jord.

— Det betyder ingenting! — svarade Fabian, hvars panna ett ögonblick rynkades under ett smärtsamt intryck, — det betyder ingenting, blott vår permissionstid förflyter! Vi behöfva rörelse; det utgör lifvet. Det är så godt att glömma det förflutna och döda det närvarande genom att se nya saker omkring sig! Om några dagar äro vi i Newyork, der jag skall omfamna min syster och hennes barn, som jag inte sett på flere år, och sedan skola vi besöka de stora sjöarne; vi skola fara uttör Mississippi ända till New-Orleans och göra en tur på Amazonfloden. Från Amerika göra vi ett språng till Afrika, der lejonen och elefanterne stämt möte vid Cap, för att fira kapten Corsicans ankomst, och derifrån vända vi om för att lära chipayerna att lyda vår regerings vilja!

Fabian talade med nervös snabbhet, och hans bröst häfdes af suckar. Tydligen fanns i hans lif någon olycka, som jag ännu icke kände och som icke ens hans bref låtit mig ana. Archibald Corsican förekom mig deremot vara bekant med hans ställning och visade en liflig vänskap för Fabian, som var några år yngre än han sjelf. Han tycktes vara Fabians äldre bror, denna långa engelska kapten, hvars tillgifvenhet vid första tillfälle kunde gå ända till hjeltemod.

I detta ögonblick blef vårt samtal afbrutet af en trumpetstöt; det var en plussig steward, som en qvarts timme i förväg tillkännagaf, att frukosten serverades klockan half ett. Fyra gånger om dagen ljöd detta hesa horn till passagerarnes stora tillfredsställelse: klockan half nio till kaffebord, half ett till frukost, klockan fyra till middag och half åtta till thé. Inom några ögon-

blick voro de långa boulevarderna öfvergifna, och snart voro alla gästerna placerade vid borden i de stora salongerna, der jag lyckades att få plats bredvid Fabian och kapten Corsican.

Dessa matsalar upptogos af fyra rader bord, på hvilka glas och buteljer stodo fullkomligt orörliga och upprätta i sina rörliga ställningar. Ångskeppet hade ingen känning af vågornas svallning; bordsgästerna, män, qvinnor och barn, kunde spisa utan fruktan. De väl anordnade faten gingo omkring och stewardarne hade brådtom att passa upp. På hvars och ens begäran, framstäld på en dertill afsedd liten nota, serverade de viner, likörer eller öl, som betaldes särskildt. Framför andra utmärkte sig kalifornierna genom sin förmåga att dricka champagne. Bredvid sin man, en f. d. tullnär, satt der en tvätterska, som blifvit rik på sitt yrke i San Francisco och drack cliquot till tre dollars buteljen. Två eller tre svaga och bleka unga damer slukade blodiga rostbiffskifvor. Långa fruar med elfenbensbetar tömde ur sina små glas innehållet af ett kokt ägg. Andra smakade med synbar förnöjelse på dessertens rabarbertårtor och grönsaker. Alla voro i full verksamhet, och man skulle kunnat tro sig vara i en restaurant vid boulevarderna, midt i Paris i stället för på öppna hafvet.

Då frukosten var slutad befolkades åter däcket passagerarne helsade på hvarandra i förbigående eller trängdes som promenerande i Hyde-Park. Barnen sprungo omkring och lekte, kastade sina ballonger eller rullade sina tunnband liksom de skulle gjort i Tuileriesträdgården. Största delen af herrarne promenerade och rökte. Fruntimren sutto på tältstolar och arbetade, läste eller språkade med hvarandra. Guvernanter och barnpigor vakade öfver småbarnen. Några tjocka amerikanska istermagar vaggade i sina gungstolar. Fartygets officerare gingo och kommo, somliga fullgörande sin vakt på kommandobryggorna och öfvervakande kompassen, andra besvarande passagerarnes ofta löjliga frågor. Då brisen

stundom lugnade af, hörde man äfven tonerna från en orgel, som stod i stora aktersalongen, och ackorder från två eller tre pianon af Pleyel, som på ett bedröfligt sätt täflade med hvarandra i de lägre liggande salongerna.

Omkring klockan 3 hördes starka hurrarop, och passagerarne rusade upp på hytterna. Great Eastern passerade på två kabellängders afstånd en paketbåt, som han tum för tum upphunnit. Det var Propontis, som gick på Newyork och helsade hafvens jätte vid förbifarten, och hafvens jätte besvarade helsningen.

Klockan half fem hade man ännu land i sigte på tre mils afstånd om styrbord, men man kunde knappt se det genom töcknet vid en plötsligt utbruten stormby. Snart syntes en eld, som befanns vara Fastenets fyr, belägen på en ensam klippa, och inom kort inbröt natten, hvarunder vi skulle dubblera Cap Clear, den sista framskjutna punkten på irländska kusten.

SJUNDE KAPITLET.

Jag har sagt, att Great Easterns längd öfversteg två hektometer. För dem, som tycka om jemförelser, vill jag tillägga, att han är en tredjedel längre än Pont des Arts och skulle således icke kunnat manövrera på Seine, hvarförutom den i anseende till sitt djupgående icke skulle flyta mera der än nämde bro flyter. I verkligheten håller detta ångskepp två hundra sju och en half meter i vattenlinien från fören till aktern, två hundra tio och en fjerdedels meter på öfre däcket från stäf till stäf, det vill säga, att den är dubbelt så lång som de största transatlantiska paketbåtar. Bredden är tjugufem och en tredjedels meter öfver nollspanten och trettiosex och två tredjedels meter utom hjulhusen.

Great Easterns skrof trotsar hafvets förfärligaste våldsamhet. Det är dubbelt och består af en samling celler, belägna mellan yttre och inre bordläggningen, af åttiosex centimeters höjd. Dessutom ökas dess trygghet mot vatten och ett genom tretton rum, skilda genom vattentäta väggar. Tio tusen tons jern äro använda för byggandet af detta skeppsskrof, och tre millioner nitnaglar, inslagna varma, betrygga den fullkomliga sammanhållningen af dess sidoplåtar.

Great Eastern mäter tjuguåtta tusen femhundra tons vid trettio fots djupgående. Ballastad ligger hon blott sex och en tiondels meter djupt. Fartyget kan medföra tio tusen passagerare. Af Frankrikes trehundra sjuttiotre hufvudorter i arrondissementen hafva

tvåhundrasjuttiofyra en mindre befolkning än denna flytande underprefektur med sitt största antal passagerare.

Great Easterns linier äro mycket utsträckta. Dess raka stäf är genomskuren af klysgattar, i hvilka ankarkettingarne löpa. Dess mycket skarpa bog utan fördjupningar eller upphöjningar är särdeles lyckad. Dess runda akter sluttar något litet och misspryder det hela.

Från däcket höja sig sex master och fem skorstenar. De tre främsta masterna på främre delen af fartyget äro "foregigger" och "foremast", båda fockmaster, samt "mainmast" eller stormasten. De tre eftersta akterut kallas "aftermainmast", "mizennemast" och "aftergigger". "Foremast" och "mainmast" föra goëletter, märsrår och bramrår. De fyra andra masterna äro endast tacklade med spetsiga segel. Det hela utgör tillsammans fem tusen fyra hundra qvadratmeters segelarea af god duk från kungliga fabriken i Edinburg. På de rymliga märsarne på andra och tredje masten skulle ett kompani soldater beqvämt kunna manövrera. Af dess sex master, som uppehållas af vanter och barduner af metall, äro den andra, tredje och fjerde tillverkade af hopnitade plåtar, verkliga mästerstycken af plåtslageriarbete. Vid fisken hålla de äfven en meter i genomskärning, och den största "mainmast" reser sig till en höjd af tvåhundrasju franska fot, eller mera än tornen på Nôtre-Dame.

Af skorstenarne stå två framom hjulhusen och leda från hjulmaskinen, de tre öfriga akter-ut från propellermaskinen. De utgöra ofantliga cylindrar af omkring trettio meters höjd, uppehållna af kettingar, som äro fästa vid kapparna.

I det inre af Great Easterns ofantliga skrof har inredningen skett med klok beräkning. Fören innesluter ångtvättstugan och besättningens back. Derpå följa en fruntimmerssalong och en stor salong, dekorerad med

ljuskronor, slingerlampor och glasbetäckta målningar. Dessa praktfulla rum erhålla dager genom öppningar på sidorna, uppburna af eleganta förgylda småkolonner, och stå i förbindelse med öfre däcket medelst breda trappor med metallsteg och ledstänger af mahogny. Bordvarts äro inrättade fyra rader hytter, skilda genom en gång, af hvilka några stå i förbindelse medelst en trappafsats, och de andra äro belägna i undre våningen, dit en särskild trappa leder. Akter-ut finnas tre stora "dining-rooms" med samma anordning för hytterna. Från försalongerna kom man till aktersalongerna genom en gång, som löper omkring hjulmaskinen mellan dess jernväggar och köksrummen.

Great Easterns maskiner anses med rätta såsom mästerstycken, — jag höll på att säga mästerstycken af urmakeri. Det är högst förvånande att se dessa ofantliga hjulverk arbeta med ett urs noggrannhet och tystlåtenhet. Hjulmaskinens nominella kraft är tusen hästar. Den består af fyra oscillerande cylindrar af två meter tjugusex centimeters diameter, som sitta parvis och tillryggalägga fyra meter tjugusju centimeters väg med sina pistonger, hvilka stå i direkt förbindelse med väfstakarne. Medeltrycket är tjugu skålpund pr tum, ungefär en och två tredjedels kilogram pr qvadratcentimeter, eller en och två tredjedels atmosferer. Den sammanlagda eldningsytan i de fyra pannorna utgör sjuhundraåttio qvadratmeter. Denna "engine-paddle" går med ett majestätiskt lugn; dess excenterstång tycktes på axeln stiga upp i luften som en ballong; den kan göra tolf slag i minuten och utgör en egendomlig motsats till den snabbare, mera bråksamma propellermaskinen, som arbetar under påtryckning af sina sextonhundra ånghästar.

Och "engine-screw" räknar fyra fasta cylindrar i horizontel ställning, som svara emot hvarandra två och två, och deras pistonger, hvilkas slag är en meter tjugufyra centimeter, verka direkt på propelleraxeln. Under det ångtryck, som frambringas med de sex ugnarne, hvilkas eldyta utgör elfvahundrasjuttiofem qvadratmeter, kan

propellern, som väger sextio tons, göra ända till fyrtioåtta slag i minuten; men då förifrar sig den svindlande maskinen, flämtande, jagad, upprörd, och dess långa cylindrar tyckas anfalla hvarandra med pistongstötar, liksom ofantliga vildsvin med sina huggtänder.

Oberoende af dessa båda apparater har Great Eastern ännu sex andra hjelpmaskiner för matning, igångsättning och vindspelen. Som man finner, spelar ångan en vigtig rol ombord i alla manövrer.

Sådant är detta makalösa och bland alla lätt igenkänliga ångskepp, hvilket icke hindrade en fransysk kapten att en dag göra följande naiva anteckning i sin journal: "Mötte ett skepp med sex master och fem skorstenar. Förmodligen var det Great Eastern".

ÅTTONDE KAPITLET.

Natten emellan onsdagen och torsdagen var ganska obehaglig. Min bädd gungade högst oroligt, och jag måste stödja mig med armbågar och knän mot dess slingerbräde. Nattsäckar och kappsäckar kastades hit och dit i min hytt. Ett ovanligt tumult uppfylde närmaste salong, der två eller tre hundra collies blifvit provisoriskt instufvade och nu rullade från den ena sidan till den andra, bullersamt stötande mot bord och bänkar. Dörrarne smålde, plankorna brakade, väggarne utstötte dessa för granträd egendomliga suckar, buteljer och glas klingade mot hvarandra i sina rörliga hängare, och hela pyramider af porslin nedstörtade på golfvet i penterierna. Jag hörde också propellerns oregelbundna surrande och klappandet af hjulen, som vexelvis sänktes i vattnet och deremellan piskade luften med sina skoflar. På alla dessa kännemärken förstod jag, att vinden tilltagit och att ångskeppet icke längre var känslolöst för vågorna, som anföllo det från sidan.

Klockan 6 på morgonen steg jag upp efter en sömnlös natt. Med ena handen hållande mig fast vid min säng, klädde jag mig med den andra, så godt sig göra lät. Men utan stöd skulle jag icke kunnat hålla mig uppe på fötter, och jag hade mycket att göra med min paletå för att få den på mig. Derefter lemnade jag min hytt, gick igenom salongen och hjelpte mig fram med händer och fötter genom detta kaos af collies. Jag kröp uppför trappan på knä som en romersk

bonde, som beträder trappstegen till Pontii Pilati *Scala Santa*, och kom slutligen upp på däck, der jag fattade säkert tag i en vantknapp.

Något land var ej längre i sigte. Vi hade dublerat Cap Clear under natten, och rundt omkring oss fanns blott den ofantliga cirkel, som bildas af vattenlinien mot himlens bakgrund. Det skiffergrå hafvet häfde sig i långa vågor, som icke bröto sig. Great Eastern, som hade vinden på sidan och icke stöddes af något segel, krängde förfärligt. Dess master, liknande långa kompassnålar, beskrefvo ofantliga cirkelbågar i luften. Stampningen var föga kännbar, jag medger det, men rullningen var outhärdlig. Det var omöjligt att hålla sig upprätt. Vakthafvande officern hakade sig fast vid kommandobryggan och tycktes svänga i en repgunga.

Från krysshult till krysshult lyckades jag hinna till styrbords hjulhus. Däcket var fuktigt af töcknet och mycket halt. Jag beredde mig derför på att luta mig mot en af stöttorna till kommandobryggan, då jag plötsligt såg en kropp rulla till mina fötter.

Det var doktor Dean Pitferge. Den originelle doktorn reste sig genast på knä och såg på mig.

— Det är bra, — sade han. — Storleken af den båge, Great Easterns sidor beskrifva, är fyrtio grader, nämligen tjugu grader öfver och tjugu under horizontallinien.

— Verkligen! — utbrast jag, men skrattade icke åt anmärkningen, utan åt de omständigheter, under hvilka den gjordes.

— Bestämdt, — återtog doktorn. — Under svängningen är väggarnes hastighet en meter sjuhundra fyrtiofyra millimeter i sekunden. En transatlantisk ångare, som är hälften mindre, behöfver inte mera tid för hvarje slingring.

— Således, — svarade jag, — då Great Eastern så hastigt återtager sin upprätta ställning, måste den vara utomordentligt stadig.

— För sig sjelf ja, men inte för sina passagerare!

— svarade Dean Pitferge muntert, — ty de komma, som ni ser i horizontel ställning, och detta mycket fortare än de vilja.

Doktorn steg upp, förtjust öfver sitt svar, och stödjande hvarandra, lyckades vi uppnå en af bänkarne akterut. Dean Pitferge slapp ifrån saken med några skrubbsår, och jag lyckönskade honom derför, emedan han kunnat krossa hufvudet.

— Åh, det är inte slut ännu! — svarade han, — och inom kort händer oss någon olycka.

— Oss?

— Ångskeppet och följaktligen äfven mig, oss, alla passagerarne.

— Om ni talar allvarsamt, — frågade jag, — hvarför har ni då gått ombord?

— För att få se hvad som händer, ty jag skulle inte hafva något emot att lida skeppsbrott, — svarade doktorn och såg på mig med slug uppsyn.

— Är det första gången ni seglar med Great Eastern?

— Nej, jag har redan flere gånger följt med den öfver hafvet... af nyfikenhet.

— Då har ni inte skäl att beklaga er.

— Jag beklagar mig inte. Jag blott konstaterar fakta och väntar tåligt på den stund, då katastrofen inträffar.

Gäckades doktorn med mig? Jag visste icke hvad jag skulle tro. Hans små ögon syntes mig mycket klippska, och jag ville drifva honom längre.

— Doktor, — sade jag, — jag vet inte, på hvilka fakta edra ledsamma förutsägelser grunda sig, men tillåt mig erinra er, att Great Eastern redan tjugu gånger gått öfver Atlanten och att dess resor öfver hufvud varit tillfredsställande.

— Betyder ingenting, — svarade Pitferge. — Detta fartyg är förhexadt, för att begagna ett vanligt uttryck, och det undgår inte sitt öde. Man vet det och hyser inte förtroende till det. Påminn er, hvilka svårigheter

ingeniörerne mötte för att få det af stapeln; det ville inte mera gå ned i vattnet än Greenwich-hospitalet. Jag tror till och med, att Brunnel, som bygde det, dog genom "följderna af operationen", såsom vi läkare säga.

— Aha, doktor, — återtog jag, — skulle ni vara materialist?

— Hvarför frågar ni så?

— Emedan jag märkt, att mycket folk, som inte tror på Gud, tror på allt annat, till och med på onda ögon.

— Skämta fritt, herre, — återtog doktorn, — men låt mig fortsätta min argumentation! Great Eastern har redan ruinerat flere bolag. Bygdt för emigranttransport och handelsfart på Australien, har det ännu aldrig varit i Australien. Beräknadt på att gifva större hastighet än de transatlantiska paketbåtarne, har det stannat långt under dem.

— Men att sluta deraf...

— Vänta! — återtog doktorn. — En af Great Easterns kaptener har redan drunknat, och det var en af de skickligaste, ty han höll fartyget nästan upprätt på vågen och förstod att undvika denna olidliga rullning.

— Nåja, — sade jag, — man måste beklaga denne skicklige mans död, det är alltsammans.

— Vidare, — återtog Dean Pitferge, utan att bry sig om min klentrogenhet, — berättas en hop saker om detta skepp. Man säger, att en passagerare, som gått vilse i dess djup, liksom en nybyggare i de amerikanska skogarne aldrig kunnat återfinnas.

— Nå, — utbrast jag ironiskt, — se det var något!

— Man berättar också, — fortfor doktorn, — att under ångpannornas insättande en ingeniör af ovarsamhet blifvit fastnitad i ångkitteln.

— Bravo! — utbrast jag. — En fastnitad ingeniör! *Eben trovato.* Och ni tror det, doktor?

— Jag tror, — svarade Pitferge, — jag tror helt allvarsamt, att vår resa börjat illa och att den kommer att sluta illa.

— Men Great Eastern är ett starkt fartyg, — svarade jag, — och af en soliditet i byggnad, som tillåter det att stå emot som ett berg och trotsa de mest rasande vågor!

— Ja bevars, det är säkert, — återtog doktorn, — men låt det dyka ned mellan vågorna, så får ni se, om det stiger upp igen. Det är en jätte, må vara, men en jätte, hvars styrka inte står i förhållande till hans växt. Maskinerna äro för svaga för fartyget. Har ni hört talas om dess nittonde resa mellan Liverpool och Newyork?

— Nej, doktor.

— Godt, jag var ombord. Vi hade lemnat Liverpool den 10 December, en tisdag. Passagerarne voro många och fulla af förtröstan. Allt gick väl, så länge vi voro skyddade mot hafsvågorna af irländska kusten. Ingen rullning, inga sjuka. Följande dagen samma känslolöshet för hafvet, samma belåtenhet hos passagerarne. Den 12 mot morgonen friskade vinden i. Hafsdyningen tog oss på tvären, och Great Eastern började rulla. Passagerarne, män och qvinnor, försvunno i hytterna. Klockan 4 hade vinden vuxit till storm; möblerna började dansa. En af speglarne i stora salongen krossades genom ett slag mot er ödmjuke tjenares hufvud. Allt porslin slogs i kras. Det var ett gräsligt larm! Åtta båtar sletos af vågorna från sina dävertar. Då blef belägenheten allvarsam; hjulmaskinen måste stoppas, ty ett ofantligt blystycke, som kommit loss under rullningen, hotade att falla ned uti den, men propellern fortfor emellertid att drifva oss framåt. Snart började åter hjulen gå med half fart, men det ena af dem hade under uppehållet blifvit skadadt, så att dess ekrar och skoflar skrapade mot fartygets skrof. Man nödgades stoppa maskinen på nytt och nöjde sig med propellern för att kunna ligga bi. Natten var förfärlig. Stormen

hade tilltagit. Great Eastern hade sjunkit ned i svalget mellan vågorna och kunde inte resa sig igen. I dagningen återstod ej ett beslag på hjulen. Man hissade några segel för att kunna manövrera och hålla fartyget rätt mot sjön, men seglen blåste bort, så fort de utbreddes. Öfverallt rådde förvirring. Kettingskablarne lösrycktes ur lårarne och rullade från den ena sidan till den andra. En inhägnad för kreatur förstördes, och en ko störtade ned i fruntimmerssalongen genom skeppsluckan. Ny olycka! Hjertstocken sprang, och man kunde inte längre styra. Förfärliga stötar kändes; det var en oljecistern om tre tusen kilos vigt, hvars bändslar sprungit sönder, och som sopade mellandäcket, svängande än mot den ena, än mot den andra af innersidorna, som den måhända skulle slå ut! Lördagen förgick under allmän förskräckelse. Alltjemt lågo vi nere mellan vågorna. Först på söndagen började vinden sakta utaf. En amerikansk ingeniör, som fanns ombord bland passagerarne, lyckades slå kettingar om sjelfva rodret.

Småningom kunde man manövrera. Great Eastern reste sig åter upprätt på vattnet, och åtta dagar sedan vi lemnat Liverpool, återkommo vi till Queenstown. Hvem vet, min herre, hvar vi äro om åtta dagar!

NIONDE KAPITLET.

Man måste tillstå, att doktor Dean Pitferge var allt annat än trösterik, och passagerarne skulle icke hafva hört honom utan att bäfva. Skämtade han eller talade han allvarsamt? Var det väl sannt, att han följde med Great Eastern på alla dess resor, för att få vara närvarande vid någon katastrof? Allt är möjligt hos en excentrisk menniska, i synnerhet då det är en engelsman.

Emellertid fortsatte ångskeppet sin färd, rullande som en båt, men bibehöll oföränderligen ångbåtarnes kompass-streck. Man vet, att på en jemn yta är raka linien den kortaste vägen från en punkt till en annan. På ett klot deremot är det den kroklinie, som bildas af storcirkeln, och fartygen hafva således intresse af att följa denna väg, för att förkorta öfverfarten. Men segelfartyg kunna icke bibehålla denna linie, då de hafva motvind; endast ångare ega förmåga att hålla sig i en bestämd riktning och taga vägen utefter storcirklarne, och detta gjorde också Great Eastern genom att hålla upp något i nordvest.

Rullningen fortfor. Den förfärliga sjösjukan, på en gång smittosam och epidemisk, gjorde hastiga framsteg. Några passagerare, bleka, blodfattiga, med hvassa näsor, håliga kinder och insjunkna tinningar qvarstannade på däck för att andas frisk luft. Största delen utaf dem var missbelåten med ångskeppet, som betedde sig likt

en verklig ankarboj, och med rederibolaget, hvars prospekt innehöll, att sjösjuka "var obekant ombord".

Omkring klockan 9 på morgonen signalerades ett föremål på tre eller fyra mils afstånd om babords låring. Var det ett vrak, ett hvalfiskskelett eller ett fartygsskelett? Man kunde icke ännu urskilja det. En grupp af friska passagerare hade samlat sig på förkappen, observerande denna spillra, som dref omkring tre hundra mil från närmaste kust.

Emellertid hade Great Eastern styrt kurs mot det signalerade föremålet. Alla kikare voro riktade dit. Gissningar haglade, och vaden började taga fart mellan dessa amerikanare och engelsmän, som passa på hvarje anledning för att hålla vad. Bland dessa envisa vadhållare märkte jag en högväxt man, hvars utseende frapperade mig genom tydliga tecken till stor falskhet. Denne person hade ett uttryck af hätskhet stereotyperadt i sina anletsdrag, hvarpå hvarken fysionomister eller fysiologer skulle kunnat misstaga sig. Hans panna var vanställd af ett vertikalt veck, blicken på en gång djerf och ohöflig; han hade kärfva ögon, nära hvarandra liggande ögonbryn, höga axlar och högburet hufvud, med ett ord alla kännetecken till en sällsynt oblyghet i förening med en ovanlig skurkaktighet. Hvem var väl denne man? Det visste jag icke, men han misshagade mig högligen. Han talade högt och i en ton, som tycktes innebära en förolämpning. Några honom värdiga stallbröder skrattade åt hans smaklösa skämt. Denne person påstod sig i det flytande föremålet igenkänna en hvalfiskstomme och vidhöll sitt påstående genom erbjudande af betydliga vad, som genast antogos.

Han förlorade samtliga dessa vad, som stego till flere hundra dollars, ty det flytande föremålet var i sjelfva verket ett fartygsskrof. Ångskeppet närmade sig hastigt, och man kunde redan se den ergiga kopparförhydningen på dess köl. Det var en tremastare, beröfvad sin tackling och liggande på sidan; den kunde

mäta fem eller sex hundra tons. Vid dess vanter hängde ännu sprungna röstjern.

Hade detta fartyg blifvit öfvergifvet af sin besättning? Det var frågan eller, för att använda det engelska uttrycket, "the great attraction" för ögonblicket. Ingen menniska syntes till på vraket; kanske hade de skeppsbrutne tagit sin tillflykt till dess inre? Beväpnad med min kikare, hade jag sedan några ögonblick sett ett föremål röra sig i fören af fartyget, men jag fann snart, att det var en återstod af focken, som fladdrade för vinden.

På en half mils afstånd blefvo alla detaljer å vraket synliga. Det var nytt och i fullkomligt godt stånd. Fartygets last, som förskjutit sig i lä, gaf det styrbords slagsida. Tydligen hade fartyget i något kritiskt ögonblick nödgats uppoffra sina master.

Great Eastern närmade sig fartyget och gjorde ett slag omkring det, tillkännagifvande sin närvaro genom täta signaler med ångpipan, som genomskuro luften. Men vraket förblef stumt och liflöst. På hela hafsytan, som omgafs af horizonten, syntes ingenting; icke en båt fanns vid sidan af det förolyckade fartyget.

Besättningen hade utan tvifvel haft tid att rädda sig, men hade den väl kunnat uppnå det trehundra mil aflägsna landet? Kunde väl bräckliga båtar motstå de vågor, som gungade Great Eastern så förfärligt? Huru länge sedan hade för öfrigt olyckan inträffat? Måste man ej med den vind, som nu rådde, söka skådeplatsen för skeppsbrottet längre bort? Hade ej detta vrak redan länge drifvit omkring under den dubbla inverkan af ström och vind? Alla dessa frågor förblefvo obesvarade.

Då ångskeppet gick förbi det förolyckade fartygets akter, läste jag tydligt namnet *Lerida* på dess namnbräde, men dess hemort var ej angifven. Af dess form och utseende samt den egendomliga läggningen på dess stäf förklarade matroserne ombord, att det var ett amerikanskt fartyg.

Ett handelsfartyg, ett krigsskepp skulle icke tvekat att bemanna detta skrof, som utan tvifvel innehöll en

värdefull last, ty man vet, att sjömyndigheterna i sådana räddningsfall tillerkänna bergarne tredjedelen af värdet. Men Great Eastern, som gick en regulier tur, kunde icke taga detta vrak på släp under tusentals mil. Att vända om och föra det i närmaste hamn var lika omöjligt. Man måste således till matrosernas stora saknad öfvergifva det, och snart var denna spillra blott en punkt i rymden, som försvann vid horizonten. Gruppen af passagerare skingrade sig. Några återvände till salongerna, andra till sina hytter, och icke ens trumpeten, som blåste till frukost, förmådde väcka alla de sofvande, som voro angripna af sjösjukan.

Vid middagstiden lät kapten Anderson sätta till begge gaffelfockarne och mesanen, hvarigenom fartyget stöddes bättre och rullade mindre. Matroserne försökte äfven att tillsätta mesanseglet, som var beslaget på bom, enligt ett nytt system. Men systemet var "allt för nytt" förmodligen, ty det kunde icke användas, och detta segel tjenstgjorde icke under hela resan.

TIONDE KAPITLET.

Trots fartygets oregelbundna rörelser ordnades lifvet ombord; och ingenting är enklare, då frågan gäller anglosaxare. Paketbåten är hans qvarter, hans gata, hans hus, som flytta sig, och han är hemma hos sig. Fransmannen deremot ser alltid ut, som han reste — när han reser.

Så snart vädret tillät det, stormade hopen ut på boulevarderna. Alla dessa promenerande, som höllo sig upprätta trots rullningen, föreföllo mig som rusiga menniskor, hos hvilka ruset i samma ögonblick framkallade dessa rörelser. Då passagerarne icke gingo upp på däcket, stannade de antingen i sina egna salonger eller i stora salongen, och då hörde man de bullrande harmonier, som utgingo från instrumenten. Man måste erkänna, att dessa instrument voro "mycket svallande" liksom hafvet och skulle visst icke lemnat tillfälle för en talang sådan som Listz att spela rent. Bastonerna uteblefvo, då de lutade åt babord, och de höga tonerna, då de svängde åt styrbord. Derigenom uppstodo luckor i harmonien, tomrum i melodien, som föga bekymrade dessa resandes öron. Bland alla dessa virtuoser fäste jag mig vid en stor knotig dam, som borde vara en mycket god musikälskarinna. Och för att underlätta utförandet af sitt stycke, hade hon märkt alla noterna med ett nummer och alla tangenterna på pianot med en motsvarande siffra. Om noten var betecknad med tjugusju, så slog hon an den tjugusjunde tangenten;

var det den femtiotredje noten, så anföll hon tangenten femtiotre. Och detta utan att bry sig om det buller, som rådde omkring henne, eller om de andra instrumenten, som hördes i närgränsande salonger, eller om de okynniga barn, som kommo och med knutna händer krossade strängarne på de lediga oktaverna.

Under denna konsert togo de närvarande på slump de böcker, som lågo spridda här och der på borden. Om någon der träffade på en intressant strof, så läste han den med hög röst, och de artigt lyssnande åhörarne helsade honom med ett smickrande bifallsmummel. Några tidningar lågo strödda kring sofforna, sådana der engelska eller amerikanska tidningar, som alltid se gamla ut, om de än aldrig varit uppskurna. Det är en obeqväm förrättning att veckla upp dessa ofantliga blad, som kunna täcka en yta af flere qvadratmeter. Men då modet är att icke skära upp dem, så gör man det icke. En dag hade jag tillräckligt tålamod för att under sådana förhållanden läsa New-York-Herald och läsa den till slut. Men må hvar och en sjelf döma, om jag fick lön för min möda, då jag under rubriken "Personnal" upptäckte följande strof: "Mr X... ber den vackra miss Z..., som han i går mötte i en omnibus på tjugufemte gatan, att i morgon komma och träffa honom i rummet N:o 17 Hôtel Saint-Nicolas. Han önskar tala med henne om giftermål". Hvad gjorde då den vackra miss Z...? Jag vill icke ens veta det.

Hela denna eftermiddag tillbragte jag i stora salongen, observerande och språkande. Samtalet kunde icke vara annat än intressant, ty min vän Dean Pitferge hade kommit och slagit sig ned bredvid mig.

— Är ni återställd efter ert fall? — frågade jag honom.

— Fullkomligt, — svarade han. — Men det går inte!

— Hvad är det, som inte går? Ni?

— Nej, vårt ångskepp. Propellerpannorna äro inte stora nog och vi kunna inte erhålla tillräckligt ångtryck.

— Ni är således mycket ifrig att komma fram till Newyork?

— Ingalunda; jag talar blott såsom ingeniör, det är alltsammans. Jag finner mig mycket väl här, och jag skulle verkligen känna saknad öfver att lemna denna samling af original, som slumpen förenat ombord här ... för mitt nöje.

— Original! — utbrast jag och kastade en blick på passagerarne, som strömmade in i salongen. — Men alla dessa menniskor äro ju hvarandra lika!

— Ack! — svarade doktorn. — man ser att ni föga känner till dem. Slägtet är det samma, det medgifver jag, men huru många varieteter finnas ej deruti. Betrakta denna grupp af ogenerade herrar der borta, med benen utsträckta på sofforna och hatten nedtryckt på hufvudet. De äro yankees, rena yankees från de små staterna Maine, Vermont eller Connecticut, ättlingar af Nya England, förståndiga och verksamma män, något för mycket undergifna presterna, men som göra orätt i att inte hålla handen för munnen, då de nysa. Min bästa herre, de äro verkligen saxsare, vinningslystna naturer och så fyndiga sedan! Stäng in två yankees i ett rum, och om en timme skall hvar och en af dem hafva vunnit tio dollars af den andre!

— Jag vill inte fråga er på hvad sätt, — svarade jag doktorn skrattande, — men bland dem ser jag en liten man med näsan i vädret, en riktig väderflöjel. Han är klädd i en lång öfverrock och svarta, något för korta benkläder. Hvem är den herrn?

— Det är en protestantisk prest, en betydande person från Massachussets. Han skall söka upp sin hustru, en f. d. lärarinna, som blifvit mycket fördelaktigt bekant i en ryktbar rättegång.

— Och den andre, store och bedröflige, som tyckes försjunken i sina beräkningar?

— Han gör nu en beräkning, — sade doktorn. — Han kalkylerar beständigt.

— Problem?

— Nej, sin förmögenhet. Det är en betydande man. Han vet hvarje ögonblick på en centim nära hvad han eger. Han är rik, och ett qvarter i Newyork är bygdt på hans mark. För en fjerdedels timme sedan hade han en million sexhundra tjugufem tusen trehundra sextiosju och en half dollars, men nu eger han inte mera än en million sexhundra tjugufem tusen trehundra sextiosju och en fjerdedels dollars.

— Hvaraf kommer denna skilnad i hans förmögenhet?

— Emedan han nyss rökt en cigarr för trettio sous.

Doktor Dean Pitferge hade så oväntade svar, att jag ville höra honom tala mera. Han roade mig. Jag visade honom på en grupp, som slagit sig ned i en annan del af salongen.

— Det der, — sade han, — är folk från aflägsna Vestern. Den störste, som liknar förste skrifvaren hos en advokat, är en betydande person, direktör för banken i Chicago. Han bär alltid under armen ett album med de förnämsta utsigterna från hans högt älskade stad, öfver hvilken han är stolt, och det med rätta: en stad, anlagd i en öken 1836, och som i dag räknar fyrahundra tusen själar, hans egen deri inbegripen. Bredvid honom ser ni ett kalifornisk par. Den unga hustrun är täck och förtjusande; mannen, mycket väl tvättad, är en för detta plogkörare, som en vacker dag plöjde guldklimpar. Han...

— Är en betydande person, — inföll jag.

— Ja visst, — svarade doktorn, — ty hans tillgångar räknas i millioner.

— Och den stora figuren, som ständigt rör hufvudet uppifrån och nedåt som en neger på en klocka?

— Den, — svarade doktorn, — det är den ryktbare Cokburn från Rochester, den universelle statistikern, som har vägt allt, mätt allt, fördelat och räknat ut allt. Ställ en fråga på denne oskadlige galning och han skall säga er, huru mycket bröd en femtio års menni-

ska ätit i sitt lif, och antalet af de kubikmeter luft han inandats. Han skall säga er, huru många qvartsvolymer en advokats i Tempel-Bar ord skulle fylla, och huru många mil en brefbärare går om dagen, endast för att bära omkring kärleksbref. Han kan säga er, huru många enkor som på en timme passera öfver Londonbridge, eller huru hög en pyramid skulle blifva, bygd af de smörgåsar, som på ett år slukas af Unionens medborgare. Han skall säga er...

Doktorn var riktigt i farten och skulle kunnat fortsatt länge i samma ton, men andra passagerare defilerade förbi oss och framkallade nya anmärkningar från den outtröttlige doktorn. Huru många olika typer funnos ej bland denna hop af resande, bland hvilka dock icke fanns en enda sysslolös dagdrifvare, ty man förflyttar sig ej från den ena verldsdelen till den andra utan allvarsam anledning! Största delen reser utan tvifvel för att söka sin lycka på den amerikanska jorden, glömmande att en yankee redan har en ställning i samhället vid tjugu år och att han vid tjugufem är för gammal att inlåta sig i strid derför.

Bland dessa äfventyrare, uppfinnare och lycksökare visade mig Dean Pitferge på några, som icke saknade intresse. Den ene var en lärd kemist, en rival till doktor Liebig, som påstod sig hafva funnit medlet att kondensera alla närande element af en oxe i en köttskifva så stor som ett fem-francsmynt, och begaf sig nu ut för att slå mynt af de idislande hjordarne på Pampas. Den andre, uppfinnare af en portativ rörelsekraft — en ånghäst i en urboett — skyndade att draga nytta af sin uppfinning i Nya England. Denne andre, en fransman från Chapongatan, medförde trettio tusen pappdockor, som kunde säga "pappa" med en mycket lyckad amerikansk accent, och han tviflade icke på att hans lycka skulle blifva gjord.

Och oberäknadt dessa original, huru många andra funnos ej, hvilkas hemligheter man ej kunde ana! Kanske fanns deribland någon kassör, som rymde från den

tomma kassakistan, eller någon detektiv, som formerade bekantskap med honom och endast afvaktade Great Easterns ankomst till Newyork för att fatta honom i kragen? Måhända skulle man äfven kunnat i denna hop finna några af dessa "grundare" af tvetydiga affärer, som alltid finna lättrogna aktietecknare, till och med om dessa affärer kallas: *Oceanbolaget för Polynesiens upplysning med gas*, eller *Allmänna bolaget för oförbränneliga kol.*

Men i detta ögonblick afleddes min uppmärksamhet genom inträdet af ett ungt par, som tycktes erfara en allt för tidig ledsnad.

— Det är peruvianare, min bäste herre, — sade doktorn, — ett par som gifte sig för ett år sedan och tillbragt sin smekmånad under alla verldens horizonter. De lemnade Lima på bröllopsaftonen. De tillbådo hvarandra i Japan, älskade hvarandra i Australien, fördrogo hvarandra i Frankrike, disputerade i England och skola utan tvifvel skiljas från hvarandra i Amerika!

— Och hvem är den högväxte mannen, — sade jag, — med något högdraget utseende, som nu kommer in? Att döma af hans svarta mustascher skulle jag anse honom för en militär.

— Det är en mormon, — svarade mig doktorn, — en "äldste", hr Hatch, en af de stora predikanterna i de sista dagarnes heliges stad. Hvilken vacker typ för en man! Se blott på denna stolta blick, denna värdiga uppsyn, denna hållning så olik yankeens! Hr Hatch återvänder från Tyskland och England, der han med framgång predikat mormonismen, ty denna sekt räknar ett stort antal anhängare i Europa, hvilka den tillåter att lämpa sig efter de olika ländernas lagar.

— Men, — invände jag, — jag förmodar, att månggiftet är förbjudet i Europa.

— Naturligtvis, min herre, men tro inte att månggiftet är obligatoriskt för mormonerna. Brigham Young har ett harem, emedan han tycker om det, men alla

UNIVERSITY OF ILLINOIS
LIBRARY

hans lärjungar vid Saltsjöns stränder följa inte hans exempel.

— Verkligen! Och hr Hatch?

— Hr Hatch har blott en hustru, och han finner det vara nog. För öfrigt ämnar han utveckla sitt system för oss i ett föredrag, som han kommer att hålla en eller annan afton.

— Då blir nog salongen full, — sade jag.

— Ja, — svarade Pitferge, — om ej spelet beröfvar honom allt för många åhörare. Ni vet, att man spelar i försalongen. Det är en engelsman med ful och obehaglig uppsyn, som synes mig anföra detta spelsällskap. Det är en elak menniska med dåligt rykte. Har ni observerat honom?

Efter några ytterligare detaljer, som doktorn tillade, igenkände jag på beskrifningen den person, som samma morgon gjort sig bemärkt genom sina vanvettiga vad rörande vraket. Min undersökning hade således icke bedragit mig. Dean Pitferge meddelade mig, att han hette Harry Drake. Han var son till en köpman i Calcutta, en spelare, utsväfvande, duellant, nästan ruinerad, och som förmodligen ämnade i Amerika pröfva ett lif fullt af äfventyr.

— Sådant der folk, — tillade doktorn, finna alltid smickrare, som smickra dem, och den här har redan sin krets af slynglar, hvilkas medelpunkt han utgör. Bland dessa har jag märkt en liten kort person, med rund figur, trubbig näsa, tjocka läppar, guldglasögon, som torde vara en tysk jude af äkta skrot och korn. Han kallar sig doktor, men jag påstår, att han är en sämre sorts skälm och en beundrare af Drake.

Dean Pitferge, som hastigt öfvergick från ett ämne till ett annat, stötte i detta ögonblick till mig med armbågen. Jag blickade bort åt salongsdörren, hvarigenom en ung man om tjugutvå och en flicka om sjutton år inträdde arm i arm.

— Två nygifta? frågade jag.

— Nej, — svarade mig doktorn med halft sorgsen

ton, — två gamla förlofvade, som endast vänta på sin framkomst till Newyork för att få gifta sig. De hafva nyss slutat sin tur kring Europa — med sin familjs samtycke förstås, — och de veta nu, att de äro skapade för hvarandra. Hederliga unga menniskor! Det är ett nöje att betrakta dem. Jag ser dem ofta stå lutade öfver nedgången till maskinen, der de räkna hjulens slag, hvilka icke gå så fort som de önska. Ack! min herre, om våra ångpannor uppvärmdes till glödhetta, liksom dessa båda unga hjertan, så skulle nog ångtrycket ökas.

ELFTE KAPITLET.

Klockan half ett samma dag anslog en rorman följande tillkännagifvande på dörren till stora salongen:

Lat. 51 gr. 15 m. N.

Long. 18 gr. 13 m. V.

Afstånd: Fastenet, 323 mil.

Detta betydde, att vi vid middagstiden voro 323 mil från Fastenets fyr, den sista som visat sig för oss på irländska kusten, och på 51 gr. 15 m. nordlig latitud samt 18 gr. 13 m. longitud vester om Greenwichs meridian. Det var sitt läge kaptenen på detta sätt meddelade, och som passagerarne hvarje dag läste på samma ställe. Genom att rådfråga detta anslag och anteckna uppgifterna på en karta, kunde man således följa Great Easterns väg. Hittills hade skeppet icke tillryggalagt mer än 323 mil på trettiosex timmar. Det var otillräckligt, och en paketbåt, som är rädd om sitt anseende, bör icke gå mindre än 300 mil på tjugufyra timmar.

Sedan jag lemnat doktorn, tillbragte jag återstoden af dagen med Fabian. Vi hade dragit oss undan akterut, hvilket Pitferge kallade att "gå och promenera på landet". Ensamma och lutade mot hackbrädet stodo vi der och betraktade det omätliga hafvet. Genomträngande dunster, distillerade i vågornas ångor, uppstego ända till oss. Små regnbågar, frambragta genom ljusstrålarnes brytning, lekte i hafsskummet. Propellern bullrade fyrtio fot under våra ögon, och då den sänktes,

piskade dess blad vågorna med ökad styrka, och dess kopparförhydning glänste i vattnet. Hafvet liknade en ofantlig samling af flytande smaragder. Den hvitskummiga fåran efter skeppets kölvatten räckte, så långt ögat nådde, hopblandande i samma mjölkhvita väg vågsvallet från propellern och hjulskoflarne. Denna hvita strimma, hvari stundom mera bestämda teckningar visade sig, föreföll mig som en ofantlig slöja utkastad på en blå botten från yttersta kanten af England. Då måsarne på sina hvita vingar med svarta kanter flögo deröfver, glimmade deras fjäderskrud och belystes af hastiga ljusreflexer.

Fabian betraktade under tystnad detta vågornas bländverk. Hvad såg han väl i denna flytande spegel, som lämpade sig efter inbillningens besynnerligaste nycker? Passerade månne förbi hans ögon någon flygtig bild, som tillvinkade honom ett sista farväl? Upptäckte han någon sjunken skugga i dessa vågor? Han syntes mig mera sorgsen än vanligt, och jag vågade icke fråga honom om orsaken till hans sorg.

Efter den långa skilsmessa, som aflägsnat oss från hvarandra, var det han, som skulle anförtro sig till mig, jag som borde afvakta hans förtroliga meddelanden. Han hade af sitt förflutna lif omtalat för mig hvad han ville, att jag skulle veta, sitt garnisonslif i Indien, sina jagter, sina äfventyr; men om de sinnesrörelser, som fylde hans hjerta, om orsaken till de suckar, som häfde hans bröst, yttrade han ingenting. Utan tvifvel tillhörde icke Fabian dem, som söka att lindra sin smärta genom att meddela den, och han borde derför endast lida så mycket mera.

Sålunda stodo vi lutade öfver vattnet, och då jag vände mig om, såg jag de stora hjulen turvis sänka sig i hafvet till följd af krängningen.

Plötsligt yttrade Fabian till mig:

— Denna fåra efter kölvattnet är verkligen praktfull, man skulle kunna tro, att vågorna roade sig att teckna bokstäfver deruti! Der ser jag ett *l* och ett *e!*

Bedrager jag mig? Nej! Det är verkligen bokstäfver, alltid de samma!

Fabians öfverretade inbillning såg i vågsvallet hvad han der ville se. Men hvad kunde väl dessa bokstäfver betyda? Hvilket minne framkallade de väl i Fabians hjerta? Han hade åter försjunkit i sitt tysta begrundande, men plötsligt sade han:

— Kom, kom! Djupet drager mig till sig!

— Huru är det fatt med dig, Fabian? — frågade jag honom och fattade hans händer.

— Jag har här, — sade han och lade handen på hjertat, — ett ondt, som skall döda mig!

— Ett ondt, — upprepade jag, — ett ondt utan hopp om förbättring?

— Utan hopp!

Och med dessa ord nedsteg Fabian i salongen och inträdde i sin hytt.

TOLFTE KAPITLET.

Dagen derpå, lördagen den 30 Mars, var vädret vackert, med svag bris och lugnt haf. Eldarne hade blifvit lifligt uppfriskade och uppdrifvit ångtrycket. Propellern gjorde trettiosex slag i minuten, och Great Easterns hastighet öfversteg nu tolf knop.

Vinden hade närmat sig sydlig. Sekonden lät tillsätta gaffelfocken och mesanen. Skeppet, som derigenom vann mera stadga, krängde icke mera. I detta soliga väder blef det lifligt på däck; damerna visade sig i eleganta toiletter, somliga promenerade, andra sutto, — jag hade så nära sagt på gräsmattorna i trädens skugga. Barnen fortsatte sina sedan två dagar afbrutna lekar, och prydliga dockvagnar med spann passerade i sträckande galopp. Med några militärer i uniform, händerna i fickorna och näsan i vädret, skulle man kunnat tro sig vara på en fransysk promenad.

Klockan 11,35 uppstego kapten Anderson och två officerare på kommandobryggan. Som vädret var mycket gynnsamt för observationer, kommo de för att taga middagshöjden. Hvar och en af dem hade i handen en sextant med kikare, och litet emellanåt granskade de den södra horizonten, dit de sneda speglarne på deras instrument skulle föra dagens stjerna.

— Middag! — sade snart kaptenen.

Genast angaf en styrman tiden på kommandobryggans klocka, och alla ur ombord ställdes efter solen, hvars gång genom meridianen nyss blifvit observerad.

En halftimme senare anslogs följande observation
Lat. 51 gr. 10 m. N.
Long. 24 gr. 13 m. W.
Kurs: 227 mil. Afstånd 550.

Vi hade således tillryggalagt tvåhundratjugusju mil sedan föregående middag. Klockan var i detta ögonblick 1,49 i Greenwich, och Great Eastern befann sig femhundrafemtio mil från Fastenet.

På hela denna dag såg jag ej till Fabian. Orolig öfver hans frånvaro, närmade jag mig flere gånger hans hytt och förvissade mig om att han icke lemnat den.

Menniskomassan, som uppfylde däcket, misshagade honom tydligen, hvarför han undflydde bullret och sökte ensamheten. Men jag mötte kapten Corsican, och vi promenerade tillsammans en timmes tid på akterdäck. Det blef ofta fråga om Fabian, och jag kunde icke underlåta att omtala för kaptenen, hvad som tilldragit sig dagen förut mellan kapten Mac Elwin och mig.

— Ja, — svarade Corsican med en rörelse, som han icke sökte dölja, — det är nu två år sedan Fabian hade skäl att tro sig vara den lyckligaste bland menniskor, och nu är han en af de mest olycklige!

Archibald Corsican berättade mig med några ord, att Fabian i Bombay blifvit bekant med en förtjusande flicka, miss Hodges. Han älskade henne, och han var älskad tillbaka. Ingenting tycktes hindra, att ett giftermål förenade miss Hodges och kapten Mac Elwin, då den unga flickans hand med hennes faders samtycke eftersträfvades af sonen till en köpman i Calcutta. Det var en affär, ja, "en affär", uppgjord för länge sedan. Hodges var en bestämd, hård man, föga tillgänglig för känslor och befann sig då i en svår ställning till sin affärsvän i Calcutta. Detta giftermål kunde ställa sakerna till rätta, och han uppoffrade den unga flickans lycka för sina egoistiska intressen. Det stackars barnet förmådde icke göra motstånd; man lade hennes hand i handen på en man, som hon icke älskade, som hon icke kunde älska och som sannolikt sjelf icke älskade henne.

Det var en ren affär, en dålig affär och en beklaglig handling. Mannen bortförde sin hustru dagen efter brölloppet, och sedan dess hade Fabian, vansinnig af smärta och dödssjuk, aldrig återsett henne, som han ännu älskade.

Då denna berättelse var slutad, förstod jag, att det onda, hvaraf Fabian led, verkligen var allvarsamt.

— Hvad hette den unga flickan? — frågade jag kapten Archibald.

— Ellen Hodges, — svarade han.

Ellen! Detta namn gaf mig förklaring på de bokstäfver, som Fabian trott sig se i skeppets kölvatten.

— Och hvad hette den stackars qvinnans man? — frågade jag kaptenen vidare.

— Harry Drake.

— Drake! -- utbrast jag, — men den mannen är ju ombord!

— Han här? — upprepade Corsican, hejdande mig med handen och betraktande mig rakt i ansigtet.

— Ja, — svarade jag, — här om bord.

— Gud gifve, — sade kaptenen allvarligt, — att inte Fabian och han stöta på hvarandra! Lyckligtvis känna de inte hvarandra, eller åtminstone känner inte Fabian honom. Men om detta namn uttalades i Fabians närvaro, skulle det vara nog för att framkalla en explosion.

Jag berättade då för kapten Corsican hvad jag visste om Harry Drake, det vill säga hvad doktor Dean Pitferge meddelat mig. Jag beskref honom sådan han var, denne oförskämde och larmande äfventyrare, som redan var ruinerad genom spel och utsväfningar samt färdig till hvad som helst för att åter vinna förmögenhet. I detta ögonblick gick Harry Drake nära förbi oss, och jag visade kaptenen på honom. En liflig eld lyste i kapten Corsicans ögon, och han gjorde en åtbörd af vrede, som jag hejdade.

— Ja, — sade han, — det är verkligen en skurkfysionomi. Men hvart begifver han sig?

— Till Amerika, säger man, för att af slumpen fordra hvad han inte vill vinna genom arbete.

— Stackars Ellen! — mumlade kaptenen. — Hvar är hon i denna stund?

— Kanske har den uslingen öfvergifvit henne?

— Hvarför skulle hon inte vara om bord? — sade Corsican och blickade mig i ansigtet.

Denna tanke flög för första gången genom min själ, men jag stötte den tillbaka. Nej, Ellen var icke, kunde icke vara ombord. Hon skulle då icke hafva undgått doktor Pitferges ransakande blick. Nej! Hon åtföljde icke Drake på denna resa.

— Måtte ni säga sannt, min herre, — svarade kapten Corsican, — ty åsynen af detta stackars offer, som blifvit bragt till ett sådant elände, skulle vara ett hårdt slag för Fabian, och jag vet inte hvad som kunde hända. Fabian vore i stånd att döda Drake som en hund. Men i alla händelser, då ni liksom jag är Fabians vän, så begär jag af er ett prof på denna vänskap. Låt oss aldrig förlora honom ur sigte, så att en af oss, om tillfället så fogar, alltid må vara färdig att träda emellan honom och hans rival. Ni förstår, att en duell inte kan ega rum mellan dessa båda män. Ej i Amerika och inte heller annorstädes, kan en qvinna gifta sig med sin mans mördare, huru ovärdig än mannen varit.

Jag fattade kapten Corsicans resonement; Fabian kunde icke uttala domen öfver sig sjelf. Det vore att på långt håll förutse de händelser, som skulle komma. Och likväl, hvarför icke taga i beräkning detta "kanske"? Skulle det vara möjligt, att Drakes bullersamma personlighet kunde undgå Fabian under detta gemensamma lif ombord, under detta dagliga armbågande? Skulle ej en tillfällighet, en obetydlig omständighet, ett uttaladt namn olyckligtvis föra dem i hvarandras närhet? Ack, hvad jag gerna skulle velat påskynda farten på detta skepp, som förde dem båda ombord! Innan jag lemnade kapten Corsican, lofvade jag honom att vaka öfver vår vän och att observera Drake, som

han å sin sida förband sig att icke lemna ur sigte. Derpå tryckte han min hand, och vi skildes åt.

Mot aftonen samlade sydvestvinden några töcken öfver oceanen. Djupt mörker rådde, och de praktfullt upplysta salongerna utgjorde en stark kontrast mot detta mörker. Man hörde efter hvartannat valser och romanser, som oföränderligen helsades med ursinniga handklappningar; till och med hurrarop saknades icke, då komikern T... satte sig vid pianot och "hväste" fram sina sånger med en kringvandrande komediants säkerhet.

TRETTONDE KAPITLET.

Följande dag, den 31 Mars, var en söndag. Huru skulle den dagen tillbringas ombord? Skulle det blifva en engelsk eller amerikansk söndag, då man stänger krogar och källare under gudstjensttimmarne, då slagtarens knif hålles tillbaka från offrets hufvud, då bagarens spade stannar på ugnskanten, då man uppskjuter affärerna, släcker elden i verkstäderna och kondenserar röken i fabrikerna, stänger butikerna, öppnar kyrkorna och stoppar jernvägstågen, tvärtemot hvad som sker i Frankrike? Ja, så skulle det blifva, eller åtminstone i det närmaste.

Först och främst lät kaptenen, för att iakttaga söndagens helgd, icke hissa segel, ehuru vädret var präktigt och vinden gynnsam. Man skulle kunnat vinna några knop, men det hade varit "opassande". Jag skattade mig högst lycklig, att man tillät hjulen och propellern göra sina vanliga slag, och frågade en sträng puritan ombord efter skälet till denna tolerans.

— Min herre, — svarade han mycket allvarligt, — man måste respektera hvad som kommer direkt från Herren. Vinden är i hans hand, ångan är i menniskans hand!

Jag nöjde mig med detta skäl och gaf akt på hvad som tilldrog sig ombord.

Hela besättningen var i full parad och mycket prydligt klädd. Det skulle icke ens förundrat mig, om man sagt mig, att eldarne arbetade svartklädda. Offi-

cerarne och ingeniörerne buro sina vackraste uniformer med förgylda knappar. Skodonen lyste med engelsk glans och täflade med det starka skenet från vaxduksmössorna. Alla dessa hederliga menniskor tycktes vara beklädda på hufvud och fötter med stjernor. Kaptenen och sekonden föregingo med godt exempel och promenerade, iklädda nya handskar, med militäriskt knäpta rockar, glänsande och parfymerade, på kommandobryggorna under afvaktan på timmen för gudstjensten.

Hafvet var praktfullt och blänkte under vårens första solstrålar. Intet segel syntes till, och Great Eastern intog ensam den matematiska medelpunkten inom den ofantliga horizonten. Klockan 10 klämtade skeppsklockan långsamt och på reguliera mellantider. Ringaren, en af styrmännen, i full parad, framkallade ur klockan en högtidlig klang i stället för de metalliska slag, hvarmed hon beledsagade ångpannornas hvissling, då skeppet seglade i dimma, och man sökte ofrivilligt med blicken den byklocka, som kallade oss till gudstjensten.

Nu syntes talrika grupper i dörrarne till kapparne för- och akterut. Män, qvinnor och barn voro omsorgsfullt klädda för tillfället. Boulevarderna voro snart öfverfylda, och de promenerande vexlade tysta helsningar med hvarandra. Hvar och en hade sin bönbok i handen och alla väntade, att de sista klockslagen skulle tillkännagifva gudstjenstens början. I detta ögonblick såg jag en hög biblar bäras förbi, uppstaplade på samma bricka, som vanligtvis begagnades för att bära smörgåsar på. Biblarne fördelades på borden i templet.

Templet var den stora, präktiga matsalen, akterut, och hvilken till det yttre genom sin längd och sin regelbundna form erinrade om finansministerns hotell vid Rivoligatan. Jag trädde in. De trogne, som "tagit plats vid borden", hade redan talrikt intunnit sig, men en djup tystnad rådde i församlingen. Officerarne intogo platser längst fram på estraden, och ibland dem tronade kapten Anderson som pastor. Min vän Dean

Pitferge hade satt sig bredvid mig, och hans små brinnande ögon öfverflögo hela samlingen. Han var der, vågar jag tro, mera af nyfikenhet än af andakt.

Klockan 11,30 steg kaptenen upp och började gudstjensten. Han läste på engelska ett kapitel ur Gamla Testamentet, det tionde i 2:a Mose Bok. Efter hvarje vers läste de närvarande följande vers halfhögt. Man urskilde tydligt barnens skarpa sopran och qvinnornas mezzo-sopran från männens baryton. Denna bibliska dialog räckte omkring en half timme. Den på en gång mycket enkla och mycket högtidliga ceremonien utfördes med en fullkomlig puritansk värdighet, och kapten Anderson, "Herren näst Gud", som uppfylde en prests åligganden ombord, midt på den omätliga oceanen, och talade till denna folkmassa, som sväfvade öfver en afgrund, hade rätt till aktning äfven af de mest likgiltige. Om gudstjensten stannat vid denna läsning, hade det varit bra, men efter kaptenen uppträdde en talare, som endast kunde väcka häftighet och passion till lif, der blott fördragsamhet och eftertanke borde råda.

Det var den förut omtalade presten, den lille alltid rörlige mannen, den intrigante yankeen, en af dessa prester, hvilkas inflytande är så stort i Nya Englands stater. Hans predikan var färdig på förhand, och han ville begagna sig af det goda tillfället. Skulle icke den älskvärde Yorick hafva gjort på samma sätt? Jag såg på doktor Pitferge, men han blinkade icke och syntes hågad att underblåsa predikantens eld.

Denne knäpte allvarsamt igen sin svarta öfverrock, lade sin sidenhatt på bordet, drog upp en näsduk, hvarmed han torkade sig hastigt om läpparne, och kastade en blick öfver församlingen.

"I begynnelsen, — sade han, — skapade Gud Amerika på sex dagar och på den sjunde dagen hvilade han."

Då han hunnit så långt, gick jag ut.

FJORTONDE KAPITLET.

Under frukosten meddelade Dean Pitferge mig, att presten förträffligt utvecklat sin text. Monitorer, stridsbaggar, pansarklädda fästen, undervattensminor, alla dessa maskiner hade manövrerat i hans predikan, och sjelf hade han ansett sig stor genom all Amerikas storhet. Om Amerika finner smak i att smickras på sådant sätt, så har jag ingenting att säga deremot.

Då jag åter inträdde i stora salongen, läste jag följande tillkännagifvande:

Lat. 50 gr. 8 m. N.
Long. 30 gr. 44 m. W.
Kurs: 255 mil.

Alltjemt samma resultat. Vi hade ännu icke seglat mera än elfvahundra mil, inberäknadt de trehundratio mil, som skilja Fastenet från Liverpool; det var alltså ungefär tredjedelen af resan. Under hela dagen fortforo officerare, matroser, manliga och qvinliga passagerare att hvila sig likasom Herren efter Amerikas skapande. Icke ett piano hördes i de tysta salongerna, schackspelen lemnade icke sina askar eller korten sina lådor; spelsalongen förblef öde. Denna dag fick jag tillfälle att presentera doktor Pitferge för kapten Corsican. Mitt original roade kaptenen mycket genom att berätta honom Great Easterns hemliga krönika. Doktorn

sökte bevisa honom, att det var ett fördömdt, förhexadt fartyg, som skulle drabbas af någon olyckshändelse. Berättelsen om den "fastnitade ingeniören" roade högligen Corsican, som i sin egenskap af skotte var stor amatör af det underbara, men dock icke förmådde återhålla ett misstroget leende.

— Jag ser, — sade doktor Pitferge, — att kapten inte tror mycket på mina berättelser?

— Mycket?... Det är kanske väl mycket sagdt! — svarade Corsican.

— Skulle ni tro mig bättre, kapten, — frågade doktorn i en mera allvarsam ton, — om jag bevisar er, att det spökar här på skeppet om nätterna?

— Spökar! — utbrast kaptenen. — Hvad! Komma andarne med i spelet? Och ni tror på det?

— Jag tror, — svarade Pitferge, — jag tror på hvad trovärdigt folk berättar. Jag har hört af de vakthafvande officerarne och några matroser, som äro enstämmiga i denna punkt, att en skugga, en obestämd skepnad promenerar på skeppet i djupa natten. Huru kommer hon dit? Det vet man inte. Huru försvinner hon? Det vet man inte heller.

— Vid St. Dunstan! — utbrast kapten Corsican, — vi skola tillsammans spionera ut henne.

— I natt? — frågade Pitferge.

— I natt, om ni så vill. Och ni, min herre, — tillade kaptenen och vände sig om till mig, — ni gör väl oss sällskap.

— Nej, — sade jag, — jag vill inte störa fantomets inkognito. För öfrigt tycker jag mera om att tro, att vår doktor skämtar.

— Jag skämtar inte, — svarade den envise Pitferge.

— Låt se, doktor! — sade jag. — Tror ni allvarsamt, att de döda åter visa sig på skeppens däck?

— Ja, jag tror verkligen, att de döda stå upp igen, — svarade doktorn, — och det är så mycket mera förvånande, som jag är läkare.

— Läkare! — inföll kapten Corsican och drog sig tillbaka, liksom om han blifvit oroad att höra detta ord.

— Lugna er, kapten, — svarade doktorn, vänligt småleende, — jag praktiserar inte på resor!

FEMTONDE KAPITLET.

Dagen derpå, den 1 April, hade oceanen ett vårlikt utseende och grönskade som en äng vid solens första strålar. April månad uppgick praktfull öfver Atlanten. Vågorna svallade vällustigt, och några tumlare hoppade som clowner i skeppets hvita kölvatten.

Då jag träffade kapten Corsican, underrättade han mig, att det af doktorn omtalade spöket icke funnit för godt att visa sig. Natten hade förmodligen icke varit tillräckligt mörk för dess besök. Jag kom då på den tanken, att det var en mystifikation af Pitferge, berättigad på första dagen i April, ty i Amerika och England likasom i Frankrike är denna sed rådande. Gycklare och narrade saknades icke; somliga skrattade, andra fattade humör, och jag tror till och med, att några knytnäfslag vexlades, men mellan saxsare slutas de aldrig med värjstötar. Man vet, att dueller i England äro belagda med mycket stränga straff. Officerare och soldater hafva icke ens tillåtelse att slåss under hvilken förevändning som helst. Mördaren dömes till de strängaste, vanärande och kroppsliga straff, och jag erinrar mig, att doktorn uppgaf namnet på en officer, som varit galèrslaf i tio år derför, att han dödligt sårade sin motståndare i en för öfrigt mycket ärlig duell. Man inser således, att duellerna under tillämpning af en så utomordentlig lag helt och hållet försvunnit från de engelska sederna.

Under det rådande vackra vädret var middagsob-

servationen mycket god; den angaf 48 gr. 47 m. latitud och 36 gr. 48 m. longitud samt i tillryggalagd väg blott tvåhundrafemtio mil. Den minst snabba af de transatlantiska ångarne skulle haft full rätt att erbjuda oss bogsering. Detta förtröt mycket kapten Anderson. Ingeniören påstod, att det otillräckliga ångtrycket berodde på bristande luftvexling i de nya eldstäderna, men jag för min del tänkte, att den långsamma farten framför allt vore att tillskrifva hjulen, hvilkas diameter oförsigtigt nog blifvit minskad.

Omkring klockan 2 samma dag visade sig emellertid en förbättring i ångskeppets fart, och det var de två förlofvades utseende, som för mig uppdagade denna förändring. Stödjande sig mot styrbords reling yttrade de sakta några glada ord och klappade i händerna. De betraktade leende ångpiporna, som höjde sig upp efter Great Easterns skorstenar, och hvilkas mynningar kröntes af en lätt hvit ånga. Trycket hade stigit i propellerns ångpannor, och den mäktiga kraften upplyfte ventilerna, hvilka en tyngd af tjuguett skålpund på qvadrattummen icke mera förmådde beherska. Ännu var det blott ett svagt aflopp, en obestämd utandning, en fläkt, men de unga menniskorna slukade den med ögonen. Denis Papin var icke lyckligare, då han såg ångan till hälften lyfta locket af hans ryktbara kittel.

— De ryka! De ryka! — ropade den unga damen, — under det en lätt ånga uppsteg äfven från hennes halföppna läppar.

— Låt oss se på maskinen! — svarade den unge mannen och drog sin fästmös arm under sin.

Dean Pitferge hade sökt upp mig. Vi följde det älskande paret ända till stora kappen.

— Hvad ungdomen är vacker! — sade han.

— Ja, — svarade jag, — ungdomen i par!

Snart stodo äfven vi lutade öfver öppningen till propellermaskinen. På bottnen af denna vida brunn, sextio fot under våra ögon, urskilde vi de fyra långa

horizontella pistongerna, som rusade emot hvarandra och för hvarje slag fuktade sig med en droppe maskinolja.

Under tiden hade den unge mannen tagit upp sitt ur, och lutad mot hans axel, följde den unga flickan sekundvisarens rörelse. Hon såg på klockan, och han räknade propellerns slag.

— En minut! sade hon.

— Trettiosju slag! — svarade den unge mannen.

— Trettiosju och ett halft, — anmärkte doktorn, som också kontrollerat slagen.

— Och ett halft! — utropade den unga damen. — Hör du, Edvard! Tack, min herre, — tillade hon och skänkte den värde Pitferge sitt mest älskvärda leende.

SEXTONDE KAPITLET.

Vid inträdet i stora salongen fann jag följande program anslaget på dörren:

Soiré.

Första afdelningen.

Ocean Time. . . . . Mr Mac-Alpine.
Sång: Beautiful isle of the sea „ Ewing.
Deklamation . . . . . „ Affleet.
Piano-solo: Chant du Berger. M:rs Alloway.
Skotsk sång . . . . . D:r T...

Tio minuters paus.

Andra afdelningen.

Piano-solo . . . . . Mr Paul V...
Komisk sång: Lady of Lyon . „ D:r T...
Aftonunderhållning. . . . . „ Sir James Anderson.
Sång: Happy Moment. . . . . „ Norville.
Sång: Your remember. . . . . „ Ewing.

Final

God save the Queen.

Det var, som man ser, en fullständig soiré med sin första afdelning, sin mellanakt, sin andra afdelning och final. Och likväl tycktes något fattas på programmet, ty jag hörde bakom mig yttras halfhögt:

— Vackert! Men ingenting af Mendelssohn!

Jag vände mig om; det var en simpel steward, som sålunda protesterade mot uteslutandet af sin favoritmusik.

Jag gick åter upp på däck och började söka efter Mac-Elwin. Corsican hade nyss underrättat mig, att Fabian lemnat sin hytt, och jag ville draga honom ur sin isolering utan att dock falla honom besvärlig. Jag mötte honom på skeppets fördäck, och vi språkade en stund, men han gjorde ingen häntydning på sitt förflutna lif. Vissa ögonblick blef han tyst och tankfull, försjunken inom sig sjelf utan att höra mig, och förde handen mot sitt bröst liksom för att undertrycka någon smärtsam känsla. Under det vi promenerade, gick Harry Drake flere gånger förbi oss; han var alltid densamme, stojande och gestikulerande till hinder, som en svängande väderqvarn skulle vara i en balsalong. Bedrog jag mig? Jag vet det ej, emedan jag hade en förutfattad mening, men det förekom mig, som om Harry Drake observerade Fabian med en viss ihärdighet. Fabian hade säkert märkt det, ty han frågade mig:

— Hvem är den der mannen?

— Jag vet inte, — svarade jag.

— Han misshagar mig! — tillade Fabian.

Sätt två fartyg i sjön utan vind och utan ström, och de sluta med att stöta tillsammans; kasta ut i rymden två orörliga planeter, och de skola falla på hvarandra; placera två fiender i en folkhop, och de skola oundvikligen träffa på hvarandra. Det är ett olycksöde, en tidsfråga, ingenting vidare.

På aftonen egde soirén rum enligt programmet. Stora salongen var präktigt upplyst och full af åhörare. Förbi de halföppna luckorna och fönstren passerade matrosernas breda väderbitna ansigten och stora svarta händer. Man skulle kunnat taga dem för masker, anbragta i takets ornament. Dörröppningarna hvimlade af stewarder. Största delen af åhörarne, män och qvinnor, satt bordwarts på soffor och midt i rum-

met på allehanda stolar. Alla vände sig mot pianot, som var starkt fäst mellan de båda dörrarne till fruntimmerssalongen. Då och då vaggades publiken af fartygets rullande rörelser; stolarne gledo; ett slags dyning försatte alla dessa hufvuden i samma vågrörelse: man fattade tag i hvarandra, under tystnad, utan skämt; men tack vare trängseln behöfde man öfver hufvud icke frukta att falla.

Början skedde med *Ocean Time*, en daglig tidning för politik, handel och litteratur, som några passagerare grundat för att fylla behofvet ombord. Amerikanare och engelsmän tycka mycket om detta slags tidsfördrif. De redigera sitt blad på dagen, och det bör erkännas, att om redaktörerne icke äro nogräknade i afseende på beskaffenheten af sina artiklar, så äro läsarne det icke heller. Man nöjer sig med litet, ja, till och med med mindre.

Detta nummer för den 1 April innehöll en ledande artikel, temligen ovårdad, rörande politiken i allmänhet, blandade ämnen, som icke skulle förmått en fransman att draga på munnen, föga roliga börsnoteringar, mycket enfaldiga telegram och några magra nyheter för dagen. Med ett ord, detta slags skämt roar knappt någon annan än dem, som sätta ihop det. Den hedersvärde Mac-Alpine, en dogmatisk amerikanare, uppläste med mycken öfvertygelse dessa ingalunda skämtsamma qvickheter under åhörarnes lifliga bifall och slutade sin läsning med följande nyheter:

— Man berättar, att presidenten Johnson abdikerat till förmån för general Grant.

— Det uppgifves såsom säkert, att påfven Pius IX utsett den kejserliga prinsen till sin efterträdare.

— Man säger, att Ferdinand Cortez nyligen i sin tur anfallit kejsar Napoleon III för hans eröfring af Mexiko.

Sedan *Ocean Time* blifvit tillräckligt applåderad, framsuckade den hedervärde mr Ewing, en rätt vacker ung man med tenorröst, sin *Beautiful isle of the sea* med en engelsk strupes hela sträfhet.

"*The reading*", föredraget, syntes mig ega ett ganska tvifvelaktigt behag. Det var helt enkelt en man från Texas, som uppläste två eller tre sidor ur en bok, hvars läsning han börjat med låg och fortsatte med hög röst. Han blef mycket applåderad.

Chant du berger för piano-solo, af mrs Alloway, en engelska som spelade i smäktande moll, såsom Theophile Gautier skulle hafva sagt, och en skotsk komisk visa af doktor T... afslutade första afdelningen af programmet.

Efter ett uppehåll af tio minuter, hvarunder ingen af åhörarne ville lemna sin plats, började soiréns andra afdelning. Fransmannen Paul V... lät höra två charmanta, outgifna valser, som starkt applåderades. Skeppsläkaren, en ung brunett, mycket egenkär person, uppläste en komisk scen, ett slags parodi på den i England mycket moderna dramen *Dame de Lyon*. Derefter följde "Aftonunderhållning". Hvad hade väl sir James Anderson i beredskap under denna rubrik? Var det en föreläsning eller en predikan? Hvarken det ena eller det andra. Sir James Anderson steg upp, alltid leende, tog upp en kortlek ur fickan, vek upp sina hvita manchetter och gjorde kortkonster, hvilkas enkelhet godtgjordes genom den elegans, hvarmed de utfördes. Hurrarop och handklappningar belönade honom.

Efter mr Norvilles *Happy Moment* och mr Ewings *Your remember* angaf programmet *God save the Queen*. Men några amerikanare bådo Paul V..., i hans egenskap af fransman, att spela franska folksången för dem. Genast började min artige landsman den oumbärliga *Partant pour la Syrie*. Energiska reklamationer hördes från en grupp nordstatsmän, som ville höra Marseillaisen. Och utan att låta bedja sig anslog den medgörlige pianisten kraftigt *Rouget de l'Isle's* sång med en undfallenhet, som antydde mera musikalisk förmåga än politisk öfvertygelse. Det var soiréns glanspunkt; och slutligen reste sig församlingen och uppstämde

långsamt den nationella sång, som »beder Gud bevara drottningen«.

Soirén var öfver hufvud lika god som amatörssoiréer i allmänhet, det vill säga, att den rönte isynnerhet bifall hos tillställarne och deras vänner. Fabian visade sig icke.

SJUTTONDE KAPITLET.

Under natten emellan måndagen och tisdagen var hafvet mycket oroligt. Väggarne började åter sucka och sakerna att ånyo kastas tvärs öfver salongerna. Då jag gick upp på däck omkring klockan 7 på morgonen, regnade det, och vinden friskade i. Vakthafvande officern lät beslå seglen, och skeppet rullade förfärligt, sedan det förlorat detta stöd. Hela dagen den 2 April var däcket öde, till och med salongerna stodo tomma. Passagerarne hade dragit sig tillbaka i sina hytter, och två tredjedelar af gästerna saknades vid frukosten och middagen. Whist'en var omöjlig, ty borden gingo sin väg undan spelarnes händer, och schackspelen kunde ej användas. Några mera otörskräckta lågo utsträckta på sofforna och läste eller sofvo. Då var det lika godt att trotsa regnet på däck, der matroserne filosofiskt promenerade, klädda i sydvester och oljade rockar. Sekonden gjorde vakten, hopkrupen på kommandobryggan och väl insvept i sin regnkappa. Under denna syndaflod, midt under stormarne, lyste hans små ögon af belåtenhet. Han tyckte om detta väder, och skeppet rullade efter behag.

Himlens och hafvets vatten sammansmälte i töcknet på några kabellängders afstånd från skeppet. Luften var blygrå, och några foglar sträckte skrikande genom den fuktiga dimman. Klockan 10 signalerades för om styrbord ett tremastadt barkskepp, som gick för förlig vind, men hvars nationalitet ej kunde urskiljas.

Omkring klockan 11 mojnade vinden och kastade två streck; brisen gick öfver till nordvest och regnet upphörde nästan i ett ögonblick. Himlens blå azur syntes genom några öppningar i molnen, och solen visade sig på en klar fläck och lemnade tillfälle att göra en mera eller mindre fullkomlig observation. Anslaget innehöll följande siffror:

Lat. 46 gr. 29 m. N.
Long. 42 gr. 25 m. V.
Afstånd: 256 mil.

Således hade skeppets hastighet icke ökats, ehuru ångtrycket stigit i pannorna. Men detta måste tillskrifvas vestanvinden, som legat rakt emot skeppet och troligen betydligt hindrat dess gång.

Klockan 2 blef dimman åter tätare. Brisen mojnade och friskade upp på samma gång. Tjockan var så tät, att officerarne, som stodo på kommandobryggorna, icke längre sågo folket för-ut på skeppet. Dessa ångor, som hopa sig på vågorna, skapa den största faran för sjöfarten, de förorsaka sammanstötningar, som äro omöjliga att undvika, och en sammanstötning på öppna sjön är ännu mera att frukta än en eldsvåda.

Derföre höllo också både officerare och matroser med yttersta omsorg vakt i detta töcken, och det visade sig, att det icke var öfverflödigt, ty omkring klockan 3 syntes plötsligt en tremastare på mindre än tvåhundra meters afstånd från Great Eastern med seglen brassade back till följd af en vindkastning och lydde icke roder. Great Eastern vände i tid och undvek honom, tack vare den snabbhet, hvarmed vaktmanskapet signalerat den för rorsmannen. Signalerna voro noga bestämda och gåfvos medelst en klocka för-ut. Ett slag betydde: skepp för-ut, två slag: skepp om styrbord, tre slag: skepp om babord. Och genast styrde rorsmannen så, att han kunde undvika en sammanstötning.

Vinden tilltog ända till aftonen, men rullningen minskades, emedan hafvets yta redan skyddades af Terra Novas höga stränder och inte kunde häfva sig så högt.

Derför tillkännagafs en ny "aftonunderhållning" på samma qväll af sir James Anderson, och salongerna fyldes på bestämd tid. Men denna gång handlade det icke om kortkonster, utan kapten Anderson berättade historien om den transatlantiska telegrafkabeln, som han sjelf nedlagt, och förevisade åtskilliga fotografier, framställande de olika maskiner, som uppfunnits för nedsänkningen. Han lät splitsningar, som tjenade till att hopfoga kabelstyckena, cirkulera, med ett ord, han gjorde sig väl förtjent af de tre hurrarop, som belönade hans föredrag, och hvaraf en god del tillkom den, som satt det stora företaget i gång, den hedervärde Cyrus Field, hvilken sjelf var närvarande denna afton.

ADERTONDE KAPITLET.

Dagen derpå, den 3 April, visade horizonten redan från första stund denna egendomliga färg, som engelsmännen kalla "blinck", en hvitaktig strålbrytning, som tillkännagifver, att is finnes på föga afstånd. Great Eastern seglade nu i de vatten, der de första isbergen flyta, hvilka, lösryckta från bankisen, komma från Davis Sund. En särskild utkik inrättades för att undvika de omilda beröringarna med dessa ofantliga block.

Det blåste nu en ganska stark nordvestlig bris; molntappar, verkliga trasor af ånga, sopade hafsytan, och genom hålen upptäckte man den blå himlen. En svår kabbelsjö uppsteg från de af vinden sönderslitna vågorna och de pulveriserade vattendropparne flögo bort i form af skum.

Hvarken Fabian, kapten Corsican eller doktor Pitferge hade ännu kommit upp på däck. Jag gick för-ut på skeppet, der sidornas sammanslutning till hvarandra bildade ett beqvämt hörn, ett slags vrå, der en eremit gerna skulle dragit sig undan från verlden. Jag kröp ned i detta hörn, satte mig på ett skylight och hvilade med fötterna på ett ofantligt block. Vinden, som var rakt emot och brusade mot stäfven, passerade öfver mitt hufvud utan att nå mig. Det var en lämplig plats för den, som ville försjunka i drömmar. Från denna punkt omfattade mina blickar hela skeppets ofantliga rymd; jag kunde följa dess långa, lätt afrundade linier, som åter stego mot aktern. I förgrunden höll sig en märs-

gast med ena handen fast i fockvanterna och arbetade med stor skicklighet med den andra. Nedanför på kappen vandrade vaktmatrosen bredbent fram och åter, kastande klara blickar omkring sig med sina af dimman röda ögon. Längre bort på kommandobryggan urskilde jag en officer, som hopkrupen och med väl insvept hufvud trotsade vindens anfall. Af hafvet såg jag ingenting mera än en liten blåaktig rand vid horizonten, som aftecknade sig bakom hjulhusen. Framdrifvet af sina mäktiga maskiner och genomskärande vågorna med sin skarpa bog, darrade ångskeppet liksom väggarne i en starkt uppeldad ångpanna. Några ånghvirflar, lösryckta af brisen, som kondenserade dem med utomordentlig snabbhet, slingrade sig vid ändan af ångpiporna. Men det kolossala skeppet, rakt emot vinden och uppburet af tre vågor, kände knappt rörelserna af detta haf, hvarpå en transatlantisk ångare, mera känslig för vågsvallet, skulle stampat våldsamt.

Rapporten, som anslogs klockan half ett, angaf ej mera än 44 gr. 53 m. N. latitud och 47 gr. 6 m. V. longitud. Blott tvåhundratjugusju mil på tjugufyra timmar! Det unga förlofvade paret måtte hafva förbannat dessa hjul, som icke gingo omkring, denna propeller, hvars rörelser saktades, och denna otillräckliga ånga, som icke verkade efter deras önskan.

Omkring klockan 3 blef himlen molnfri och strålande. Horizonten, som bildades af en bestämd linie, tycktes vidgas omkring den medelpunkt, som Great Eastern intog. Brisen mojnade, men hafvet häfde sig länge i breda vågor af en underlig grön färg och bekrönta af hvitt skum. Så liten vind passade ej tillsammans med så starka dyningar. Dessa svallvågor voro oportionerliga, och man skulle kunnat säga, att Atlanten ännu var trumpen till humöret.

Klockan 3,35 signalerades en tremastare om babord. Han hissade sin flagg och befanns vara en amerikanare vid namn *Illinois*, som gick på England. I detta ögonblick meddelade mig löjtnant H., att vi pas-

serade ändan af New-Foundlandsbanken, såsom engelsmännen kalla grunden vid Terra Nova. Här är platsen för det rika fisket af denna kabeljo, hvaraf tre stycken skulle vara tillräckliga att föda England och Amerika, om alla deras romkorn utkläcktes.

Dagen förgick utan nämnvärd händelse. Däcket besöktes af sina vanliga promenadgäster. Hittills hade slumpen icke sammanfört Fabian och Harry Drake, hvilka kapten Archibald och jag icke lemnade ur sigte. Om aftonen samlades de dagliga habituéerna i stora salongen, der de vanliga öfningarna, läsningen och sångerna skänkte samma bifall från samma händer åt samma virtuoser, hvilka jag slutligen fann mindre medelmåttiga. En temligen liflig dispyt utbröt mot vanligheten mellan en nordstatsman och en invånare från Texas. Den förre fordrade "en kejsare" för Sydstaterna, men lyckligtvis afbröts denna politiska diskussion, som hotade att urarta till träta, genom ankomsten af en fingerad depesch till Ocean Time, affattad i följande ordalag: Krigsministern, kapten Semmes, har låtit Sydstaterna betala Alabamas plundring.

NITTONDE KAPITLET.

I sällskap med kapten Corsican lemnade jag den starkt upplysta salongen och gick upp på däck. Natten var mycket mörk, icke en stjerna syntes på firmamentet. Rundt omkring fartyget rådde ett ogenomträngligt mörker. Fönstren i kapparne lyste som ugnar, och man kunde knappt urskilja vakterna, som tungt vandrade på backarne. Men man andades frisk luft, och kaptenen drack dess fläktar med fulla lungor.

— Jag höll på att qväfvas i salongen, — sade han. — Här vistas jag åtminstone i ren luft! Det är ändå en lifgifvande dryck! Jag behöfver mina hundra kubikmeter ren luft under tjugufyra timmar, eljest blir jag halfqväfd.

— Andas, kapten, andas så mycket ni behagar, — svarade jag honom. — Här finnes luft för hela verlden, och brisen tar inte er andel ifrån er. Syret är en förträfflig sak, och man måste tillstå att ni parisare och Londonboar endast känna det genom ryktet.

— Ja, — svarade kaptenen, — de föredraga kolsyra. Hvar och en har sin smak; för min del afskyr jag den, till och med i champagne!

Under det vi språkade, vandrade vi utåt styrbords boulevard, skyddade för vinden genom kapparnes höga väggar.

Tjocka rökhvirflar, blandade med gnistor, uppstego ur de svarta skorstenarne. Maskinernas buller beled-

sagade blåstens hvinande i jerntrådsvanterna, hvilka ljödo som strängarne på en harpa. Med allt detta buller blandades hvarje qvartstimme de vakthafvande matrosernas rop: *All's well! All's well!*

Intet försigtighetsmått hade i sjelfva verket blifvit försummadt för att betrygga skeppets säkerhet i detta af isar uppfylda vatten. Kaptenen lät hvarje halftimme hemta upp en så vatten för att undersöka temperaturen och, om denna fallit till något lägre gradtal, genast ändra kosa. Han visste nämligen, att Pereire fjorton dagar förut på denna breddgrad sett sig instängd af isberg, en fara, som han måste undvika. Hans nattorder föreskref dessutom den strängaste vaksamhet, och han gick sjelf icke till sängs. Två officerare stannade hos honom på kommandobryggan, en vid hvardera signalapparaten till de båda maskinerna. Dessutom höllo en löjtnant och två man vakt på förbacken, hvarjemte en qvartermästare och en matros höllo sig vid stäfven på skeppet. Passagerarne kunde således vara lugna.

Sedan vi iakttagit dessa åtgärder, vände kapten Corsican och jag om akter-ut. Vi finge det infallet att stanna ännu någon stund på storkappen, innan vi gingo till våra hytter, liksom fredliga stadsboar skulle göra på stora torget i sin stad.

Platsen syntes oss öde. Men då våra ögon blifvit vana vid mörkret, upptäckte vi emellertid en man, som stod fullkomligt orörlig stödd mot en ledstång.

Efter att uppmärksamt hafva betraktat honom, yttrade Corsican:

— Det är Fabian!

Det var verkligen Fabian; vi kände igen honom, men försjunken i stum betraktelse, såg han icke oss. Hans blickar tycktes vara fästa på en vinkel af kappen, och jag såg dem lysa i mörkret. Hvad var det han på detta sätt betraktade? Huru kunde han genomtränga detta djupa mörker? Jag ansåg bäst att lemna honom åt sina tankar, men kapten Corsican gick fram till honom.

— Fabian! — sade han.

Fabian svarade icke, han hade icke hört honom. Corsican kallade honom ännu en gång vid namn, då Fabian skakades af en darrning, vände för ett ögonblick på hufvudet och yttrade ett enda ord:

— Tyst!

Med handen pekade han derefter på en skugga, som rörde sig vid yttersta ändan af kappen, och det var denna knappt synliga figur, som Fabian betraktade. Han log derpå sorgset och yttrade halfhögt:

— Den svarta damen!

En rysning genomilade mig. Kapten Corsican hade fattat min arm, och jag kände, att äfven han darrade. Samma tanke hade uppstått hos oss båda. Denna skugga var den uppenbarelse, doktor Pitterge omtalat.

Fabian hade åter försjunkit i sin drömmande betraktelse. Med beklämdt hjerta och osäker blick betraktade jag denna menskliga skepnad, som knappt aftecknade sig i skuggan, men som snart framträdde tydligare för våra blickar. Den gick framåt, tvekade, stannade, fortsatte åter sin gång, men tycktes snarare sväfva framåt än gå. En irrande själ! Tio steg ifrån oss stannade hon orörlig, och jag kunde då urskilja en högväxt qvinna, väl insvept i ett slags brun burnus och med ansigtet betäckt af en tjock slöja.

— En tokig! en vansinnig! inte sannt? — mumlade Fabian.

Det var verkligen en vansinnig, men Fabian frågade oss icke, utan talade för sig sjelf.

Emellertid kom den arma varelsen ännu närmare. Jag trodde mig se hennes ögon glänsa tvärs igenom slöjan, då de riktades på Fabian. Hon gick ända fram till honom, och han reste sig upp liksom elektriserad. Den beslöjade qvinnan lade sin hand på hans hjerta liksom för att räkna dess slag . . . och försvann derefter bakom kappen.

Fabian steg tillbaka och föll nästan på knä med utsträckta armar.

— Hon! — mumlade han, men skakade strax derpå hufvudet och tillade: — Hvilken synvilla!

Kapten Corsican fattade honom i handen.

— Kom Fabian! kom, — sade han och förde sin olycklige vän med sig derifrån.

TJUGONDE KAPITLET.

Corsican och jag kunde icke längre tvifla; det var Ellen, Fabians fästmö, Harry Drakes hustru. Ödet hade således sammanfört dem alla tre på samma fartyg. Fabian hade icke känt igen henne, ehuru han utropade: Hon! Hon!

Och huru skulle han väl kunnat igenkänna henne? Men han hade icke misstagit sig, då han sade: En vansinnig! Ellen var vansinnig, och utan tvifvel hade smärtan, förtviflan, den i hennes hjerta dödade kärleken, beröringen med den ovärdige man, som ryckt henne från Fabian, fattigdomen, eländet och vanäran krossat hennes själ! Jag talade om allt detta med Corsican följande morgon. För öfrigt hyste vi icke något tvifvel om den unga qvinnans identitet. Det var Ellen, som Harry Drake förde med sig till amerikanska kontinenten, och som han ännu förband med sitt äfventyrarelif. Kaptenens blick lifvades af en dyster eld vid tanken på den eländige, och jag kände mitt hjerta darra af vrede, men hvad förmådde vi mot hennes man? Intet! Men den vigtigaste punkten var att förhindra ett nytt möte mellan Fabian och Ellen, ty Fabian måste slutligen igenkänna sin trolofvade, hvilket skulle medföra den katastrof, som vi ville undvika. Emellertid kunde man icke hoppas, att ej de båda arma varelserna skulle återse hvarandra. Den olyckliga Ellen syntes aldrig om dagen, hvarken i salongerna eller på skeppets däck. Blott nattetid, förmodligen bedragande sin fångvaktare,

kom hon för att svalka sig i den fuktiga luften och under himlen söka en stunds lugn!

Senast om fyra dagar skulle Great Eastern hafva hunnit inloppet till New-York. Vi kunde således tro, att icke slumpen skulle göra vår vaksamhet om intet, och att Fabian ej skulle blifva underrättad om Ellens närvaro under denna resa öfver Atlanten! Men vi gjorde upp vår räkning utan värden.

Skeppets kosa hade blifvit något ändrad under natten. Tre gånger hade fartyget styrt mot söder, sedan man funnit vattnet vara tre till fyra grader kallt enligt Celsii termometer och följaktligen icke kunde betvifla, att is fanns ganska nära. Om morgonen företedde verkligen himlen en egendomlig glans, luften var hvit, hela norden lyste af en stark strålbrytning, tydligen frambragt genom reflexion från isbergen. En stickande bris genomfor luften, och omkring klockan 10 började plötsligt en mycket fin snö hvitpudra skeppet. Derpå uppsteg en töckenbank, under hvilken vi tillkännagåfvo vår närvaro genom täta ångsignaler, som åstadkommo ett döfvande väsen och uppskrämde de skaror af måsar, som slagit sig ned på skeppets rår.

Klockan half elfva hade töcknet höjt sig, och en propellerångare syntes vid horizonten om styrbord. Den hvita öfverkanten på dess skorsten antydde, att den tillhörde Inmankompaniet, som befordrar emigranter från Liverpool till New-York. Fartyget visade sin flagg och befanns vara *City of Limerik* om femtonhundratrettio tons drägtighet och tvåhundrafemtiosex hästars kraft. Det hade lemnat New-York på lördagen och befann sig följaktligen på återväg.

Före frukosten arrangerade några passagerare ett slags lotteri, som naturligtvis behagade dessa amatörer af spel och vadslagning. Resultatet deraf skulle icke blifva kändt förr än om fyra dagar. Det var hvad man kallar "lotspotten". Då ett fartyg närmar sig land, vet hvar och en, att en lots kommer ombord derpå. Man indelar då dygnets tjugufyra timmar i fyrtioåtta

halftimmar eller nittiosex qvartstimmar, allt efter passagerarnes antal. Hvarje spelare gör en insats af en dollar, och ödet tilldelade honom en af dessa halfva eller fjerdedels timmar. Den, under hvars halftimme eller qvart lotsen sätter foten ombord på skeppet, vinner de fyrtioåtta eller nittiosex dollars. Som man ser, är spelet icke svårt; det är icke någon täflan mellan hästar, utan mellan qvartstimmar.

En kanadensare, den hedervärde Mac-Alpini, tog ledningen af affären om hand. Han samlade lätt nittiosex spelare, bland hvilka äfven funnos några qvinnor, som icke voro mindre begifna på spel. Jag följde med strömmen och satte in min dollar. Lotten anvisade mig den sextiofjerde qvarten. Det var ett dåligt nummer, som jag icke hade någon utsigt att komma ifrån med vinst. Delningen af tiden räknas från middag till följande middag, och det finns således qvartstimmar på dagen och likaså på natten, hvilka senare icke ega något spelvärde, ty det är sällsynt, att fartygen våga sig nära land midt under mörkret, och följaktligen äro utsigterna att under natten få mottaga en lots ombord mycket klena. Men jag tröstade mig lätt.

Då jag återvände till salongen, såg jag, att en föreläsning blifvit anslagen för aftonen. Utah-missionären tillkännagaf en sammankomst rörande mormonismen. Det var ett godt tillfälle att få reda på hemligheterna från de Heliges stad. Dessutom borde denne äldste, mr Hatch, vara talare och tala af öfvertygelse; utförandet kunde således icke undgå att vara ändamålet värdigt. Passagerarne mottogo underrättelsen om denna sammankomst gynnsamt.

Anslaget på salongsdörren innehöll följande siffror:
Lat. 42 gr. 32 m. N.
Long. 51 gr. 59 m. V.
Kurs: 254 mil.

Omkring klockan 3 på eftermiddagen varskodde rorgängarne annalkandet af en stor fyrmastad ångare. Fartyget ändrade sin kosa något litet för att närma sig

Great Eastern, i afsigt att gifva sitt nummer tillkänna. Kaptenen å sin sida lät äfven falla af något, och snart signalerade ångaren honom sitt namn. Det var Atalanta, ett af de stora fartyg som gå mellan London och New-York med anlöpande af Brest. Det helsade oss i förbifarten, och vi besvarade helsningen, men som det gick på motsatt bog, hade det snart försvunnit.

I detta ögonblick underrättade mig Dean Pitferge med något missnöje, att mr Hatchs föreläsning blifvit förbjuden. Puritanskorna ombord hade icke tillåtit sina män att sätta sig in i mormonismens mysterier!

TJUGUFÖRSTA KAPITLET.

Klockan 4 blef himlen, som dittills varit molnhöljd, åter klar. Hafvet hade lugnat sig, och fartyget rullade icke mera; man hade kunnat tro sig vara på fasta landet. Denna orörlighet hos Great Eastern ingaf passagerarne tanken på att anställa kapplöpningar. Banan vid Epsom skulle icke erbjudit någon bättre plats, och i brist på *Gladiator* eller *Touque*, skulle de ersättas af fullblods-skottar, som väl gingo upp emot dem. Nyheten härom spred sig hastigt. Alla sportsmen samlades genast, och åskådarne lemnade salongerna och hytterna. En engelsman, den hedervärde Mac-Karthy, utnämdes till kommissarie, och löpare infunno sig utan dröjsmål. Det var ett halft dussin matroser, ett slags centaurer, på en gång hästar och jockeyer, fullt redo att kämpa med Great Eastern om stora priset.

Kapplöpningsbanan utgjordes af de båda boulevarderna. De täflande skulle göra tre hvarf omkring fartyget och sålunda tillryggalägga en sträcka af ungefär trettonhundra meter; det var tillräckligt. Snart voro läktarne, jag menar backarne, inkräktade af en nyfiken hop, beväpnad med lorgnetter, och några hade hissat "den gröna slöjan", förmodligen för att skydda sig mot Atlantens dam. Vagnar saknades, det är sannt, men icke plats för att ställa upp dem i fil. Fruntimmer i stor toilett trängdes i synnerhet på akterkapparne. Anblicken var förtjusande.

Fabian, kapten Corsican, doktor Dean Pitferge och jag hade tagit plats på förbacken. Det var hvad man kunde kalla vägningsplatsen, och der hade de egentliga "gentlemen-riders" samlat sig. Framför oss reste sig stolpen, hvarifrån täflingen skulle börja och som utgjorde målet. Snart började vadhållningarna med äkta engelsk ifver. Betydliga summor vågades blott på utseendet hos de täflande, hvilkas bragder dock ännu icke voro antecknade i någon "stud-book". Med oro såg jag Harry Drake med vanlig säkerhet blanda sig uti dessa förberedelser, resonerande, disputerande och talande med en ton, som icke medgaf något svar. Lyckligtvis föreföll mig Fabian temligen likgiltig för allt detta buller, ehuru han vågat några pund på löpningen. Han höll sig afsides, alltjemt med molnhöljd panna och långt aflägsnade tankar.

Bland de löpare, som erbjödo sig, hade två stycken mera bestämdt ådragit sig den allmänna uppmärksamheten. Den ene var en skotte, från Dundee, vid namn Wilmore, en liten mager, hurtig, muskulös karl med bredt bröst och glänsande ögon, hvilken gälde för att vara publikens favorit. Den andre, en stor välväxt person, irländare till börden med namnet O'Kelly, lång som en kapplöpningshäst, uppvägde i kännares ögon Wilmores utsigter. Man höll på honom ett mot tre, och delande den allmänna förkärleken för honom, stod jag i begrepp att våga några dollars på honom, då doktorn sade till mig:

— Håll på den lille, tro mig! Den store är sämre.

— Hvad menar ni?

— Jag menar, — återtog doktorn allvarsamt, — att han inte är fullblod. Han kan ega en viss initialhastighet, men han har ingen uthållighet. Den lille deremot, skotten, är af god race. Se huru rak han håller sin kropp på benen och bringan öppen utan stelhet. Det är en person, som har mera än en gång öfvat sig i språng på stället, det vill säga att hoppa först på den ena foten, sedan den andra, så att han åstadkom-

mit åtminstone tvåhundra rörelser i minuten. Parera på honom, säger jag er, ni skall inte ångra det.

Jag följde min lärde doktors råd och parerade på Wilmore. Hvad angår de andra fyra löparne, så var det icke ens fråga om dem.

Det lottades om platserna, och lotten gynnade irländaren, som fick repet. De sex löparne uppstälde sig i linie vid gränsen af stolpen. Här var intet falskt anlopp att befara, hvilket betydligt förenklade prisdomarens uppdrag.

Signalen gafs, och ett hurrarop helsade anloppet. Kännarne sågo genast, att Wilmore och O'Kelly voro snabblöpare till yrket. Utan att bry sig om sina rivaler, som flåsande gingo förbi dem, sprungo de med kroppen något framlutad, hufvudet upprätt, förarmen tryckt mot bröstbenet, handlederna lätt framåtböjda och beledsagade hvarje rörelse af den ena foten med en motsvarande af den andra. De voro barfota. Deras hälar vidrörde aldrig marken och lemnade dem nödig elasticitet för att bibehålla den förvärfvade hastigheten. Med ett ord, alla deras rörelser stodo i samband med och kompletterade hvarandra.

Vid andra turen hade Wilmore och O'Kelly, som alltjemt voro i bredd med hvarandra, kommit förbi sina andfådda medtäflare och bevisade tydligt sanningen af det axiom, som doktorn upprepade för mig.

— Det är inte med benen man springer, utan med bröstet! Knäveck äro bra, men lungor äro bättre!

Vid näst sista vändningen helsade åskådarne åter sina favoriter med bifallsrop. Uppmuntringar, hurra- och bravorop utbröto från alla håll.

— Den lille vinner, — sade Pitferge till mig. — Se, han andas knappt; hans motståndare flämtar.

Wilmores ansigte var verkligen lugnt och blekt, O'Kelly deremot rykte som en våt halmstack. Han var "under piskan", för att begagna ett uttryck på sportmännens rotvälska. Men båda höllo sig i linie

med hvarandra. Slutligen passerade de storkappen, de gingo förbi maskinluckan, de gingo förbi stolpen...

— Hurrah, hurrah för Wilmore! — ropade somliga.

— Hurrah för O'Kelly! — svarade andra.

— Wilmore har vunnit!

— Nej, de äro "tillsammans".

Sanningen var, att Wilmore vunnit, men med knappt ett halft hufvud; så utföll den hedervärde Mac-Karthys dom. Emellertid drog diskussionen ut på längden och öfvergick till ohöfligheter. Irländarens gynnare, och framför allt Harry Drake, påstodo, att det var en "dead-head", en död löpning, och att den måste förnyas.

Men hänförd af en ofrivillig rörelse, närmade sig Fabian i detta ögonblick Harry Drake och yttrade kallt:

— Ni har orätt, min herre. Den skotske matrosen är segrare!

Drake gick plötsligt fram mot Fabian.

— Hvad säger ni? — frågade han i hotande ton.

— Jag säger, att ni har orätt, — svarade Fabian lugnt.

— Förmodligen, — inföll Drake, — derför att ni hållit på Wilmore?

— Jag har liksom ni hållit på O'Kelly, — svarade Fabian. — Jag har förlorat och jag betalar.

— Herre, — ropade Drake, — vill ni lära mig?...

Men han slutade icke sin mening. Kapten Corsican hade gått emellan Fabian och honom med tydlig afsigt att upptaga tvisten för sin räkning. Han behandlade Drake med en mycket betecknande sträfhet och förakt, men Drake ville uppenbarligen icke hafva någon tvist med honom. Då Corsican slutat, lade han armarne i kors och vände sig derpå till Fabian.

— Min herre, — sade han med ett elakt smålende, — min herre har således behof af sina vänner för att försvara sig?

Fabian bleknade och rusade emot Drake, men jag höll honom tillbaka. Å andra sidan förde den skur-

kens kamrater bort honom, dock icke förr än han hunnit kasta en hatfull blick på sin motståndare.

Kapten Corsican och jag gingo ned med Fabian, som nöjde sig att med lugn röst yttra:

— Vid första tillfälle kommer jag att örfila upp den der ohöfliga karlen.

TJUGUANDRA KAPITLET.

Under natten mellan fredagen och lördagen passerade Great Eastern tvärs öfver Golfströmmen, hvars mörkare och varmare vatten skar in på de omgifvande vattenbäddarne. Ytan af denna mellan Atlantens vatten inklämda ström är till och med något konvex; det är således en verklig flod, som löper mellan två flytande stränder, och dertill en af de betydligaste på jorden, ty den reducerar Amazonfloden och Mississippi till värdighet af bäckar. Vattnet, som upphemtades om natten, hade stigit till tolf grader Celsius.

Den 5 April inträdde med en praktfull soluppgång. De långa bottenvågorna glänste, och en varm sydvestlig bris flög genom tacklingen. Det var de första vackra dagarne. Solen, som på fastlandet borde beklädt fälten med ny grönska, lät här nya toiletter prunka. Vegetationen kommer ibland för sent, men modet aldrig. Snart visade sig talrika grupper af promenerande på boulevarderna, liksom på Champs-Elysées på en vacker söndag i Maj månad.

Denna morgon såg jag ej kapten Corsican, och då jag önskade erhålla underrättelser om Fabian, begaf jag mig till den hytt, han innehade för om stora salongen. Jag klappade på dörren till hytten, men fick intet svar; jag stötte upp dörren, men Fabian fanns icke der.

Jag gick då tillbaka upp på däck. Bland de promenerande fann jag hvarken mina vänner eller doktorn.

Jag föll då på den tanken att utforska, i hvilken del af ångskeppet den olyckliga Ellen var instängd. Hvilken hytt bebodde hon? Hvart hade Harry Drake förvisat henne? I hvilka händer var den olyckliga anförtrodd, som hennes man öfvergaf hela dagarne? Utan tvifvel åt någon af de ombord varande kammarjungfrurnas egennyttiga omsorger, någon liknöjd sjukvakterska. Jag ville veta, huru det stod till, icke af fåfäng nyfikenhet, utan af intresse för Ellen och Fabian, om också blott för att förekomma ett möte, som alltid var att befara.

Jag började min undersökning med stora damsalongens hytter och genomvandrade gångarne i de båda våningar, som upptogo denna del af skeppet. Denna inspektion var temligen lätt, emedan passagerarnes namn, skrifna på ett kort, lästes på dörren till hvarje hytt, hvarigenom stewardernas tjenst lättades. Jag fann icke Harry Drakes namn, hvilket föga förundrade mig, ty denne man torde hafva föredragit de hytter, som funnos akterut på Great Eastern, öfver de mindre besökta salongerna. I afseende på beqvämlighet fanns för öfrigt ingen skilnad mellan hytterna för- och akter-ut, ty rederibolaget hade icke lemnat plats för mera än enda klass af passagerare.

Jag begaf mig således till matsalarne och följde uppmärksamt sidogångarne mellan de dubbla hyttraderna. Alla dessa hytter voro upptagna, alla buro namnet på en passagerare, men ännu saknades namnet Harry Drake. Denna gång förundrade mig frånvaron af detta namn, ty jag trodde mig hafva undersökt vår flytande stad i dess helhet, och jag kände icke till något annat mera aflägset "qvarter" än detta. Jag frågade derför en steward, som underrättade mig om hvad jag icke visste, nämligen att ännu ett hundratal hytter fanns bakom "dining-rooms".

— Huru kommer man dit ned? — frågade jag.

— På en trappa, som går till däcket, på sidan om storkappen.

— Godt, min vän. Vet ni hvilken hytt Harry Drake bebor?

— Det vet jag inte, min herre, — svarade stewarden.

Jag gick då åter upp på däck, följde utefter kappen och kom till den dörr, som stängde den omtalade trappan. Denna trappa ledde icke längre till rymliga salonger, utan till en simpel halfupplyst fyrkant, omkring hvilken en dubbel rad af hytter var inrättad. Om Harry Drake velat isolera Ellen, så hade han icke kunnat välja någon för sin afsigt mera lämplig plats.

Större delen af dessa hytter var oupptagen. Jag genomvandrade platsen och sidogångarne från dörr till dörr. Några namn funnos skrifna på kort å dörrarne, åtminstone två eller tre, men icke Harry Drakes. Jag hade emellertid anstält en noggrann undersökning af denna plats och stod just i begrepp att med sviken väntan draga mig tillbaka, då ett obestämdt, nästan ofattligt buller träffade mitt öra. Detta buller kom längst bort ifrån venstra gången, och jag styrde min kosa ditåt. De knappt förnimbara ljuden blefvo tydligare; jag urskilde ett slags klagande sång eller snarare en släpande deklamation, hvars ord jag icke var i stånd att uppfatta.

Jag lyssnade och fann, att det var en qvinna, som sjöng, men i denna medvetslösa sång anade jag en djup smärta. Det var helt säkert den stackars vansinnigas röst; mina aningar kunde icke bedraga mig. Jag närmade mig sakta den hytt, som bar numret 775; det var den sista i den mörka gången, der ljuset insläpptes genom en af de nedre skeppsluckorna i Great Easterns skrof. På dörren till denna hytt fanns intet namn; Harry Drake hade verkligen icke heller anledning att låta någon känna till den plats, der han höll Ellen instängd.

Den olyckligas röst nådde nu tydligt fram till mig. Hennes sång var endast en mängd ofta afbrutna fraser, någonting på en gång ljuft och sorgset. Man skulle

kunnat taga det för besynnerligt stympade strofer, sådana som en i magnetisk sömn försänkt person skulle kunnat recitera.

Ehuru jag icke egde någon utväg att förvissa mig om hvem denna qvinna var, tviflade jag dock icke på att det var Ellen, som sjöng så.

Jag lyssnade några minuter och var just på väg att draga mig tillbaka, då jag hörde någon gå på den mellersta fyrkantiga platsen. Var det Harry Drake? För Ellens och Fabians skull ville jag icke blifva öfverraskad på detta ställe. Lyckligtvis tillät mig gången, som böjde sig utefter den dubbla raden af hytter, att komma upp på däck utan att blifva sedd. Men jag var angelägen att få veta hvem den person var, hvars steg jag hörde. Halfmörkret gynnade mig, och om jag stälde mig i krökningen af gången, kunde jag se utan att blifva sedd.

Emellertid hade bullret upphört, och genom en besynnerlig tillfällighet tystnade på samma gång Ellens sång. Jag väntade. Snart började sången på nytt, och golfvet suckade åter under tryckningen af långsamma steg. Jag sträckte fram hufvudet, och vid andra ändan af gången, i en obestämd dager, som inträngde genom hyttdörrens öfre del, igenkände jag Fabian.

Det var min olycklige vän. Hvilken instinkt ledde honom väl till denna plats? Hade han då förr än jag upptäckt den unga qvinnans tillflyktsort? Jag visste ej hvad jag skulle tro. Fabian gick långsamt framåt utefter väggarne, lyssnade och följde som en ledtråd denna röst, som drog honom till sig, måhända mot hans vilja och utan att han hade något medvetande derom. Och likväl föreföll det mig, som om sången blef svagare, då han kom närmare, som om denna så svaga tråd skulle brista... Fabian kom fram till hytten och stannade.

Huru borde icke hans hjerta klappa vid dessa sorgsna toner! Huru borde icke hans kropp darra!

Det var omöjligt, att han ej i denna röst skulle återfinna något, som erinrade om det förflutna. Men okunnig om Harry Drakes närvaro ombord, huru skulle han å andra sidan kunna ana Ellens närvaro? Nej, det var omöjligt, och han lockades dit, blott derför att dessa klagande toner, utan att han sjelf tänkte derpå, harmonierade med den omätliga sorg, han bar inom sig.

Fabian lyssnade fortfarande. Hvad ämnade han väl göra? Skulle han tilltala den vansinniga? Och om Ellen plötsligt skulle visa sig? Allt var möjligt, allt var farligt i denna belägenhet. Emellertid närmade sig Fabian ännu mera hyttdörren. Sången, som småningom aftog, tystnade plötsligen helt och hållet, och derpå hördes ett hjertslitande skri.

Hade väl Ellen genom någon magnetisk förbindelse känt sig så nära honom, som hon älskade? Fabians ställning var förfärlig; han hade liksom dragit sig inom sig sjelf. Ämnade han krossa dörren? Jag trodde det och störtade derför emot honom.

Han igenkände mig, och jag förde honom med mig derifrån, hvilket han utan motstånd lät ske.

— Vet du, hvem denna olyckliga är? — frågade han mig med dof röst.

— Nej, Fabian, nej!

— Det är den vansinniga! — sade han. — Man skulle kunna tro, att det vore en röst från en annan verld. Men detta vanvett saknar icke botemedel, och jag känner, att en smula tillgifvenhet, en gnista kärlek skulle återställa den stackars qvinnan!

— Kom Fabian, — sade jag, — kom!

Vi hade gått tillbaka upp på däck. Fabian lemnade mig nästan genast utan att vidare yttra ett ord, men jag förlorade honom icke ur sigte, innan han återkommit till sin hytt.

TJUGUTREDJE KAPITLET.

Några ögonblick derefter träffade jag kapten Corsican. Jag omtalade för honom det uppträde, jag nyss åskådat; han insåg liksom jag, att den redan förut svåra ställningen blef ännu mera invecklad. Måtte vi kunna förekomma dess faror! Ack, huru gerna skulle jag ej velat påskynda Great Easterns gång och lägga en hel ocean mellan Harry Drake och Fabian!

Då vi åtskildes från hvarandra, öfverenskommo vi, kapten Corsican och jag, att noggrannare än någonsin vaka öfver skådespelarne i detta drama, hvars upplösning mot vår vilja kunde inträffa hvilket ögonblick som helst.

Man väntade denna dag Australasian, en af Cunardbolagets paketbåtar, som mätte två tusen sjuhundrasextio tons och gick på linien Liverpool—New-York. Den skulle hafva lemnat Amerika på onsdagsmorgonen och kunde icke dröja att visa sig; man spejade efter honom, men den kom icke.

Omkring klockan 11 anstälde de engelska passagerarne en insamling till förmån för de sårade ombord, af hvilka några ännu icke kunnat lemna sjuksalen, och bland dem högbåtsmannen, som hotades att blifva obotligt halt. Listan var full med namn, dock ej utan att hafva gifvit anledning till några svårigheter, hvilka föranledde ett utbyte af mindre städade uttryck.

Vid middagstiden tillät solen oss att göra en noggrann observation.

Long. 58 gr. 37 m. O.
Lat. 41 gr. 41 m. 11 sek. N.
Kurs: 257 mil.

Vi hade latituden på en sekund när. De unga förlofvade, som kommo och sågo på anslaget, visade en missnöjd min; de hade skäl att beklaga sig öfver ångan.

Före frukosten ville kapten Anderson bereda sina passagerare en förströelse för att skingra ledsnaden under en så långvarig färd. Han arrangerade derför gymnastiska öfningar, som han i egen person ledde. Omkring femtio sysslolösa personer, försedda liksom han med en käpp, gjorde efter alla hans rörelser med aplik noggrannhet. Dessa improviserade gymnaster "arbetade" methodiskt, utan att öppna läpparne, liksom frivilliga skarpskyttar på en parad.

En ny "entertainment" kungjordes för attonen, men jag bevistade den icke. Dessa ständigt lika, oupphörligt förnyade upptåg tröttade mig. En ny tidning, en rival till Ocean Time, hade blifvit uppsatt, men denna afton syntes de vara ense.

För min del tillbragte jag de första timmarne af natten på däck. Hafvet höjde sig och antydde dåligt väder, ehuru himlen ännu var utmärkt vacker. Rullningen började också blifva mera kännbar. Utsträckt på en däckssoffa, beundrade jag stjernbilderna, som skilde sig från hvarandra på firmamentet. Stjernorna visade sig i massor i zenith, och ehuru det obeväpnade ögat icke kunnat upptäcka mera än femtusen på hela himlahvalfvets utsträckning, skulle det denna afton trott sig kunna räkna dem i millioner. Jag såg Pegasus' svans släpa vid horizonten i all sin zodiakala prakt, liksom en féedrottnings stjernprydda klädning. Sjustjernan steg upp mot himlens högre rymder på samma gång som Tvillingarne, hvilka trots sitt namn icke gå upp den ene efter den andre, liksom hjeltarne i sagan. Oxen betraktade mig med sitt stora brinnande öga. Högst upp strålade Wega, vår blifvande polarstjerna,

och icke långt derifrån krökte sig denna diamantflod, som bildar Corona Borealis. Alla dessa orörliga stjernbilder tycktes emellertid flytta sig vid skeppets rullning, och under svängningen såg jag stormasten beskrifva en tydligt tecknad cirkelbåge från β i Stora Björnen till Altaïr i Örnen, under det månen, som redan stod lågt, doppade ändan af sitt horn i horizonten.

TJUGUFJERDE KAPITLET.

Natten var svår. Ångskeppet, som anfölls förfärligt från sidan, rullade utan att komma framåt. Möblerna flyttade sig bullersamt, och porslinspjeserna på toiletterna började åter sin dans. Vinden hade tydligen blifvit mycket skarpare. Great Eastern seglade för öfrigt i de olycksdigra nejder, der hafvet alltid är oblidt.

Klockan 6 på morgonen släpade jag mig fram till trappan till stora kappen. Jag höll mig fast vid ledstängerna, drog fördel af en svängning bland två, lyckades att gå uppför trappstegen och kom på däck. Derifrån halade jag mig med mycket besvär fram till förbacken. Platsen var öde, i fall man kan säga så om ett ställe, der doktor Dean Pitferge befann sig. Den värde mannen hade tagit säkert stöd med ryggen mot vinden, och hans högra ben omfattade en af räckets stöttor. Han tecknade åt mig att komma till honom, — med hufvudet, förstås af sig sjelft — ty han kunde icke disponera sina armar, som uppehöllo honom mot stormens våldsamhet. Efter några ögonblicks krypande, uppnådde jag kappen krälande som en ringmask, och en gång der tog jag stöd på samma sätt som doktorn.

— Nå! — skrek han, — det fortfar! Den fördömde Great Eastern! Just som han är på väg att komma fram, träffas han af en cyclon, en ordentlig cyclon, enkom beställd för honom!

Doktorn yttrade blott dessa afbrutna meningar, och vinden förtog hälften af hans ord. Men jag hade förstått honom. Ordet cyclon förklarade allt.

Man vet, att det är dessa hvirfvelvindar, som kallas orkaner i Indiska Oceanen och Atlanten, tornados på afrikanska kusten, samum i öknen och tyfoner i de kinesiska farvattnen, stormar, hvilkas förfärliga kraft sätter de största skepp i fara.

Nu hade Great Eastern fattats af en cyclon. Huru skulle denna jätte uthärda den?

— Det händer honom någon olycka, — upprepade Dean Pitferge. — Se bara, huru han alltjemt sätter under!

Detta maritima uttryck lämpade sig förträffligt för ångskeppets belägenhet. Dess stäf försvann under de vattenberg, som anföllo framifrån på babords sida. Längre bort var det ej möjligt att se någonting, blott symptom till en orkan. Omkring klockan 7 bröt stormen lös; hafvet blef fasansfullt att skåda. De förmedlande svall, som visade de stora vågornas ojemnhet, försvunno under vindens förkrossande styrka. Oceanen svälde upp i långa vågor, hvilkas toppar bröto sig med ett obeskrifligt raseri. Med hvarje minut ökades vattenbergens höjd, och Great Eastern, som mottog dem på sidan, rullade förfärligt.

— Det finnes blott två utvägar att välja, — sade doktorn till mig med en sjömans säkerhet, — antingen att mottaga sjön rätt fram och ligga bi för svag ånga eller ock att taga till flykten och icke sätta sig emot detta lössläppta haf. Men kapten Anderson gör hvarken den ena eller andra af dessa manövrer.

— Hvarför inte det? — frågade jag.

— Derför att... — svarade doktorn, — derför att något måste hända!

Då jag vände mig om, såg jag kaptenen, sekonden och förste ingeniören med sydvesterna neddragna öfver hufvudet hålla sig fast vid kommandobryggans räcken. Vågornas skum insvepte dem från hufvud till fot. Kap-

tenen smålog som vanligt; sekonden skrattade och visade sina hvita tänder åt att se sitt fartyg rulla så, att man kunde tro, att masterna och skorstenarne skulle falla ned.

Emellertid förvånade mig detta trots, denna envishet hos kaptenen att kämpa mot hafvet. Klockan half åtta var Atlantens utseende förskräckligt. För-ut vräkte vågorna mot skeppet. Jag betraktade detta sublima skådespel, denna jättens strid emot böljorna. Jag fattade till en viss grad denna envishet hos "herren näst Gud", som icke ville gifva vika; men jag glömde, att hafvets makt är obegränsad, och att ingenting, som är gjordt af menniskohänder, kan emotstå det. Också skulle jätten, så mäktig han än var, snart fly för stormen.

På en gång, omkring klockan 8, kändes en stöt. Det var en oerhörd vattenmassa, som träffade skeppet för om babord.

— Det der, — sade doktorn till mig, — är ingen örfil, utan ett knytnäfslag i ansigtet.

Och "knytnäfslaget" hade verkligen gifvit oss märken. Vrakstycken syntes på vågornas toppar, men var det en del af vårt eget kött, som så gick sina färde, eller spillror af någon främmande kropp? På ett tecken af kaptenen föll skeppet undan ett qvarts streck för att undvika dessa fragment, som hotade att fastna i dess skoflar. Vid närmare granskning såg jag, att störtsjön nyss slagit in babords skanskläde, som dock höjde sig femtio fot öfver hafsytan. Stöttorna voro krossade, beslagen lösryckta; några spillror af bordläggningen darrade ännu i sina fogningar. Great Eastern hade darrat vid stöten, men fortsatte sin färd med orubblig djerfhet. Man måste så fort som möjligt skaffa undan spillrorna, som belamrade fören, och för sådant ändamål blef det nödvändigt att fly undan. Men ångskeppet envisades att hålla stånd; det lifvades af sin kaptens beslutsamhet. Han ville icke vika, han skulle

icke gifva efter. En officer och några man skickades för-ut för att klara däcket.

— Gif akt, — sade doktorn, — olyckan är inte långt borta!

Sjömännen närmade sig fören. Vi hade fattat posto vid fockmasten och blickade genom vattenångorna, som togo oss från sidan och med hvarje våg skickade en öfversvämning på däcket. Plötsligt passerade en annan störtsjö, våldsammare än den förra, genom den öppna breschen i relingen, lösryckte en ofantlig gjutplåt, som betäckte betingen, nedref den massiva kappen ofvanför besättningens rum, sönderslog och bortförde styrbordsväggarne som en för vinden utspänd duk.

Matroserne hade blifvit kullstörtade. En officer, som var till hälften dränkt, torkade sina röda polissonger och reste sig åter upp. Seende en af matroserna ligga sanslös på ett ankarfly, störtade han derpå fram till honom, lade honom på axlarne och bar bort honom. I detta ögonblick flydde besättningen ut genom den krossade kappen; det var tre fots vatten på mellandäck. Nya spillror betäckte hafvet, och bland annat några tusen af de dockor, som min landsman från Chapongatan hade beräknat att göra hemmastadda i Amerika. Alla dessa små kroppar, som af störtsjön blifvit uppryckta ur sina kistor, hoppade på vågornas toppar, och åsynen deraf skulle säkert väckt munterhet under mindre allvarliga förhållanden. Emellertid tilltog öfversvämningen. Massor af vatten störtade fram genom öppningarna med sådan häftighet, att Great Eastern enligt ingeniörens rapport redan intagit mera än två tusen tons vatten — tillräckligt för att deri sänka en första klassens fregatt.

— Godt! — sade doktorn, hvars hatt flög bort med en stormby.

Att bibehålla sig i denna belägenhet var omöjligt, det hade varit vansinnigt att längre kämpa emot; man måste fly. Ångskeppet med förstäfven mot hafvet och

sönderslagen liknade en menniska, som envisas att simma under vattenbrynet med öppen mun.

Kapten Anderson insåg det slutligen. Jag såg honom sjelf springa fram till det lilla hjulet på kommandobryggan, hvilket kommenderade rodrets rörelser. Ångan rusade genast in i cylindrarne akter-ut; rodret lades om, och kolossen vände stäfven mot norr så lätt som en liten båt och flydde för stormen.

I detta ögonblick utbrast den vanligen så lugne, så sjelfbeherskande kaptenen förtörnad:

— Mitt fartyg är vanhedradt.

TJUGUFEMTE KAPITLET.

Knappt hade Great Eastern fallit undan, knappt hade han vändt aktern mot vågorna, förrän man icke längre kände någon rullning. På den häftiga rörelsen följde absolut orörlighet. Frukosten var serverad. Litande på fartygets hållning, nedgick största delen af passagerarne i matsalarne och kunde der intaga sin måltid utan att känna hvarken skakningar eller stötar. Icke en tallrik föll i golfvet, icke ett glas stjelpte sitt innehåll på dukarne. Och likväl hade man icke ens dukat de för sjögång afsedda borden. Men tre qvarts timme senare började möblerna åter att dansa och porslinet skramlade på hyllorna. Great Eastern hade återtagit sin för ett ögonblick afbrutna färd mot vester.

Jag gick åter upp på däck i sällskap med doktor Pitferge, som mötte mannen med dockorna.

— Min herre, — sade han till honom, — alla edra småttingar hafva slitit ondt, och dessa dockor komma inte att prata i Förenta staterna.

— Bah! — svarade den industrielle parisaren, — hela slumpen var assurerad, och min hemlighet har inte drunknat på samma gång. Jag skall göra andra sådana dockor i stället.

Min landsman tycktes icke förtvifla så lätt, som man ser. Han helsade på oss med en artig min, och vi fortsatte vår väg akter-ut på skeppet. Der underrättade oss en rorgängare om att styrkettingarne fastnat under tiden mellan de båda störtsjöarne.

— Om denna händelse inträffat i vändningens ögonblick, — sade Pitferge, — så vet jag inte rätt hvad som kunnat hända, ty hafvet störtade i strömmar in uti fartyget, och ångpannorna hafva redan börjat tömma ut vatten. Men allt är ännu inte slut.

— Och den stackars matrosen? -- frågade jag doktorn.

— Han är svårt sårad i hufvudet. Stackars gosse! Det är en ung fiskare, gift och fader till två barn. Han gör nu sin första långresa till sjös. Skeppsläkaren ansvarar för honom, och det är just det som kommer mig att frukta för honom. Nå, vi få väl se. Ett rykte hade också spridt sig, att flere menniskor blifvit bortspolade, men lyckligtvis är det inte så.

— Nå, — frågade jag, — hafva vi nu återtagit vår kosa?

— Ja, — svarade doktorn, — vesterut mot vind och ström. Man erfar det nog, — tillade han och fattade tag i en vantknapp för att icke falla omkull på däck. — Vet ni, hvad jag skulle göra med Great Eastern, om det vore mitt? Inte? Jo, jag skulle göra en praktbåt till tio tusen francs för hvarje plats. Det skulle inte finnas annat än millionärer ombord, folk som inte hade brådtom. Man skulle använda en månad eller sex veckor för att fara från England till Amerika. Aldrig några vågor från sidan! Ständigt rak motvind eller medvind, men heller ingen rullning eller stampning. Mina passagerare skulle vara betryggade mot sjösjuka, och jag skulle betala dem hundra pund för en tillstymmelse dertill.

— Det var en praktiskt idé, — svarade jag.

— Ja, — sade Pitferge, det vore att förtjena penningar . . . eller förlora!

Emellertid fortsatte ångskeppet sin färd med sakta fart, på sin höjd med fem eller sex hjulslag i minuten för att hålla sig uppe. Sjögången var förskräcklig, men stäfven skar vågorna normalt, och Great Eastern

tog ej in någon sjö. Det var icke längre ett metallberg, som vandrade mot ett vattenberg, utan en stillastående klippa, som likgiltigt mottog vågornas anlopp. För öfrigt började ett störtregn att falla och tvang oss att söka en tillflykt under kappen till stora salongen. Denna syndaflod lugnade både vind och haf. Himlen klarnade i vester, och de sista stora molnen sänkte sig vid motsatta horizonten. Klockan 10 skickade stormen oss sin sista fläkt.

På middagen kunde höjden tagas med temligen noggrannhet. Resultatet af observationen blef:

Lat. 41 gr. 50 m. N.
Long. 61 gr. 57 m. V.
Kurs: 193 mil.

Denna betydliga minskning i tillryggalagd väglängd kunde endast tillskrifvas stormen, som under natten och på morgonen oupphörligt piskat skeppet, en storm så förfärlig, att en af passagerarne — en verklig invånare på Atlanten, som han öfverfor för fyrtiofjerde gången — aldrig sett dess make. Till och med ingeniören medgaf, att Great Eastern under den storm, då det låg tre hela dagar och dref, icke fått så våldsamma stötar. Men jag upprepar, att detta beundransvärda skepp, om det än går medelmåttigt och rullar starkt, erbjuder fullständig säkerhet mot hafvets raseri. Det står emot som ett ordentligt berg, och för denna styfhet har det att tacka den fullkomliga likformigheten i konstruktion, det dubbla skrofvet och den beundransvärda bordläggningen.

Men jag bör äfven upprepa, att man icke utan skäl bör sätta det emot ett lössläppt haf, huru mäktigt det än må vara. Huru stort det än är, huru starkt man än anser det vara, så är ett fartyg icke "vanhedradt" derför, att det flyr undan stormen. En befälhafvare bör aldrig glömma, att ett menniskolif är mera värdt än egenkärlekens tillfredsställande. I alla händelser är det farligt att trotsa, tadelvärdt att vara

envis, och ett färskt exempel, en beklaglig katastrof, som träffat en af de transatlantiska paketbåtarne, bevisar, att en kapten icke bör i otid strida mot hafvet, äfven om han har ett rivaliserande bolags fartyg i hälarne på sig.

TJUGUSJETTE KAPITLET.

Pumparne fortforo emellertid att tömma den sjö, som bildat sig i det inre af Great Eastern, liksom en liten insjö midt på en ö. Kraftigt och skyndsamt manövrerade medelst ångan, återgåfvo de åt Atlanten, hvad honom tillhörde. Regnet hade upphört, vinden friskade i på nytt; himlen, som blifvit rensad af stormen, var ren. Då natten inbröt, stannade jag uppe några timmar för att promenera på däcket. Salongerna utsände starka floder af ljus genom sina halföppnade luckor. Akter-ut så långt ögat nådde sträckte sig ett fosforescerande kölvatten, här och der fåradt af vågornas glänsande toppar. Stjernorna, som afspeglades i denna hvitaktiga duk, visade sig och försvunno liksom mellan moln, som jagas fram af blåsten. Rundt omkring och långt bort utbredde sig den mörka natten. Framför mig bullrade hjulskoflarne, och under mig hörde jag styrkettingarnes skramlande.

Då jag återkom till stora salongskappen, blef jag temligen öfverraskad att der finna en tät hop af åskådare. Handklappningar skallade. Trots dagens händelser pågick den vanliga aftonunderhållningen enligt programmet. Det var icke mera fråga om den svårt sårade, kanske döende matrosen. Festen tycktes vara animerad, och passagerarne helsade med lifligt bifall uppträdandet af en trupp "minstrels" ombord på Great Eastern. Man vet hvad minstrels vill säga: kringvandrande sångare, svarta eller svärtade allt efter deras härkomst,

som genomresa Englands städer och gifva groteska soiréer. Denna gång voro sångarne blott svartblankade matroser eller stewarder. De hade påklädt sig usla paltor, utstyrda med knappar af skeppskorpor, de begagnade kikare af två sammanbundna buteljer och slags ett egendomliga mungigor. Karlarne, öfver hufvud temligen lustiga, sjöngo burleska visor och improviserade samtal, späckade med en mängd sliddersladder och krystade ordlekar. Man applåderade dem omåttligt, och de fördubblade sina vridningar och grimaser. Slutligen uppträdde en dansör, vig som en apa, och utförde en dubbel "gig", som hänryckte publiken.

Emellertid hade detta intressanta program af minstrels icke församlat alla passagerarne. Andra funnos till stort antal i försalongen och trängdes omkring spelborden. Man spelade högt. De vinnande försvarade den vinst, de förvärfvat under resan, och de förlorande, som hade brådtom, sökte att bryta oturen genom djerfhet. Ett häftigt tumult förnams från detta rum. Man hörde bankörens röst nämna upp vinsterna, de tappandes eder, guldets klingande, frasandet af pappersdollarne. Derpå inträdde en djup tystnad; något djerft drag hejdade tumultet, och då resultatet blef bekant, fördubblades utropen.

Jag besökte sällan dessa stamgäster i "smoking-room", ty jag afskyr spel. Det är alltid ett simpelt, ofta förderfligt nöje. En menniska, som gripes af spelsjukan, har intet annat ondt. Det är högst vanligt att andra göra dervid sällskap, ty spelet är en last, som aldrig är ensam. Det bör också nämnas, att ett spelsällskap, som alltid och öfverallt är blandadt, icke behagar mig. Der herrskade Harry Drake midt ibland sine trogne; der pröfvade några äfventyrare, som gingo att söka lyckan i Amerika, på detta hazardlif. Jag undvek beröringen med dessa bullersamma menniskor. Denna afton passerade jag således förbi dörren till salongen utan att inträda der, då ett häftigt utbrott af

skrik och förolämningar hejdade mig. Jag lyssnade, och efter ett ögonblicks tystnad trodde jag mig till min djupa förvåning urskilja Fabians röst. Hvad gjorde han på detta ställe? Gick han dit för att uppsöka sin fiende? Var den hittills undvikna katastrofen nära att inträffa?

Jag stötte häftigt upp dörren. Tumultet hade i detta ögonblick nått sin höjd. Bland dessa spelare upptäckte jag Fabian, som stod upprätt midt emot Drake, hvilken också stigit upp. Jag störtade fram till Fabian. Utan tvifvel hade Harry Drake nyss förut groft förolämpat honom, ty Fabians arm höjdes emot honom, och om den icke träffade hans ansigte, så var det derför att Corsican, som plötsligt visade sig, hejdade honom med en snabb åtbörd.

Men Fabian vände sig till sin motståndare och frågade med lugn och ironisk ton:

— Anser ni denna örfil vara mottagen?

— Ja, — svarade Drake, — och här är mitt kort!

Således hade den oundvikliga slumpen trots våra bemödanden sammanfört dessa båda dödsfiender, och det var för sent att skilja dem åt. Saken kunde nu blott hafva sin gång. Kapten Corsican såg på mig, och jag fann i hans ögon ett uttryck mera af sorg än af oro.

Fabian hade emellertid upptagit det kort, som Drake nyss kastat på bordet. Han höll det med fingerspetsarne liksom ett föremål, som man icke vet, huru man skall behandla. Corsican var blek, och mitt hjerta slog hårdt. Omsider kastade Fabian en blick på kortet och läste det namn, som stod derpå. Ett slags rytande höjde sig ur hans bröst.

— Harry Drake! — ropade han. — Ni! Ni! Ni!

— Jag sjelf, kapten Mac-Elwin, — svarade Fabians rival lugnt.

Vi hade icke misstagit oss. Om Fabian dittills varit okunnig om Drakes namn, så var denne blott allt för väl underrättad om Fabians närvaro på Great Eastern.

TJUGUSJUNDE KAPITLET.

I dagningen följande morgon skyndade jag att uppsöka kapten Corsican, som jag träffade i stora salongen. Han hade tillbragt natten hos Fabian, hvilken ännu var ett rof för den förskräckliga sinnesrörelse, som namnet på Ellens man förorsakat honom. Var det någon hemlig inre åskådning, som kommit honom att tänka, att Harry Drake ej var ensam ombord? Hade Ellens närvaro uppenbarats för honom genom denne mans åsyn? Anade han omsider, att denna stackars vansinniga var den unga flicka, som han älskade sedan långa år tillbaka? Corsican kunde icke upplysa mig härom, ty Fabian hade icke yttrat ett enda ord under natten.

Corsican kände ett slags broderlig ömhet för Fabian, hvars oförskräckta natur allt sedan barndomen hänfört honom, och han var förtviflad.

— Jag kom för sent emellan, — sade han. — Innan Fabians hand höjt sig emot den eländige, skulle jag gifvit honom en örfil.

— Onödig häftighet, — svarade jag. — Harry Drake skulle inte hafva följt er dit ni ville föra honom. Det var Fabian, som han ville komma åt, och en katastrof var oundviklig.

— Ni har rätt, — sade kaptenen. — Den skurken har kommit dit han ville; han kände Fabian, hela hans förflutna lif och hans kärlek. Kanske hade Ellen i sitt vansinne anförtrott honom sina hemliga tankar? Eller hade icke snarare Harry Drake af den uppriktiga unga

qvinnan före deras giftermål erfarit allt, som han icke kände af hennes ungdoms lif? Drifven af sina dåliga instinkter och seende sig i beröring med Fabian, hade han sökt denna tvist och förbehållit sig rolen af förolämpad. Denne äfventyrare torde vara en fruktansvärd duellant.

— Ja, — svarade jag, — han räknar redan tre eller fyra olyckliga möten af detta slag.

— Min bäste herre, — svarade Corsican, — det är inte duellen i och för sig, som jag fruktar för Fabian. Kapten Mac-Elwin är en af dem, som icke oroas af någon fara; men det är följderna af detta möte, som man måste frukta. Om Fabian dödar denne man, huru usel han än må vara, så skapar han dermed en oöfverstiglig afgrund mellan sig och Ellen. Och dock må Gud veta, att hon i det tillstånd, hvari hon befinner sig, behöfver stödet af en sådan man som Fabian.

— Men, — sade jag, — trots allt hvad deraf kan följa, kunna vi sannerligen icke önska mera än en sak både för Ellens och Fabians skull, nemligen att Harry Drake dukar under. Rättvisan är på vår sida.

— Visserligen, — svarade kaptenen, — men man har skäl att darra för andra, och det smärtar mig djupt, att jag ej förmått, om det än varit med uppoffring af mitt lif, afstyra denna duell för Fabian.

— Kapten, — sade jag och fattade den tillgifne vännens hand, — vi hafva ännu inte haft besök af Drakes sekundanter. Således gifver jag ännu inte allt hopp förloradt, om än alla omständigheter gifva er rätt.

— Känner ni något medel att afböja denna duell?

— Ännu inte! Men det förekommer mig som om denna duell, i fall den måste ega rum, inte kan försiggå annorstädes än i Amerika, och innan vi hinna dit, torde slumpen, som skapat denna kinkiga belägenhet, också kunna förändra den.

Kapten Corsican skakade på hufvudet såsom en man, den der icke medgifver slumpens verksamhet i menskliga förhållanden. I detta ögonblick gick Fabian

uppför trappan i kappen, som ledde upp till däcket. Jag såg honom blott helt hastigt, men jag förvånades öfver blekheten i hans ansigte. Det blödande såret hade åter blifvit upprifvet, och det gjorde mig ondt att se honom. Vi följde efter honom. Han irrade omkring utan mål, åkallade denna arma själ, som redan till hälften flytt ur sitt dödliga omhölje, och sökte att undvika oss.

Vänskapen kan stundom vara besvärlig. Corsican och jag ansågo det också vara bäst att respektera denna smärta och icke blanda oss deri. Men plötsligt närmade sig Fabian och kom fram till oss.

— Det var hon! Den vansinniga! — sade han. — Det var Ellen, inte sant? Stackars Ellen!

Han tviflade ännu och gick från oss utan att afvakta ett svar, som vi icke skulle haft mod att gifva honom.

TJUGUÅTTONDE KAPITLET.

Ännu på middagen hade jag icke hört, att Drake skickat sina sekundanter till Fabian, och likväl borde dessa förberedelser redan varit uppfylda, om Drake beslutit att genast fordra upprättelse med vapen i hand. Kunde detta dröjsmål gifva oss något hopp? Jag visste väl, att de saxiska racerna uppfatta frågan om hederssaker annorlunda än vi, och att duellerna nästan helt och hållit försvunnit ur de engelska sederna. Såsom förut är nämdt, är icke blott lagen sträng mot duellanter, och man kan icke kringgå den såsom i Frankrike, utan äfven allmänna opinionen uttalar sig framför allt emot dem. Men härvidlag var det ett särskildt fall. Tvisten var uppenbarligen sökt, önskad. Den förolämpade hade så att säga utmanat den förolämpande, och mina funderingar kommo städse till samma resultat, att en sammandrabbning var oundviklig mellan Fabian och Harry Drake.

I detta ögonblick öfversvämmades däcket af promenerande skaror; det var de rättrogne sabbatsifrarne, som återvände från gudstjensten. Officerare, matroser och passagerare intogo åter sina platser eller sina hytter.

Klockan half ett gjordes en observation med följande resultat, som anslogs på vanligt ställe:

Lat. 40 gr. 33 m. N.
Long. 66 gr. 21 m. V.
Kurs: 214 mil.

Great Eastern befann sig således icke mera än 348

mil från spetsen af Sandy-Hook, den sandiga landtunga, som bildar början af inloppet till Newyork. Skeppet skulle således inom kort flyta på amerikanskt vatten.

Vid frukosten såg jag icke Fabian på sin vanliga plats, men Drake intog sin. Ehuru stojande, syntes mig den eländige mannen orolig. Sökte han glömska af sina samvetsqval i vinets retelser? Jag vet icke, men han hängaf sig åt täta libationer i sällskap med sina vanliga kamrater. Flere gånger betraktade han mig "under lugg", emedan han trots sin oblyghet icke vågade och icke ville se mig i ansigtet. Sökte han Fabian bland massan af bordsgäster? Jag kan icke säga det. En anmärkningsvärd omständighet var det, att han tvärt steg upp från bordet före måltidens slut. Äfven jag steg upp för att gifva akt på honom, men han gick till sin hytt och stängde in sig der.

Jag gick upp på däck. Hafvet var beundransvärdt vackert och himlen klar; icke en våg på det förra, icke ett moln på den sednare. Dessa båda speglar återgåfvo hvarandra ömsesidigt sina azurnyanser. Doktor Pitferge, som jag mötte, meddelade mig dåliga nyheter om den sårade matrosen. Den sjukes tillstånd försämrades, och trots läkarens försäkran kunde han svårligen komma sig.

Klockan fyra och några minuter före middagen signalerades ett fartyg om babord. Sekonden sade mig, att det borde vara *City of Paris*, om 2,750 tons, en af Inmankompaniets vackraste ångare; men han misstog sig, ty då paketbåten kom närmare gaf den sig tillkänna såsom *Saxonia*, tillhörande Steam-National Company. Några ögonblick höllo sig de båda skeppen sida vid sida på mindre än tre kabellängder från hvarandra. *Saxonias* däck var uppfyldt af passagerare, som helsade oss med trefaldiga hurrarop.

Klockan 5 syntes åter ett fartyg vid horizonten, men på så långt afstånd, att dess nationalitet ej kunde urskiljas. Förmodligen var det *City of Paris*. Det ligger en stor dragningskraft i dessa möten mellan far-

tyg, dessa Atlantens gäster, som helsa hvarandra i förbifarten. Man kan väl förstå, att likgiltighet dervidlag är omöjlig. Den gemensamma faran att trotsa elementen är ett föreningsband äfven mellan obekanta.

Klockan 6 visade sig ett tredje skepp, *Philadelphia*, tillhörande Inmanlinien, som gick med emigranter från Liverpool till Newyork. Vi voro helt visst i besökta farvatten, och det kunde ej vara långt till land. Jag skulle redan velat vara der.

Man väntade äfven *Europa*, en hjulpaketbåt om 3,200 tons drägtighet och 1,300 hästkrafter, som tillhör transatlantiska kompaniet och för passagerare mellan Havre och Newyork; men den signalerades ej. Den hade förmodligen gått mera nordligt.

Omkring klockan half åtta inträdde natten. Månen, som var i tilltagande, frigjorde sig från den sjunkande solens strålar och stannade en stund sväfvande öfver horizonten. Ett religiöst föredrag, hållet af kapten Anderson och afbrutet af sånger, förlängdes ända till klockan 9 på aftonen.

Dagen gick till ända, utan att hvarken kapten Corsican eller jag ännu mottagit något besök af Harry Drakes sekundanter.

TJUGUNIONDE KAPITLET.

Dagen derpå, den 8 April, var utomordentligt vacker, och solen strålade ända från sin uppgång. På däcket träffade jag doktorn, som badade sig i ljusflödet. Han kom fram till mig.

— Nå, — sade han, — han är död vår stackars sårade, död i natt. Läkarne ansvarade för honom! . . . Ack läkarne! De veta ingenting! Det är den fjerde reskamraten, som öfvergifver oss, sedan vi lemnade Liverpool, den fjerde, som fått släpt lifvet till för Great Eastern, och ännu är inte resan slut.

— Stackars man, — inföll jag, — just i det ögonblick han uppnådde hamnen, nästan i åsyn af amerikanska kusterna. Hvad skall det nu blifva utaf hans hustru och hans små barn?

— Ja, hvad skall man göra, min herre, — svarade mig doktorn, — det är lagen, den allsmäktiga lagen! Man måste en gång dö! Man måste en gång draga sig tillbaka för dem, som komma etter! Man dör inte, det är åtminstone min åsigt, för annat än att man tager upp en plats, hvartill en annan eger rätt. Och vet ni, huru många menniskor skola dö under min lifstid, i fall jag lefver sextio år?

— Nej, jag har inte en aning derom, — doktor.

— Beräkningen är mycket enkel, — återtog Dean Pitferge. — Om jag lefver till mitt sextionde år, så har jag lefvat tjuguett tusen niohundra dagar eller femhundratjugufem tusen sexhundra timmar eller trettioen

millioner femhundratrettiosex tusen minuter eller slutligen en milliard åttahundraåttiotvå millioner etthundrasextiotusen sekunder, i rundt tal två milliarder sekunder. Nå på denna tid dö precis två milliarder individer, som voro sina efterträdare till besvär, och jag i min tur skall försvinna, då jag blir besvärlig. Hela frågan är att inte genera förr än så sent som möjligt.

Doktorn fortfor en stund att ventilera detta påstående i ändamål att — hvilket var en lätt sak — bevisa mig, att vi alla äro dödliga. Jag trodde mig icke böra motsäga honom, utan lät honom fortsätta. Medan vi sålunda promenerade, han talande och jag lyssnande, såg jag skeppstimmermännen sysselsatta med att reparera den af störtsjöarne inslagna skeppssidan i fören. Om kapten Anderson ej ville komma in till Newyork i haveri, så måste timmermännen skynda sig, ty Great Eastern gick fort på det lugna vattnet, och jag tror, att dess hastighet aldrig varit så stor. Jag förstod det genom de förlofvades glädtighet, hvilka stödde sig mot relingen och icke vidare räknade hjulens slag. De långa pistonerna arbetade lifligt och de ofantliga oscillerande cylindrarne liknade stora klockor, som svängdes med full fart. Hjulen gjorde nu elfva slag i minuten och skeppet gick efter en beräkning af tretton mil i timmen.

På middagen brydde officerarne sig icke om att göra någon observation, de kände i det närmaste sitt läge, och land borde inom kort signaleras.

Då jag promenerade efter frukosten, kom kapten Corsican till mig. Jag såg på hans bekymrade min, att han hade någon nyhet att meddela mig.

— Fabian har haft besök af Drakes sekundanter, — sade han. — Han ber mig att blifva hans sekundant och äfven er att biträda honom i denna affär. Kan han räkna på er?

— Ja, kapten! Således är allt hopp försvunnet att kunna uppskjuta eller förhindra denna duell?

— Helt och hållet.

— Men säg mig, huru började denna tvist?

— Ett spelsamtal, en förevändning, ingenting annat. Och om inte Fabian kände Drake, så kände Drake honom. Fabians namn är ett samvetsqval för honom, och han vill döda detta namn på samma gång som mannen, hvilken bär det.

— Hvilka äro Harry Drakes sekundanter? — frågade jag.

— Den ene, — svarade mig Corsican, — är den der gycklaren...

— Doktor T...?

— Alldeles! Den andre är en yankee, som jag inte känner.

— När skola de komma och söka er?

— Jag väntar dem här.

Strax derpå såg jag verkligen Harry Drakes båda vittnen komma fram till oss. Doktor T... kråmade sig; han trodde sig hafva vuxit tjugu armslängder, utan tvifvel derför att han representerade en skurk. Hans följeslagare, en annan af Drakes umgämgesvänner, var en af dessa eklektiska köpmän, som alltid hafva att sälja hvad det må vara man föreslår dem att köpa.

Doktor T... tog ordet, efter en salvelsefull helsning, som kapten Corsican knappt besvarade.

— Mina herrar, — sade doktor T... i högtidlig ton, — vår vän Drake, en gentleman, hvars förtjenst och manér alla menniskor kunna bedöma, har sändt oss till er för att behandla en delikat affär. Det vill säga, att kapten Fabian Mac-Elwin, till hvilken vi först vände oss, har uppgifvit er båda såsom sina representanter i denna sak. Jag hoppas således, att vi skola komma öfverens, såsom det anstår personer med bildning, rörande de ömtåliga punkterna af vårt uppdrag.

Vi svarade icke, utan läto honom gå på i sin "delikatess".

— Mina herrar, — återtog han, — det är obestridligt, att kapten Mac-Elwin härvidlag har orätt. Denne herre har utan skäl, till och med utan förevändning, misstänkt Harry Drakes heder i en spelfråga; och

derefter utan någon utmaning gjort honom till mål för den svaraste skymf en gentleman kan uppbära.

Hela detta honingssöta ordsvall retade kapten Corsican, som tuggade på sina mustascher af otålighet. Han förmådde icke tiga längre.

— Till saken, herre, — sade han i barsk ton till doktor T..., hvars tal han afbröt. — Inte så många ord! Saken är mycket enkel. Kapten Mac-Elwin har höjt handen mot mr Drake. Er vän anser örfilen emottagen. Han är förolämpad; han fordrar upprättelse; han har rättighet att välja vapen. Vidare?

— Antager kapten Mac-Elwin?... — frågade doktorn, afväpnad af Corsicans ton.

— Allt!

— Vår vän Harry Drake väljer värja.

— Godt! Hvar skall mötet ega rum? I Newyork?

— Nej här, ombord.

— Ombord, må göra, om ni önskar det. När? I morgon bittida?

— I afton klockan 6, bakom stora kappen som vid den tiden är tom.

— Det är bra!

— Med dessa ord tog kapten Corsican min arm och vände doktor T... ryggen.

TRETTIONDE KAPITLET.

Det var icke längre möjligt att undanskjuta upplösningen af denna affär. Endast några timmar skilde oss från det ögonblick, då de två motståndarne skulle mötas. Men hvarför denna brådska? Hvarför väntade icke Harry Drake med att slåss, tills han och hans motståndare kommit i land? Syntes honom detta af ett franskt bolag utrustade fartyg vara en lyckligare mark för detta möte, som skulle blifva en duell på lif och död? Eller hade Drake snarare något doldt intresse af att befria sig från Fabian, innan denne satte foten på den amerikanska kontinenten och misstänkte, att Ellen fanns ombord, hvilket Drake säkert ansåg vara obekant för alla? Ja, så måste det vara.

— Det betyder i allt fall föga, — sade kapten Corsican, — det är bättre att komma till ett slut.

— Vågar jag bedja doktor Pitferge vara närvarande vid duellen i egenskap af läkare?

— Ja, det är klart.

Corsican lemnade mig för att uppsöka Fabian, och i detsamma klämtade klockan på kommandobryggan. Jag frågade en rorgängare, hvad denna ovanliga klämtning betydde, och mannen upplyste mig, att det ringde till begrafning efter matrosen, som dött under natten. Denna sorgliga ceremoni skulle verkligen försiggå. Vädret, som dittills varit så vackert, visade tecken till ändring, och stora moln höjde sig tungt i söder.

Vid klockans kallelse begåfvo sig passagerarne i

skaror till styrbord. Bryggorna, hjulhusen, relingarne, vanterna och båtarne, som hängde vid sina dävertar, fyldes med åskådare. Officerare, matroser, eldare, som icke voro tjenstgörande, kommo och ordnade sig på däck.

Klockan 2 syntes en grupp af sjömän vid ändan af stora kappen? Gruppen lemnade sjuksalen och passerade framför rodermaskinen. Matrosens lik, insydt i ett stycke segelduk och fäst vid en planka med en kula vid fötterna, bars af fyra man. Engelska flaggan var svept om liket. Bärarne, åtföljda af alla den dödes kamrater, gingo långsamt framåt midt ibland de närvarande, som blottade sina hufvuden, då de gingo förbi.

Processionen stannade, då den hunnit bakom styrbords hjulhus, och liket nedlades på den afsats, som slutade trappan i jemnhöjd med däcket framför relingsporten.

Främst i raden af åskådarne på hjulhuset stod kapten Anderson i full parad jemte sina förnämste officerare. Kaptenen höll en bönbok i handen. Han tog af sig hatten, och i några minuter, midt under en djup tystnad, som icke ens stördes af blåsten, läste han med allvarlig stämma bönen öfver de döda, och i den tryckande, stormdigra, ljudlösa atmosferen, der icke en fläkt rörde sig, hördes hans minsta ord fullkomligt tydligt. Några passagerare upprepade orden med låg röst.

På ett tecken af kaptenen upplyftes derefter liket och gled ned i hafvet. Ett ögonblick flöt det på vattnet, reste sig derpå upprätt och försvann slutligen i en hvirfvel af skum.

I detta ögonblick ropade utkiken:

— Land!

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.

Detta land, som förkunnades i samma ögonblick, som hafvet tillslöt sig öfver den arme matrosens lik, var gult och lågt. Denna linie af föga upphöjda sandreflar var Long-Island, den långa ön, en stor sandbank, lifvad af den vegetation, som betäcker amerikanska kusten från Montauks udde ända till Brooklyn, Newyorks förstad. Talrika kustfartyg lågo utefter denna ö, som är betäckt af villor och sommarboningar. Det är Newyorkarnes förnämsta sommarnöje.

Hvarje passagerare helsade med hauden denna så efterlängtade jord efter en allt för lång öfverresa, som icke varit utan sina pinsamma olyckshändelser. Alla kikare riktades på detta första vy af den amerikanska kontinenten, som hvar och en såg med olika ögon, några uttryckande saknad, andra önskningar. Yankees helsade i den sitt fädernesland. Sydstatsmännen betraktade dessa nordliga länder med ett visst förakt, den besegrades förakt för segraren. Kanadensarne granskade den såsom personer, hvilka blott behöfva taga ett steg för att kalla sig Unionens medborgare. Kalifornierne öfverforo i tankarne den aflägsna Vesterns slätter, passerade Klippbergen och satte redan foten på sina outtömliga "placers". Mormonerne, med högburen panna och föraktligt krökta läppar, observerade knappt dessa stränder, utan kastade sina blickar längre bort till sin otillgängliga ödemark, sin saltsjö och sin De

heliges stad. För de unga förlofvade var denna kontinent det förlofvade landet.

Emellertid mörknade himlen mera och mera. Hela den södra horizonten var betäckt af moln, som redan närmade sig zenith. Luften blef ännu tyngre, och en qväfvande värme genomträngde atmosferen, som om julisolen träffat den lodrätt. Hade vi ännu icke nått slutet på denna ändlösa öfverresas motgångar?

— Vill ni, att jag skall göra er förvånad? — frågade doktor Pitferge, som slutit sig till mig på kommandobryggan.

— Allt för gerna, doktor.

— Jo, vi få ett oväder, kanske en orkan innan dagens slut.

— En orkan i April månad! — utbrast jag.

— Great Eastern bryr sig visst om årstiderna, — återtog Pitferge, höjande på axlarne. — Det blir ett oväder enkom för honom. Se dessa olycksbådande moln. som inkräkta himlen! De likna djur från de förhistoriska tiderna, och innan kort komma de att uppsluka hvarandra.

— Jag tillstår. att himlen ser hotande ut. Dess utseende är stormlikt, och om det vore tre månader senare, skulle jag dela er åsigt, min käre doktor, men inte nu.

— Jag upprepar, — svarade Dean Pitferge lifligt, — att ovädret skall utbryta inom några timmar; jag känner det på mig, liksom ett "stormglas". Betrakta dessa ångor, som hopa sig högt upp på himlen! Observera dessa "cyrrhus", dessa "kattsvansar", som sammansmälta i en enda knut, och dessa täta ringar, som omgifva horizonten. Snart inträder en hastig kondensering af ångorna och följaktligen utveckling af elektricitet. För öfrigt har barometern plötsligt fallit till sjuhundratjuguen millimeter, och de rådande vindarne äro sydvestliga, de enda som vintertiden medföra oväder.

— Edra observationer kunna vara riktiga, doktor, —

svarade jag med tonen af en person, som icke vill gifva med sig. — Men hvem har väl någonsin varit utsatt för ett åskväder vid denna årstid och på denna latitud?

— Man har exempel derpå, ja, till och med flerfaldiga exempel. Milda vintrar äro ofta utmärkta af åskväder. Ni skulle blott lefvat 1172, eller endast 1824, så skulle ni i det förra fallet fått höra åskan dundra i februari månad och i det andra i december. År 1837 slog åskan ned i januari månad nära Drammen i Norge, och anstälde förlidet år i februari månad betydlig skada på Kanalen, der fiskarbåtar från Tréport träffades af åskan. Om jag hade tid att rådfråga statistiska uppgifter, så skulle jag göra er häpen.

— Nå väl, doktor, som ni vill... Vi få väl se. Ni är åtminstone inte rädd för åskan?

— Jag? — utropade doktorn. — Åskan, det är min vän, till och med mera, det är min läkare.

— Er läkare?

— Ja visst! Sådan ni nu ser mig, har jag träffats af åskan i min säng den 13 juli 1867 nära London, och åskstrålen botade mig från en förlamning i högra armen, som trotsade alla läkarekonstens ansträngningar.

— Ni skämtar?

— Visst inte! Det är en ekonomisk behandling, en behandling med elektricitet. Min bäste vän, det finns andra mycket autentika fakta, som bevisa, att åskan går upp emot de skickligaste doktorer, och hennes mellankomst är verkligen underbar i förtviflade fall.

— Det betyder ingenting, — sade jag. — Jag skulle inte hysa stort förtroende för den läkaren och inte gerna kalla honom till en konsultation.

— Derför att ni inte sett honom i verksamhet. Vänta, ett exempel faller mig i minnet. År 1817 blef en bonde i Connecticut, — han led af en såsom obotligt ansedd andtäppa — träffad af åskan ute på fältet och fullkomligt botad. Det var ett åskslag, som var nyttigt för bröstet.

Doktorn skulle varit i stånd att göra piller af åskan.

— Skratta, ni okunnige, skratta ni! — sade han. — Ni förstår absolut intet, vare sig om vädret eller om läkarekonsten.

TRETTIOANDRA KAPITLET.

Dean Pitferge gick ifrån mig. Jag qvarstannade på däck och betraktade åskvädrets annalkande. Fabian satt ännu instängd i sin hytt. Corsican var hos honom. Utan tvifvel vidtog Fabian några anordningar i händelse af sin död. Jag erinrade mig nu, att han hade en syster i Newyork, och jag darrade vid tanken på, att vi kanske skulle få underrätta henne om den väntade brodrens död. Jag skulle velat se Fabian, men jag tänkte, att det var bättre att icke störa hvarken honom eller kapten Corsican.

Innan klockan 4 hade vi känning af ett långsträckt land framför kusten af Long-Island; det var den lilla ön Fire-Island. Midt på densamma reste sig en fyr, som upplyste landet. I detta ögonblick hade passagerarne öfversvämmat kapparne*) och kommandobryggorna; alla blickar riktades mot kusten, som låg ungefär sex mil norrut ifrån oss. Man väntade på det ögonblick, då lotsens ankomst skulle afgöra den stora spelfrågan. Man torde inse, att egarne till qvartstimmarne på natten — och jag var bland deras antal — hade afstått från alla anspråk, och att qvarterna på dagen, med undantag af dem, som innefattades mellan klockan 4 och 6, icke hade någon lysande utsigt. Före natten skulle lotsen vara ombord och saken afslutad. Hela intresset

*) Det ofta förekommande ordet *kapp* är en salonglik öfverbyggnad öfver trappuppgången.

koncentrerade sig således på de sju eller åtta personer, hvilka slumpen tilldelat de närmaste qvartstimmarne, och dessa begagnade sig deraf med verkligt raseri för att sälja, köpa och åter sälja sina chancer. Man skulle trott sig vara på börsen i London.

Klockan 4,16 signalerades om styrbord en liten skonert, som höll kurs på ångskeppet. Man behöfde icke tvifla längre: det var lotsen. Han borde vara ombord på sin höjd om fjorton eller femton minuter. Striden gälde alltså andra och tredje qvarterna mellan klockan 4 och 5 e. m. Man vaknade till nytt lif, bjöd, köpte eller afslog. Derefter höllos vansinniga vad på lotsens person, man ropade:

— Tio dollars, att lotsen är gift.

— Tjugu, att han är enkling.

— Trettio, att han har moustacher.

— Femtio, att han har röda polisonger.

— Sextio, att han har en vårta på näsan.

— Hundra, att han sätter den högra foten först på däck.

— Han röker.

— Han har pipa i mun.

— Nej, en cigarr!

— Nej! Ja! Nej!

Det ena galnare vadet hölls än det andra och under tiden närmade sig den lilla skonerten, som seglade dikt bidevind för styrbords halsar, alltmera ångskeppet. Man urskilde dess smäckra former, som voro temligen höga för-ut, och dess långt utdragna hvalf, som gaf den utseende af en pleasure-yacht. Dessa lotsfartyg om femtio till sextio tons äro både vackra och solida, bygda för att hålla öppna sjön, ligga djupt och flyta på vågen som en fiskmåse. Man skulle kunna göra en resa jorden rundt med dessa yachter, och Magellans caraveller*) kunna icke mäta sig med dem. Den lilla skonerten, som graciöst krängde, hade satt till alla

*) Ett slags båtar.

segel, ehuru vinden började att friska i. Dess topp- och stagsegel aftecknade sig helt hvita mot himlens svarta botten. Hafvet skummade under dess förstäf.

Då han var på två kabellängder från Great Eastern, brassade han back och satte ut en båt. Kapten Anderson kommenderade genast stopp, och för första gången på fjorton dagar fingo skofiarne och hjulen hvila sig ett ögonblick. En man steg ned i båten och fyra andra rodde honom till ångskeppet. En fallrepstrappa utsattes från kolossen, vid hvilken lotsens nötskal lade till. Denne fattade i stegen, klättrade vigt upp och sprang ombord.

Han helsades med glädjerop af de vinnande och andra utrop af de förlorande. Vaden reglerades nu på följande sätt:

Lotsen var gift

Han hade ej någon vårta på näsan.

Han hade ljusa mustacher.

Han hoppade jemnföttes ombord.

Klockan var 4,36 då han satte foten på Great Easterns däck.

Innehafvaren af den tjugutredje qvarten vann alltså nittiosex dollars. Det var kapten Corsican, som ingalunda tänkte på denna oförväntade vinst. Så snart han visade sig på däck och man till honom öfverlemnade vinstbeloppet, bad han kapten Anderson förvara det åt enkan efter den unge matrosen, som så olyckligt omkommit. Befälhafvaren gaf honom ett handslag utan att säga ett ord. Ett ögonblick derefter kom en matros till Corsican, helsade på honom och sade på sitt rättframma sätt:

— Herr kapten, kamraterne hafva skickat mig för att säga er, att ni är en bra karl. De tacka er alla i den stackars Wilsons namn, ty han kan inte tacka er sjelf.

Kapten Corsican tryckte rörd matrosens hand.

Lotsen var liten till växten, hade just icke något sjömansutseende, bar vaxduksmössa, svarta byxor och

brun kavaj med rödt foder. Detta var nu befälhafvaren på fartyget.

Då han hoppade upp på däck och innan han gick upp på kommandobryggan, kastade han ut en bundt med tidningar, öfver hvilka passagerarne girigt störtade sig. De innehöllo nyheter från Europa och Amerika, hvilka naturligtvis slukades med begärlighet.

TRETTIOTREDJE KAPITLET.

Stormen var i ordning, elementens strid började. Ett tjockt hvalf af moln med lika färg höjde sig öfver oss. Atmosferen förmörkades. Naturen ville påtagligen gifva bekräftelse åt doktor Pitferges aningar. Ångskeppet saktade småningom sin gång och skoflarne gjorde blott tre eller fyra slag i minuten. Hvita ånghvirflar utströmmade genom de öppnade ventilerna. Ankarkettingarne voro klara. Den engelska flaggan svajade på mesangaffeln. Kapten Anderson hade vidtagit alla anordningar för att lägga sig för ankar. Lotsen gaf från styrbords hjulhus med handen tecken till ångskeppets manövrerande genom de trånga passen. Men ebben satte redan ut, och banken, som skär Hudsons mynning, hindrade Great Eastern att gå vidare framåt. Man måste således hålla öppna sjön till följande dag. Ytterligare en dags väntan!

Klockan 4,55 kastades ankar på lotsens befallning. Kettingarne löpte genom klysarne med ett dån, som kunde liknas vid åskans. Jag trodde till och med ett ögonblick, att stormen skulle utbryta. Då ankarflyna huggit fast, såg ångskeppet upp under inflytande af ebben och höll sig orörligt. Ej en enda dyning förmärktes. Great Eastern var endast en liten ö i hafvet.

I detta ögonblick skallade stewardens trumpet för sista gången. Den kallade passagerarne till afskedsmiddag. Bolaget bjöd sina gäster på Champagne, och alla ville hörsamma kallelsen. En qvarts timme der-

efter voro salongerna öfverfylda af bordsgäster och däcket öde och tomt.

Sju personer lemnade likväl sina platser obesatta; de begge motståndarne, hvilkas lif sattes på spel i en duell, de fyra sekundanterna och doktorn, hvilka skulle tillse, att alla formaliteter iakttogos. Tiden för detta sammanträffande var väl vald, liksom sjelfva stridsplatsen. Ingen syntes till på däck. Passagerarne hade gått ned i "dining-rooms", matroserne voro på sina platser, officerarne i messen. Någon rorgängare syntes icke heller till akter-ut, emedan ångskeppet låg förankradt.

Klockan 5,10 sammanträffade doktorn och jag med Fabian och kapten Corsican. Jag hade ej sett Fabian sedan spelscenen. Han såg dyster ut, men var ytterligt lugn, och duellen tycktes ej sysselsätta hans tankar. Dessa voro upptagna på annat håll, och hans blickar sökte alltjemt oroligt Ellen. Han nöjde sig med att räcka mig sin hand utan att uttala ett ord.

— Har inte Harry Drake infunnit sig ännu? — frågade kapten Corsican mig.

— Inte ännu — svarade jag.

— Låt oss då gå akter-ut. Det är der vi skola sammanträffa.

Fabian, kapten Corsican och jag följde längs storkappen. Himlen förmörkades. Ett doft buller hördes vid horizonten. Från salongerna genljödo hurraropen. Några blixtar genomkorsade i fjerran det tjocka molnhvalfvet. Luften var starkt mättad af elektricitet.

Klockan 5,20 visade sig Harry Drake och hans begge sekundanter. De helsade på oss och deras helsning besvarades artigt. Drake lät ej ett ord undfalla sig. Hans ansigte tillkännagaf emellertid en illa dold hetta. Han kastade på Fabian en blick, full af hat. Fabian, som lutade sig mot trallen, såg ej ens på honom. Han var försjunken i djupa betraktelser och tycktes ännu icke tänka på den rol, som han skulle spela i detta drama.

Emellertid vände kapten Corsican sig till yankeen,

en af Drakes sekundanter och bad att få se värjorna. Denne presenterade dem. Det var duellvärjor, hvilkas pareplåtar helt och hållet skyddade handen, som förde dem. Corsican tog dem, böjde dem, mätte dem och lät yanken utvälja en. Under dessa förberedelser hade Drake kastat bort sin hatt, aftagit sin rock, knäppt upp sin skjorta och vikt upp manchetterna. Derpå fattade han värjan. Jag såg då, att han var vensterhänd, en obestridlig fördel för honom, som var van att slåss med högerhända.

Fabian hade ännu icke lemnat sin plats. Man skulle kunnat tro, att dessa förberedelser icke angingo honom. Kapten Corsican gick fram, vidrörde honom med handen och lemnade honom värjan. Fabian betraktade klingan, som glänste, och han tycktes i detta ögonblick återkomma till fullt medvetande. Han fattade värjan med stadig hand och sade hviskande:

— Det var rätt! Ja, nu kommer jag ihåg.

Sedan placerade han sig midt emot Harry Drake, som genast stälde sig en garde. Det var nästan omöjligt att bryta linien inom denna inskränkta yta. Den af de begge motståndarne, som blefve trängd mot relingen, skulle varit ganska illa ansatt. Man måste så till sägandes slåss på stället.

— En garde, mine herrar! — sade kapten Corsican.

Värjorna korsade genast hvarandra. Jag märkte strax efter några hastiga, ömsesidiga utfall samt några degagementer och kontrastötar, att Fabian och Drake borde vara ungefär jemngoda. Jag hoppades det bästa på Fabian. Han var lugn, herre öfver sig sjelf, ej intagen af vrede, nästan likgiltig för striden och bestämdt mindre uppskakad än hans egna sekundanter. Harry Drake deremot betraktade honom med en spotsk blick, hans tänder framlyste mellan de halföppna läpparne, och hans ansigte bar prägel af ett brinnande hat, som gjorde att han saknade kallblo-

dighet. Han hade kommit för att döda, och han ville döda.

Efter det första handgemänget, som räckte i några minuter, sänktes värjorna. Ingen af de stridande hade blifvit träffad. Fabians rockärm hade fått en obetydlig rispa. De hvilade sig och Drake aftorkade svetten, som rann utför hans ansigte.

Stormen bröt nu lös i hela sitt raseri. Åskan upphörde icke för ett ögonblick och åtföljdes af våldsamma, oupphörliga knallar. Elektriciteten utvecklade sig med sådan intensitet, att värjorna omgåfvos af en strålqvast, liksom åskledare midt ibland stormmoln.

Efter några minuters hvila gaf kapten Corsican tecken, att de stridande skulle börja på nytt. Fabian och Drake stälde sig åter en garde.

Denna gång blef striden mycket lifligare än förut. Fabian försvarade sig med ett förvånande lugn; Drake anföll med raseri. Flera gånger väntade jag, efter ursinninga stötar, att Fabian skulle göra en kontrastöt, men han försökte det icke ens.

Efter att hafva degagerat en ters, gjorde Drake plötsligt ett utfall. Jag trodde, att Fabian blifvit träfad midt i bröstet, men han hade med en qvint parerat denna stöt, som gafs allt för lågt, och träffat Harrys värja med en dödstöt. Denne reste sig upp och skyddade sig genom en hastig halfmarsch, medan blixtarne söndersleto molnet ofvanför våra hufvud.

Fabian hade godt tillfälle att göra en kontrastöt, men han gjorde det ej. Han väntade och gaf sin motståndare tid att sansa sig. Jag tillstår, att denna storsinthet icke var i min smak. Drake var ej en af dem, som det var rådligt att skona.

Plötsligt, och utan att jag kunde förklara denna besynnerliga uraktlåtenhet mot sig sjelf, lät Fabian sin värja falla. Hade han väl blifvit dödligt träffad utan att vi märkte det? Allt mitt blod rusade till hjertat.

Fabians blick hade emellertid fått en egendomlig glans.

— Försvara er då! — skrek Drake rytande, hopkrupen liksom en tiger och färdig att störta sig öfver sin motståndare.

Jag trodde, att det var förbi med Fabian, som var afväpnad. Corsican skyndade att kasta sig emellan honom och hans fiende, för att hindra denne att anfalla en försvarslös menniska. Men Harry Drake stod i sin tur häpen och orörlig.

Jag vände mig om. Blek som en död och med utsträckta händer framskred Ellen mot de stridande. Fabian stod, förvillad af denna syn, med öppna ögon och rörde sig ej ur fläcken.

— Ni, ni här! — utropade Drake till Ellen.

Hans höjda värja dallrade med sin brinnande spets. Man skulle kunnat säga, att det var erkeengeln Michaels svärd i djefvulens händer.

Hastigt upplystes ångskeppet akter-ut helt och hållet af en bländande blixt. Jag var nära att kastas omkull och qväfvas. Blixten och åskan hade endast gifvit från sig en knall. En svafvellukt utvecklade sig. Genom en ytterlig ansträngning hämtade jag mig likväl snart. Jag hade fallit på knä, steg upp och såg mig omkring. Ellen lutade sig mot Fabian. Harry Drake stod förstenad i samma ställning som förut, men hans ansigte var svart.

Hade väl den olycklige, utmanande blixten med sin värjspets, blifvit ihjelslagen?

Ellen lemnade Fabian och närmade sig sin man med en blick full af ett himmelskt medlidande. Hon lade sin hand på hans axel. Denna lätta beröring var tillräcklig för att bringa Drakes kropp ur jemvigt. Den föll ned som en liflös massa.

Ellen böjde sig ned öfver liket, medan vi drogo oss förskräckta tillbaka. Harry var död.

— Ihjelslagen af åskan! — sade doktorn och grep mig om armen. — Förstår ni det, och tviflar ni ännu på åskans ingripande makt?

Harry Drake hade träffats af blixten, efter hvad Pitferge påstod. Skeppsläkaren förklarade åter efteråt, att ett blodkärl sprungit i den olyckliges bröst. Jag vet ej huru dermed förhöll sig, men det säkra är, att vi för våra ögon endast hade ett lik.

TRETTIOFJERDE KAPITLET.

Följande dag, tisdagen den 9 april klockan 11 f. m. lättade Great Eastern ankar och gjorde sig klar för att löpa in i Hudson. Lotsen tycktes hafva en ovanligt säker blick och godt omdöme. Stormen hade upphört under natten. De sista molnen försvunno under horizonten. En flottilj af skonertar, som närmade sig kusten, gaf genom sina evolutioner en liflig anblick åt hafvet.

Klockan 11,30 anlände en liten ångbåt, som hade ombord "helsovårdskomitén" från Newyork. Försedd med en balans, som höjde och sänkte sig öfver däck, gick båten med en otrolig hastighet och gaf mig ett flygtigt begrepp om dessa små amerikanska tenders, som alla äro konstruerade efter samma modell och af hvilka snart ett tjugutal gjorde oss sällskap.

Snart hade vi seglat förbi Light-Boat, den flytande fyr, som angifver inloppet till Hudson. Sandy-Hooks udde, en sandig landtunga, som slutar med en fyrbåk, togs helt nära, och några grupper af åskådare helsade oss med salvor af hurrarop.

Då Great Eastern böjt in uti den vik, som bildas af Sandy-Hooks udde, midt ibland en flottilj af fiskare, fäste jag min uppmärksamhet vid New-Jerseys grönskande höjder, de ofantliga fästena i viken och slutligen den lågt belägna staden, som sträcker sig mellan Hudson och East liksom Lyon mellan Rhône och Saône.

Sedan Great Eastern gått längs Newyorks kajer

kastade den klockan 1 ankar, som hakade fast vid telegrafkablarne i floden, hvilka den hotade att afslita vid afresan.

Derefter började reskamraterna att landstiga, dessa landsmän under en öfverfart, hvilka jag sannolikt aldrig mera skulle återse. Kalifornier, sydstatsmän, mormoner, det unga älskande paret... Jag väntade på Fabian och Corsican.

Jag hade för kapten Anderson berättat anledningen till och detaljerna vid den duell, som egt rum. Läkarne afgåfvo sin rapport. Rättvisan hade ingenting att skaffa med Harry Drakes död, och befallning hade utfärdats, att man skulle visa honom den sista hedersbetygelsen.

I detta ögonblick kom statistikern Cokburn, som icke talt med mig under hela resan, och sade till mig:

— Vet ni, min herre, huru många slag hjulen hafva gjort under resan?

— Nej, det är omöjligt för mig att veta.

— Etthundratusen sjuhundratjugutre.

— Verkligen? Och skrufven då?

— Sexhundraåttatusen etthundratrettio.

— Jag är högst tacksam för dessa upplysningar.

Statistikern Cokburn lemnade mig utan att bevärdiga mig med den minsta afskedshelsning.

Fabian och Corsican sammanträffade nu med mig, och Fabian tryckte min hand med värma.

— Ellen — sade han — Ellen skall blifva återställd. Hennes förstånd har börjat åter vakna. Gud är rättvis och han skall rädda henne helt och hållet.

Då Fabian talade så, smålog han mot framtiden. Kapten Corsican omfamnade mig utan alla ceremonier.

— Au revoir, au revoir! — ropade han till mig, då han tagit plats på tendern, der Fabian redan befann sig jemte Ellen, som vårdades af mrs R..., kapten Mac-Elwins syster, hvilken kommit honom till mötes.

Tendern lade ut från skeppet och förde den första laddningen af passagerare i land vid tullpieren.

Jag såg den aflägsna sig. Då jag betraktade Ellen der hon stod mellan Fabian och hans syster, tviflade jag ej på, att icke en omsorgsfull vård, tillgifvenhet och kärlek skulle lyckas att rädda denna hårdt bepröfvade själ, som af lidande blifvit rubbad.

I detsamma kände jag mig fattad i armen. Jag igenkände doktor Dean Pitferges hårda fingrar.

— Nå, hvad tänker ni nu taga er till? — frågade han.

— Jo, herr doktor, efter som Great Eastern stannar etthundranittiotvå timmar i Newyork och jag skall följa med den tillbaka, har jag etthundranittiotvå timmar till att se mig om på i Amerika. Det är endast åtta dagar, det är sannt, men åtta väl använda dagar räcka kanhända till för att se Newyork, Hudson, Mohawkdalen, Eriesjön, Niagara och hela detta af Cooper besjungna land.

— Far ni till Niagara? — utropade doktorn. Jag skulle verkligen ha lust att återse det, och om mitt förslag inte synes er indiskret . . .

Den hedervärde doktorn roade mig med sina infall och nycker. Han intresserade mig verkligen och en bättre och kunnigare vägvisare hade jag svårt att träffa på.

— Jag samtycker, — sade jag genast.

En qvarts timme derefter gingo vi ombord på tendern, och tre timmar senare befunno vi oss, efter att hafva passerat Broadway, inlogerade i två rum på *Fifth-Avenue-Hotel.*

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

Jag skulle alltså tillbringa åtta dagar i Amerika. Great Eastern skulle återvända den 16 april, och det var den 9 klockan 3 e. m. jag satte foten på Unionens jord. Åtta dagar! Det finnes inbitne turister, "voyageurs-express", för hvilka tiden sannolikt skulle varit tillräcklig för att besöka hela Amerika. Jag för min del hade ej så stora anspråk, ej ens att bese Newyork på allvar och efter en så utomordentligt hastig öfverblick kunna skrifva ett arbete om amerikarnes seder och karakter. Det yttre af Newyork, eller, om jag får säga, dess fysiska utseende har man snart tagit i betraktande. Det är ej mera omvexlande än ett schackbräde. De gator, som skära hvarandra i rät vinkel, kallas "avenues", då de sträcka sig på längden, och "streets", då de gå tvärs öfver. Nummerordningen på de olika kommunikationslederna är ganska praktisk, men enformig. Den som sett ett qvarter i Newyork känner hela den stora staden, med undantag kanhända af denna röra af gator och intrasslade gränder i den södra delen, der köpmansklassen slagit sig ner. Newyork är en landtunga och hela dess verksamhet är koncentrerad på spetsen af denna "tunga". På ömse sidor löpa Hudson och Eastfloden, två verkliga hafsarmar, som plöjas af fartyg, och hvilkas "ferry-boats" förena staden till höger med Brooklyn och till vänster med New-Jerseys stränder. En enda pulsåder skär på tvären den

symetriska sammangyttringen af Newyorks qvarter och bringa lif dit. Det är den gamla Broadway, Londons Strand, Paris' boulevard Montmartre, nästan obeboelig i den låga delen, dit massan strömmar, och nästan öde i den högre belägna delen. Det är en gata, der kyffen och marmorpalats knuffas vid hvarandra; en verklig flod af hyrvagnar, omnibusar, "cabs", långkärror och packvagnar, med trottoirer till stränder och ofvanför hvilken man måst uppföra broar för att bereda fri passage åt fotgängare. Broadway är Newyork, och det var der doktor Pitferge och jag promenerade ända till sent på eftermiddagen.

Sedan vi intagit middag på vårt hotel, der man på fullt allvar serverade oss lilliputiska raguer på dockfat, slutade vi dagen på Barnums teater. Man spelade en dram, som lockade mycket folk: New-Yorks Streets. Fjerde akten föreställde en eldsvåda med sin verkliga ångspruta, som serverades af verkliga sprutkarlar. Derat kom sig "the great attraction".

Följande dag lemnade jag doktorn i ro att sköta sina affärer. Vi skulle sammanträffa på hotellet klockan 2. Jag gick till posten för att hämta bref, som väntade mig, derefter till franske konsuln, baron Gauldrée Boilleau, hvilken tog emot mig mycket artigt, sedan till firman Hoffman, der jag hade en vexel att lyfta och slutligen till mrs R...., Fabians syster, hvars adress jag fått. Så väl hon som Fabian och Corsican hade lemnat Newyork, medtagande den unga enkan, på hvilken landtluften och stillheten borde utöfva ett välgörande inflytande. Några rader från Corsican underrättade mig om denna hastiga afresa. Den tappre kaptenen hade sökt mig på hotellet utan att träffa mig. Hvart begåfvo han och hans vänner sig, då de lemnade Newyork? De ämnade stanna vid första vackra ställe, som behagade Ellen, och dröja der så länge förtjusningen räckte. Corsican lofvade att underrätta mig om ställningar och förhållanden, och han

hoppades, att jag ej skulle resa utan att hafva omfamnat dem alla ännu en gång.

Ja, nog skulle jag varit lycklig, äfven om det varit endast för några timmar, att få återse Ellen, Fabian och kapten Corsican! Men detta var just en af de frånsidor, resor medföra. Jag hade brådt, de hade rest, jag stod också i begrepp att resa, hvar och en var på sitt håll, och det var föga troligt att vi skulle återse hvarandra.

Klockan 2 återkom jag till hotellet. Jag träffade min vän doktorn i "bar-room", öfverfyld liksom en börs eller en väntsal på en jernvägsstation, en verklig publik sal, der de som kommo eller skulle resa blandades om hvarandra och der hvar och en gratis erhöll isvatten, "biscuits" och chesterost.

— Nå, doktor, — sade jag — när resa vi?

— I afton klockan 6.

— Fara vi med Hudsonjernvägen?

— Nej, med Saint John, en märkvärdig ångare, en annan verld, en Great Eastern bland flodbåtar, en af dessa fortskaffningsmaskiner, som gerna springa i luften. Jag skulle föredragit att visa er Hudson vid dagsljus, men Saint John går endast om nätterna. I morgon bittida klockan 5 äro vi i Albany. Klockan 6 fara vi med Newyork-central rail-road, och på aftonen soupera vi vid Niagara-Falls.

Jag hade ej tid att begrunda doktorns program, utan gillade det med tillslutna ögon. Vi hissades upp till våra rum och stego efter några minuter ned med vår turistpackning. En hyrvagn förde oss för det billiga priset af tjugu francs på en qvart till Saint John, ur hvars skorstenar väldiga rökhvirflar redan uppstego.

TRETTIOSJETTE KAPITLET.

Saint John och hans medtäflare Dean-Richmond voro de vackraste ångbåtar på floden. De kunna snarare kallas byggnader än ångbåtar. De hafva två eller tre terassformiga bottenvåningar, verandor och promenadplatser. Man skulle kunna kalla hvarje sådan ångbåt en plantageegares flytande koloni. Det hela domineras af ett tjugutal tjocka pelare, som äro sins emellan förenade med jernstänger, hvilka gifva stadga åt hela byggnaden. Två stora hjulhus äro målade al fresco liksom frontonerna på Sanct-Marcuskyrkan i Venedig. Bakom hvarje hjul resa sig skorstenarne till de bege pannorna, hvilka befinna sig på sidorna och ej midskepps. Detta är ett klokt försigtighetsmått i händelse att en explosion skulle inträffa. I midten mellan hjulhusen rör sig mekanismen med största enkelhet: en enda cylinder, en pistong, som verkar på en lång balans hvilken höjer och sänker sig liksom den kolossala hammaren i en stångjernssmedja, och en enda väfstake, som meddelar rörelsen åt dessa massiva hjuls axlar.

En mängd passagerare var redan samlad på Saint Johns däck. Dean Pitferge och jag togo i besittning en hytt, som stötte intill en ofantligt stor salong, ett slags Dianagalleri, hvars afrundade hvalf hvilade på en rad af korinthiska pelare. Allt utvisade beqvämlighet och lyx: mattor, divaner, hvilsoffor, konstartiklar, taflor, speglar och gas, som bereddes i en liten gasometer ombord.

Under det vi gjorde våra små iakttagelser darrade den jättelika maskinen och satte sig i gång. Jag gick upp på de öfre terasserna. För-ut reste sig ett litet hus, måladt i lysande färger. Det var styrhuset. Fyra starka man höllo sig vid spakarne på den dubbla ratten. Efter några minuters promenad gick jag åter ned på däcket mellan pannorna, som redan voro röda och från hvilka blå lågor uppstego under påtryckning af den luft, som ventilatorerna uppslukade. Af Hudson kunde jag ej se det minsta. Natten inbröt och med natten en tjocka, som "man kunde skära med knif". Saint John gnäggade i mörkret som en fruktansvärd mastadont. Man kunde knappt urskilja några villor, som lågo här och der på stranden, och lanternorna på ångbåtarne, som under ett skarpt ihållande hvisslande gingo uppför den mörka floden.

Klockan 8 inträdde jag i salongen. Doktorn förde mig med sig för att soupera i en elegant restaurant, som var inrättad på mellandäck och der man passades upp af en hel armé af svarta tjenare. Doktorn upplyste mig om, att passagerarnes antal ombord öfversteg fyra tusen, bland hvilka man räknade femtonhundra emigranter, som voro logerade i ångbåtens djupaste del. Sedan vi slutat vår souper, gingo vi till kojs i vår beqväma hytt.

Klockan 11 väcktes jag af en stöt. Saint John hade stannat. Då kaptenen icke längre kunde manövrera fartyget i den ogenomträngliga tjockan, kommenderade han stopp. Det väldiga fartyget låg nu förankradt och slumrade lugnt.

Klockan 4 på morgonen satte Saint John sig åter i gång. Jag steg upp och skyndade att sätta mig i skygd under verandan för-ut. Regnet hade nu upphört. Tjockan lättade sig. Man kunde nu se floden och sedan dess stränder. Den högra stranden var beklädd med gröna träd och buskträd, som gåfvo den utseende af en vidsträckt kyrkogård; i bakgrunden såg man höga kullar, som bildade en behaglig linie mot horizonten.

På venstra stranden deremot utbredde sig ett flackt och sankt land. På floden, mellan öarne, gjorde skonertar sig segelfärdiga vid den första brisen, och ångbåtar gingo uppför den snabba strömmen. Doktor Pitferge gjorde mig snart sällskap under verandan.

— God dag, kamrat — sade han, sedan han insupit en stor qvantitet luft. — Vet ni, att vi, tack vare denna fördömda tjocka, inte hinna tids nog till Albany för att kunna fara med första tåget. Det förändrar i viss mån vårt program.

— Så mycket sämre, herr doktor, ty vi måste hushålla med tiden.

— Vi komma inte till Niagara-Falls förr än på natten i stället för på eftermiddagen.

Detta var ej i min smak, men jag måste finna mig i mitt öde.

Saint John låg icke heller förtöjd vid Albanys kaj före klockan 8. Morgontåget hade redan gått. Det var derför nödigt att invänta tåget, som gick 1,40. Vi hade sålunda god tid på oss att bese denna besynnerliga stad, som utgör den legislativa medelpunkten i staten Newyork, den låga, folkrika köpmanstaden på Hudsons högra strand och den högt belägna staden med sina tegelhus, publika inrättningar och sitt ganska märkvärdiga museum med fossiler. Man skulle kunnat säga, att ett af Newyorks stora qvarter blifvit förflyttadt till sidan af den kulle, på hvilken det amfiteatraliskt ututbredde sig.

Sedan vi intagit frukost, begåfvo vi oss klockan 1 till bangården, en öppen bangård utan vaktare. Tåget stannar helt enkelt midt på gatan liksom en omnibus. Man stiger upp, då man vill, i dessa långa waggoner, som uppbäras fram och bak af en mekanism, som rör sig rundt omkring med fyra hjul. Dessa waggoner stå i förbindelse med hvarandra genom gångbroar, hvilka tillåta den resande att promenera från den yttersta ändan af tåget till den andra. På den utsatta minuten satte det frustande lokomotivet sig i rörelse utan att

vi sett skymten hvarken af något slags chef eller tjensteman eller hört någon klocka, som underrättade oss om afresan. Vi bortfördes nu med en hastighet af tolf mil i timmen. Men i stället för att vara instufvade, som man är i waggonerna på de franska jernvägarne, hade vi frihet att gå och komma huru vi önskade samt köpa tidningar och böcker, "som icke voro stämplade". Stämpeln tycktes icke, jag tillstår det, hafva inträngt i de amerikanska sederna. Censuren har i detta egendomliga land icke kommit till någon insigt om att man måste med större omsorg öfvervaka den lektyr, som lemnas i händerna på personer, som sitta i en waggon, än åt dem, som läsa vid den husliga härden, sittande i sina länstolar. Vi kunde göra allt detta utan att afbida ankomsten till stationer eller bangårdar. Förfriskningsställen, bibliotek, allt följde med de resande. Under tiden brusade tåget genom omätliga slätter, nyligen uppröjda skogar, med fara att stöta emot de nedfälda stammarne, nya städer med breda gator, som voro belagda med rails, men ännu saknade hus, städer, som bestodo sig de mest poetiska namn ur den gamla historien, såsom Rom, Syracusa, Palmyra. Sålunda passerade för våra ögon hela denna Mohawkdal, detta Fenimores land, som tillhör den amerikanske romanförfattaren liksom Rob-Roys land Walter Scott. Vid horizonten framskymtade ett ögonblick Ontariosjön, dit Cooper förlagt scenerna för sitt mästerstycke. Hela det fordom vilda landskapet, som utgjorde skådeplatsen för den bekanta romanen "Skinnstrumpan", är numera en civiliserad trakt. Doktorn erfor dervid ingen glädje. Han envisades att kalla mig Falkögat och ville endast svara på namnet Chingakook.

Klockan 11 på aftonen bytte vi om tåg i Rochester och passerade Tennessees forsar, som flydde under waggonerna. Sedan vi några mil gått längs Niagara, utan att se det, anlände vi klockan 2 på natten till köpingen Niagara-Falls, och doktorn förde mig till ett präktigt hotel, som bar det ståtliga namnet Cataract-House.

TRETTIOSJUNDE KAPITLET.

Niagara är ej en flod, icke ens en ström, utan helt enkelt ett aflopp, en naturlig åder, en trettiosex mil lång ledning, som utgjuter vattnet från Öfre sjön, Michigan, Huron och Erie i Ontario. Skilnaden i vattenhöjden mellan de begge sistnämda sjöarne är trehundrafyrtio engelska fot. Denna skilnad, som är lika fördelad på hela denna väglängd, har med möda kunnat skapa en fors, men endast fallen uppsluka hälften af vattnet, och deraf kommer deras förfärliga kraft.

Detta Niagarafall skiljer Förenta Staterna från Kanada. Dess högra strand är amerikansk, dess venstra engelsk. På den ena sidan ser man polistjenstemän, på den andra ej ens en skugga af dem.

Den 12 april i dagningen promenerade doktorn och jag på de breda gatorna i Niagara-Falls. Så heter denna by eller köping, som uppstått invid fallen trehundra mil från Albany, ett slags liten "vattenstad" med frisk luft och ett förtjusande läge, praktfulla hoteller och eleganta villor, som yankees och kanadensare besöka under den vackra årstiden. Vädret var herrligt och solen strålade på den kalla himlen. Ett doft aflägset dån lät förnimma sig. Jag såg vid horizonten några dunster, som icke kunde vara moln.

— Är det der fallet? — frågade jag doktorn.

— Tålamod, min vän, — svarade Pitferge.

Efter några minuter hade vi hunnit fram till Niagaras stränder. Vattnet flöt lugnt. Det var klart och

icke mycket djupt. En mängd gråaktiga klippspetsar uppstucko här och der. Dånet af vattenfallet hördes allt tydligare, men man kunde ännu icke se det. En träbro, uppburen af jernhvalf, förenade den venstra stranden med en ö, som låg liksom utkastad midt i strömtåran. Doktorn förde mig ut på denna bro. Uppåt landet sträckte strömmen sig så långt ögat kunde se; nedanför, d. v. s. på höger hand, märkte man de första denivellationerna af en fors. En half mil från bron förlorade man marken ur sigte, ty luften var uppfyld af ett fint vattenstoft. Det var "det amerikanska fallet", som vi ej kunde se. Der bortom aftecknade sig ett fridfullt landskap med sina kullar, villor, hus och nakna träd. Det var den kanadensiska stranden.

— Se inte dit ännu! — ropade doktor Pitferge till mig. — Vänta litet! Tillslut ögonen och öppna dem inte förr än jag säger till.

Jag lyssnade helt obetydligt till min följeslagares ord, utan spärrade upp ögonen för att se mig omkring. Då vi passerat bron, satte vi foten på ön. Det var Goat-Island, getön, ett stycke jord om sextiosex plogland, betäckt med träd, genomskuret af ståtliga alléer, der vagnar kunna fritt röra sig, och utkastad som en bukett mellan de amerikanska och de kanadensiska fallen, som ligga på ett afstånd af trehundra engelska alnar från hvarandra. Vi sprungo under de stora träden, gingo uppför och utför slutningarna. Vattnets åsklika dån fördubblades. Luften var insvept i moln af en fuktig ånga.

— Se nu bara! — utropade doktorn.

Då Niagara nedstörtar från ett utsprång, visar det sig i hela sin glans. På detta ställe gör det en tvär krökning, och då det rundar sig för att bilda det kanadensiska fallet, "horse-shoe-fall", hästskofallet, rusar det ned från en höjd af etthundrafemtioåtta fot med två mils bredd.

Naturen, som på denna punkt är en af de vackraste i verlden, har förenat allt för att sätta åskådaren i

den högsta förundran. Denna Niagaras krökning tillbaka mot sig sjelf är särdeles gynnsam för ljus- och skugg-effekter. Då solen med sina strålar träffar detta vatten på alla punkter, förete de högst olika och nyckfulla färgskiftningar, och den som ej sett denna praktfulla tafla, skall icke obetingadt gå in derpå. Sålunda är skummet nära Goat-Island hvitt; det är bländande hvit snö, rinnande smält silfver, som störtar sig ned i djupet. Midt i fallet har vattnet en beundransvärdt vacker sjögrön färg, som angifver, att vattenlagret är ganska djupt. Också kunde en gång ett fartyg, Détroit, som låg tjugu fot djupt och sattes ut i strömfåran, gå utför fallet utan att stöta på. Mot den kanadensiska stranden deremot glänsa vattenhvirflarne liksom metalliserade af ljusstrålarne; det är flytande guld, som faller ned i afgrunden. Der bortom kan man ej följa strömmens lopp, ty ångor uppstiga i tjocka hvirflar. Jag kunde emellertid se skymten af ofantliga isstycken, som sammanhopat sig under den kalla vintern. De antogo formen af vidunder, som med öppet gap uppslukade i timmen de hundra millioner tons vatten, som det outtömliga Niagara utgjuter öfver dem. En half mil nedanföre fallet var strömmen åter lugn och företedde en fast yta, som de första aprilvindarne ännu icke förmått smälta.

— Och låt oss nu gå till midten af fallet! — sade doktorn till mig.

Hvad menade han med dessa ord? Jag visste ej hvad jag skulle tänka, då han visade mig ett torn, som var uppfördt på en utskjutande klippa några hundra fot från stranden vid randen af sjelfva bråddjupet. Detta vågsamma minnesmärke, som upprestes 1833 af en Judge Porter, kallas "Terrapin-tower".

Vi stego ned utför Goat-Islands sluttningar. Då jag hunnit till höjden af Niagaras öfre topp, såg jag en bro, eller rättare några plankor, som voro utkastade till klippspetsarne, som förenade tornet med stranden. Denna bro gick längs efter afgrunden endast på några

stegs afstånd och under oss röt strömmen med ett förfärligt dån. Vi vågade oss ut på dessa plankor och inom några minuter hade vi uppnått den förnämsta klippan, som uppbär Terrapin-tower. Detta runda torn, fyrtiofem fot högt, är bygdt af granitblock. Högst upp utspringer en cirkelformig balkong omkring ett tak, som är beklädt med rödaktig stuck. Vindeltrappan är af trä. Tusentals namn äro inristade i dess steg. Då man väl uppnått höjden af detta torn, hakar man sig fast vid balkongen och blickar ut i rymden.

Tornet, visserligen beläget på sidan om hästskofallet, tycktes resa sig emot detsamma. Från dess spets sänker blicken sig ned i afgrunden och fördjupar sig ända till gapet på dessa isvidunder, som uppsluka det forssande vattnet. Man känner denna klippa, som uppbär tornet, darra under sina fötter. Rundtomkring ser man fasansfulla urhålkningar, liksom om flodbädden gåfve vika. Man kan ej tala med hvarandra, ty ett dån, liknande åskans, utgår ur dessa vattenmassor. Skummet yr ända upp till tornet, och det pulveriserade vattnet upprullar sig i luften och bildar en praktfull regnbåge.

Genom en enkel optisk effekt tyckes tornet förflytta sig med en förfärande hastighet, men till all lycka bakut, ty med en motsatt inbillning skulle svindeln vara olidlig och ingen kunna betrakta svalget.

Flämtande, tillintetgjorda inträdde vi i det öfra rummet i tornet. Det var då doktorn fann sig föranlåten att säga:

— Detta Terrapin-tower, min vän, skall en vacker dag störta ned i afgrunden och det kanske förr än man anar.

— Såå? Verkligen?

— Det är inte något tvifvel om det. Det stora kanadensiska fallet drager sig omärkligt tillbaka, men det gör likväl så. Då tornet uppfördes 1833 låg det mera aflägset från katarakten. Geologerna påstå, att fallet för trettiofem tusen år sedan befann sig vid Queens-

town, sju mil nedanföre den plats, det nu intager. Enligt Bakevell drager det sig tillbaka en meter om året, men enligt Charles Lyells påstående blott en fot. Det ögonblick skall sålunda inträffa, då klippan, som uppbär tornet, skall kringfrätt af vattnet åka utför fallets sluttningar. Kom ihåg mina ord, min vän: den dag, då Terrapin-tower ramlar, skola några fantastiska turister vara der och göra det sällskap utför Niagara.

Jag betraktade doktorn liksom för att fråga honom, om han komme att tillhöra antalet af dessa original. Men han gaf mig tecken att följa sig, och vi fingo ånyo taga hästskofallet och det kringliggande landskapet i betraktande. Man urskilde då något litet i perspektivisk förkortning det amerikanska fallet, skildt genom spetsen af ön, der äfven ett litet centralt fall, hundra fot bredt, har bildat sig. Detta amerikanska fall, som likaledes är beundransvärdt, är rakt och icke bugtigt samt etthundrasextiofyra fot lodrätt i höjd. Men för att betrakta det i hela dess utveckling måste man ställa sig midt emot på den kanadensiska stranden.

Under hela denna dag irrade vi omkring på Niagaras stränder, oemotståndligt dragna tillbaka till tornet, der det brusande vattnet, duggregnet af ångorna, solstrålarnes lek och det berusande doftet från katarakten höllo oss i en ständig förtjusning. Sedan återvände vi till Goat-Island för att beskåda det stora fallet från alla håll och kanter och kunde aldrig tröttna vid detta skådespel. Doktorn hade velat föra mig till "Vindarnes grotta", urhålkad bakom centralfallet (hästskofallet), till hvilket man kommer på en trappa, som är uppförd på spetsen af ön, men tillträdet dit var nu förbjudet i följd af de talrika ras, som under någon tid egt rum i dessa lösa klippor.

Klockan 5 återkommo vi till Cataract-House, och efter en hastigt intagen middag, serverad på amerikanskt sätt, återvände vi till Goat-Island. Doktorn ville återse "Tre systrar", förtjusande holmar, som lågo spridda vid

öfre delen af ön. Då aftonen inbröt, återförde han mig till Terrapin-towers darrande klippa.

Solen hade gått ner bakom de förmörkade kullarne. Dagens sista ljus hade försvunnit. Månen, som var halffull, strålade med klart sken. Tornet kastade en lång skugga öfver afgrunden. Uppåt landet framrullade vattnet lugnt i den lätta tjockan. Den kanadensiska stranden, som redan var försänkt i mörker, stack skarpt af mot de mera upplysta delarne af Goat-Island och köpingen Niagara-Falls. Gapet, som förstorades af halfskuggan, tycktes för våra ögon vara en oändlig afgrund, i hvilken den fasansfulla katarakten dånade. Hvilket väldigt och gripande intryck erforo vi icke? Hvilken mästare, vare sig med pennan eller penseln, skulle kunna återgifva det? Ett rörligt ljus visade sig några minuter vid horizonten. Det var skenet från ett jernvägståg, som passerade den öfver Niagara hängande bron på två mils afstånd från oss. Vi stannade ända till midnatt, stumma och orörliga på toppen af detta torn, alltjemt lutade öfver detta vattenfall, som fängslade och förblindade oss. Slutligen i ett ögonblick, då månens strålar träffade en viss punkt af det klara flytande stoftet, skönjde jag en mjölkfärgad strimma, ett genomskinligt band, som dallrade i mörkret. Det var en månregnbåge, en matt utstrålning från nattens stjerna, hvars milda sken förändrades, då det passerade öfver kataraktens luftiga ångor.

TRETTIOÅTTONDE KAPITLET.

Följande dag, den 13 april, upptog doktorns program ett besök på den kanadensiska stranden. Det var en obetydlig promenad. Vi behöfde blott följa de höjder, som bilda högra sidan af Niagara på en sträcka af två mil för att uppnå hängbron. Vi satte oss i gång klockan 7 på morgonen. Från en slingrande gångstig, som löpte längs efter den högra stranden, märkte man flodens lugna vatten, som redan nu icke erfor någon känning af det sorlande fallet.

Vi ankommo klockan 8,30 till Suspension-Bridge. Det är den enda bro, till hvilken Great-Western- och Newyork centraljernbanan leda, den enda, som befordrar samfärdseln med Kanada på staten Newyorks gränser. Denna bro bildas af två banor. På den öfre gå bantågen, på den nedre, som ligger tjugutre fot lägre, vagnar och fotgängare. Inbillningen mäktar ej följa den djerfve ingeniören John A. Röbling från Trendon i New-Jersey i hans arbete, den man, som vågat bygga denna viaduct under sådana förhållanden: en hängbro, hvilken lemnar öppen passage för bantåg tvåhundrafemtio fot öfver Niagarafloden, som här framrullar med mindre våldsam fart.

Suspension-Bridge är åttahundra fot lång och tjugufyra fot bred. Jernstöttor, liknande fyrtorn och bygda på stränderna, uppehålla balansen. Kablarne, som uppbära bron, utgöras af fyratusen trådar och hafva tio tums diameter samt kunna emotstå en tyngd af tolftusen fyra-

hundra tons. Bron endast väger åttahundra tons. Den invigdes 1855 och har kostat en half million dollars. I samma ögonblick vi uppnådde midten af bron passerade ett tåg öfver våra hufvud, och vi kände densamma böja sig en meter under våra fötter.

Det var strax nedanför denna bro, som Blondin gick öfver Niagara på en lina, hvilken var spänd från den ena stranden till den andra, och icke ofvanför fallen. Företaget var icke derför mindre vådligt. Men om Blondin förvånat oss genom sin djerfhet, hvad skall man då tänka om hans vän, som, sittande på hans rygg, åtföljde honom under denna luftpromenad?

— Det var kanhända en gourmand — sade doktorn — ty Blondin anrättade utsökt goda omeletter på sin spända lina.

Vi voro nu på kanadensisk botten och gingo uppför Niagaras venstra strand för att se fallen från en annan punkt. En half timme derefter inträdde vi i ett engelskt hotel, der doktorn lät servera oss en smaklig frukost. Under tiden ögnade jag genom en bok, der resande i tusentals antecknat sina namn. Bland de ryktbaraste märkte jag följande: Robert Peel, lady Franklin, grefven af Paris, hertigen af Chartres, prinsen af Joinville, Louis Napoleon (1846), prinsen och prinsessan Napoleon, Barnum, Maurice Sand (1865), Agassis (1854), Almonte, prins Hohenlohe, Rothschild, lady Elgin, Burkardt (1832) o. s. v.

— Och nu gå vi under fallen — sade doktorn, då vi intagit frukosten.

Jag följde Dean Pitferge. En neger förde oss till ett rum, der man gaf oss ogenomträngliga benkläder, en waterproof och en sydvest. Sålunda klädda, förde vår vägvisare oss på en slipprig gångstig, fårad af jernhaltiga vattenflöden och öfverfyld med svarta stenar med skarpa kanter ända till Niagaras nedre vattenlinie. Sedan passerade vi midt igenom det täta vattendammet bakom det stora fallet. Katarakten föll framför oss som en teaterridå framför aktörerna. Men hvilken scen

och hvilken anblick att se dessa luftlager våldsamt rubbade! Genomblöta, förblindade och lomhörda kunde vi hvarken se eller höra hvarandra i denna håla, som var lika hermetiskt tillsluten af kataraktens flytande dukar, som om naturen tillslutit den med en granitmur.

Klockan 9 befunno vi oss åter i hotellet, der man befriade oss från våra drypande kläder. Då jag återkom till stranden, uppgaf jag ett rop af glädje och förvåning:

— Kapten Corsican!

Kaptenen hade hört mina ord och kom till mig.

— Ni här! — utropade han. — Det var roligt att få återse er.

— Nå, Fabian och Ellen? Hvar äro de? — frågade jag i det jag tryckte Corsicans händer.

— De äro här och befinna sig så väl som det är möjligt. Fabian är full af hopp och nästan småler. Vår arma Ellen återkommer så småningom till förnuft.

— Men huru kommer det sig, att jag träffar er här vid Niagara?

— Niagara — svarade Corsican — är engelsmännens och amerikanarnes mötesplats under sommarmånaderna. Man kommer hit för att få luft och för att vederqvicka sig vid den sublima anblicken af fallen. Vår Ellen tycktes blifva träffad vid åsynen af detta imponerande panorama, och vi hafva derför stannat vid Niagaras stränder. Ni ser der borta en villa, Clifton-House, omgifven af träd midt på kullen. Der bo vi en famille med mrs R..., Fabians syster, som egnar vår arma vän all möjlig vård.

— Har Ellen igenkänt Fabian? — frågade jag.

— Nej, inte ännu — svarade kaptenen. — Ni påminner er väl att, i det ögonblick Harry Drake föll död ner, liksom för ett ögonblick en ljusglimt uppgick i Ellens förstånd och att detta sökte genomtränga det mörker, som omslöt detsamma, men denna redighet försvann snart ånyo. Men sedan vi fört henne hit, der hon får andas en ren luft i en fridfull trakt, har doktorn förklarat, att en märkbar förbättring inträdt i Ellens tillstånd. Hon är

lugn, har god sömn, och man ser i hennes ögon ett bemödande att fasthålla sig vid något, vare sig från det förflutna eller det närvarande.

— Ack, min vän! — utropade jag — vi skola rädda henne, men hvar är Fabian och hans trolofvade?

— Se dit — svarade Corsican och utsträckte sin hand mot Niagaras strand?

Jag upptäckte i den af kaptenen angifna riktningen Fabian, som ännu icke sett oss. Han stod upprätt på en klippa, och några steg framför honom satt Ellen orörlig. Fabian förlorade icke henne ur sigte. Denna punkt på venstra stranden är känd under namnet "Table Rock". Det är ett slags bergsudde, som sträcker sig öfver floden, hvilken forssar tvåhundra fot nedanför åskådaren. Fordom företedde den en betydligt mera stupande ställning, men de oupphörliga rasen af ofantliga klippstycken hafva nu inskränkt den till några meters yta.

Ellen blickade omkring sig och tycktes vara försjunken i en stum förtjusning. Från denna punkt är anblicken af fallen "most sublime", påstå vägvisarne, och de hafva rätt deri. Man ser på en gång två stora vattenfall: till höger det kanadensiska, hvars topp, insvept i ångor, omsluter horizonten på denna sida liksom en horizont på hafvet; midt emot det amerikanska fallet och ofvanför Niagara-Falls i all sin prakt, som till hälften förlorar sig bland träden; till venster hela perspektivet af floden, som med hastighet flyr mellan sina höga stränder och nedanför forsen, som brottas med de öfverändakastade isstyckena.

Jag ville icke störa Fabian. Corsican, doktorn och jag närmade oss Table-Rock. Ellen var fortfarande orörlig som en staty. Hvilket intryck gjorde väl denna scen på hennes själ? Vaknade väl förnuftet småningom under inflytandet af detta storartade skådespel? Plötsligt såg jag Fabian taga ett steg fram mot henne. Ellen hade häftigt stigit upp och närmade sig afgrunden; hennes armar utsträcktes mot det gapande svalget, men

hon stannade med ens och förde handen snabbt mot pannan liksom hon velat förjaga en bild. Fabian, blek som ett lik, men lugn, var med ett språng mellan Ellen och afgrunden. Ellen skakade på sitt blonda hår, och hennes förtjusande kropp darrade. Såg hon väl Fabian? Nej! Man skulle kunna säga, att det var en död, som återvaknade till lif och sökte att fatta det hon såg omkring sig.

Kapten Corsican och jag vågade icke taga ett steg. Så nära denna afgrund befarade vi en olycka, och doktor Pitferge höll oss tillbaka.

— Låt Fabian hållas — sade han.

Jag hörde suckarne, som uppstego ur den unga qvinnans bröst. Otydliga ord sväfvade på hennes läppar. Hon tycktes vilja men icke kunna tala. Slutligen undföllo henne dessa ord:

— Min Gud, min Gud, allsmäktige Gud, hvar är jag, hvar är jag?

Hon hade nu medvetande om att någon var henne nära, och då hon till hälften vände sig om, föreföll det oss som om hon vore förvandlad. En annan blick strålade i hennes ögon. Fabian stod skälfvande, stum och med öppna armar framför henne.

— Fabian! Fabian! — utropade hon slutligen.

Fabian mottog henne i sina armar och hon föll ner liflös. Han utstötte ett hjertgripande rop. Han trodde, att Ellen var död, men doktorn trädde emellan och sade:

— Lugna er, denna kris skall tvärtom rädda henne.

Ellen fördes till Clifton-House och fick intaga sängen. Sedan hon vaknat upp ur sin vanmakt, föll hon i en lugn sömn. Fabian hade af doktorns ord åter fattat mod och var intagen af hopp. Hon hade ju känt igen honom. Han kom till oss och sade:

— Vi skola rädda henne! Jag vill hvarje dag vara närvarande vid denna själs pånyttfödelse. I dag, kanske i morgon skall Ellen åter vara min. Min Gud, jag

tackar dig! Vi skola stanna här så länge hon behöfver det. Inte sannt, Archibald?

Kaptenen slöt af hela sitt hjerta Fabian innerligt till sitt bröst. Fabian hade vändt sig mot mig och doktorn slösade på oss sina tacksamhetsbetygelser. Vi delade hans förhoppningar, och aldrig kunde några vara mera välgrundade. Ellens tillfrisknande kunde ej länge låta vänta på sig.

Men nu var tiden inne för oss att resa. Vi hade knappt en timmes väg till Niagara-Falls. I det ögonblick vi skulle skiljas från de kära vännerna sof Ellen ännu. Fabian omfamnade oss, och kapten Corsican, som var ganska rörd, sade oss, sedan han lofvat att genom ett telegram lemna mig underrättelser om Ellen, ett sista farväl, och klockan 12 lemnade vi Clifton-House.

TRETTIONIONDE KAPITLET.

Några ögonblick derefter stego vi nedför en ganska långsträckt sluttning på den kanadensiska sidan. Denna sluttning förde oss till stranden af floden, som var nästan helt och hållet tillspärrad af is. Der väntade oss en liten båt, som skulle föra oss öfver "till Amerika". En passagerare hade redan tagit plats deri. Det var en ingeniör från Kentucky, som uppgaf sitt namn och yrke för doktorn. Vi stego ombord utan att förlora tiden, och båten, antingen genom att drifva isstyckena tillbaka eller skingra dem, uppnådde midten af floden, der strömfåran lemnade en mera fri passage. Derifrån kastade vi för sista gången en blick på detta beundransvärda Niagarafall. Vår reskamrat följde det med uppmärksamt öga.

— Är det inte vackert, hänförande? — sade jag till honom.

— Jo visst — svarade han — tänk, hvilken mekanisk kraft här förspilles och hvilken präktig qvarn man skulle kunna drifva här med ett sådant fall!

Jag hade aldrig erfarit större lust att kasta en ingeniör i vattnet.

På den andra stranden fördes vi på nästan vertikala jernvägsskenor från det amerikanska fallet, på några sekunder upp på höjden. Klockan 1,30 togo vi extratåg, som lemnade oss i Buffalo klockan 2,15. Sedan vi besökt denna nya stora stad och smakat på det goda vattnet i Eriesjön, foro vi klockan 6 e. m med New-

yorkcentraljernvägen. Följande dag lemnade vi de beqväma bäddarne i vår "sleeping-car" och anlände till Albany, och med Hudsonjernbanan, som löper jemns med vattenbrynet längs venstra stranden af floden, hamnade vi några timmar senare i Newyork.

Följande dag den 15 april besåg jag i sällskap med min outtröttlige doktor staden, Eastfloden och Brooklyn. Då aftonen inbröt, sade jag farväl åt den hederlige Dean Pitferge, och då jag lemnade honom, kände jag, att jag lemnade en vän.

Tisdagen den 18 april, den utsatta dagen för Great Easterns afresa, begaf jag mig klockan 11 till den trettiosjunde "pieren", der tendern borde invänta passagerarne. Den var redan öfverfyld med sådana och oräkneliga collies. Jag steg ombord.

I samma ögonblick tendern lade ut från kajen, kände jag mig fattad i armen. Jag vände mig om. Det var doktor Pitferge.

— Ni återvänder till Europa? — utropade jag.

— Ja, min vän.

— Med Great Eastern?

— Ja visst — svarade mitt älskvärda original mig småleende. Jag har tänkt på saken — och reser. Betänk, att det är kanske Great Easterns sista resa, den resa, från hvilken han ej skall återkomma.

Klockan ljöd just till afresa, då en steward från Fifth-Avenue-Hotel kom med andan i halsen och lemnade mig ett telegram, dateradt Niagara-Falls. "Ellen har åter uppvaknat, är i besittning af sina sinnens fulla bruk, och doktorn svarar för hennes räddning". Så skref kapten Corsican.

Jag meddelade denna nyhet för Dean Pitferge.

— Svarar för henne — inföll min reskamrat mumlande. — Jag svarar också för henne, men hvad bevisar det? Den som vill svara för mig, er, alla, min vän, skulle göra ganska orätt.

Tolf dagar derefter anlände vi till Brest och följande dag till Paris. Återfärden hade skett utan någon

märklig händelse, till stor ledsnad för doktor Pitferge, som alltjemt väntade på "sitt skeppsbrott".

Då jag nu sitter vid mitt bord, skulle jag tro, att Great Eastern, denna flytande stad, der jag vistats en månad, sammanträffandet med Ellen och Fabian, det oförlikneliga Niagara, ja, allt vore blott en dröm, om jag ej hade mina anteckningar för hvarje dag framför mig. Hvad dessa resor äro angenäma, "till och med då man kommer tillbaka", doktorn må säga om det hvad han vill.

Under åtta månader hörde jag icke mera talas om mitt original, men en dag erhöll jag på posten ett bref med frimärken i mångahanda färger och hvilket började med dessa ord:

"Ombord på Coringuy, Auklaws skär. Omsider hafva vi lidit skeppsbrott". Brefvet slutade med dessa ord: "Jag har aldrig befunnit mig bättre än nu".

Er innerligt tillgifne
Dean Pitferge."

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 062107930